

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

**Rozbor hospodaření vybrané obce se zaměřením
na daň z nemovitých věcí**

Lenka Jaroňová

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Lenka Jaroňová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Rozbor hospodaření vybrané obce se zaměřením na daň z nemovitých věcí

Název anglicky

Economic analysis of selected municipality with a focus on property tax

Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce je rozbor hospodaření obce Běloutín v letech 2000 – 2015. Dílčím cílem práce je analýza využívání koeficientů, stanovených na základě § 6 a § 11 a místních koeficientů dle § 12 zákona 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, vybranými obcemi. Dalším dílčím cílem práce jsou případné návrhy změny koeficientů pro vybraný vzorek obcí.

Metodika

Práce bude rozdělena do tří hlavních částí.

První část bude teoretická – literární rešerše. V teoretické části budou za pomoci studia odborné literatury, zpracovány literární zdroje zabývající se zkoumanou problematikou, které pak budou metodou selekce roztrženy, následně metodou analýzy rozebrány a názory jednotlivých autorů budou případně za pomoci komparace porovnány.

Druhá část bude praktická, kde za pomoci analýzy bude zpracován rozbor hospodaření obce Běloutín a bude zjištěno využívání možnosti změny koeficientů u daně z nemovitých věcí dalšími vybranými obcemi podobných velikostí v okrese Přerov. Data budou získána dotazováním a studiem primárních a sekundárních zdrojů.

Třetí hlavní část bude obsahovat závěry s výsledky práce. Součástí této části práce budou případná doporučení v oblasti využití koeficientů u daně z nemovitých věcí, kde bude využita metoda dedukce.

Doporučený rozsah práce

50 – 70 stran

Klíčová slova

Veřejná správa, fiskální federalismus, rozpočtové určení daní, daně svěřené a sdílené, daň z nemovitosti, koeficient, rozpočet obce.

Doporučené zdroje informací

ČECHÁK, V. – VYSOKÁ ŠKOLA FINANČNÍ A SPRÁVNÍ. *Vývoj veřejné správy v Československu a České republice (1945-2004)*. Praha: Eupress, 2004. ISBN 80-86754-22-7.

KOUDELKA, Zdeněk. *Obce a kraje podle reformy veřejné správy v roce 2000*. Praha: Linde, 2000, 228 s. ISBN 80-7201-250-9.

MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Grada Publishing, 2015, 208 stran. ISBN 978-80-247-5561-8

MAIER, K. – ČTYROKÝ, J. *Ekonomika územního rozvoje*. Praha: Grada, 2000. ISBN 80-7169-644-7.

MARKOVÁ, Hana. *Finance obcí, měst a krajů*. Praha: Orac, 2000, 190 s. ISBN 80-86199-23-1.

NAHODIL, F. *Veřejné finance v České republice*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-162-5.

PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy : teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1.

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. Praha: ASPI, 2008, 579 s. ISBN 978-80-7357-358-4.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jiří Čermák, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 5. 1. 2017

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 26. 1. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 26. 03. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Rozbor hospodaření vybrané obce se zaměřením na daň z nemovitých věcí" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. 3. 2017

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Jiřímu Čermákovi, Ph.D., vedoucímu diplomové práce za jeho odborné vedení a za cenné rady a připomínky, které mi poskytl při psaní práce. Děkuji také Mgr. Eduardovi Kavalovi, starostovi obce Běloutín, který mi umožnil získat a doplnit potřebné informace pro vypracování práce a paní Janě Elešové, účetní obce Běloutín, která mi poskytla neocenitelnou praktickou pomoc při vyhledávání informací z evidence obce.

Rozbor hospodaření vybrané obce se zaměřením na daň z nemovitých věcí

Souhrn

Diplomová práce řeší problematiku využívání koeficientů podle zákona o dani z nemovitých věcí. Záměrem práce je zjistit, v jakém rozsahu a zda vůbec, vedení obcí vybraného vzorku využívají možnost úpravy výše daně z nemovitých věcí prostřednictvím koeficientů a navrhnout jim možné změny koeficientů. Vychází z teoretických poznatků v oblasti veřejné správy a veřejných financí. Zabývá se aspekty samosprávy, jako jednou ze složek veřejné správy, teorií fiskálního federalismu a veřejnými rozpočty. Popisuje problematiku daní, včetně rozpočtového určení daní a rozdělení daní na sdílené a svěřené. Důraz je kladen na daň z nemovitých věcí a na její účinek na příjmovou složku rozpočtů obcí. Praktická část práce se zabývá rozbohem hospodaření obce Běloutín v letech 2000 – 2015 zaměřeným na výrazné meziroční rozdíly jednotlivých příjmových a výdajových položek rozpočtu. Součástí práce je porovnání rozpočtu obce Běloutín s rozpočtem vybraných obcí podobné velikosti v okrese Přerov. Práce obsahuje několik jednoduchých příkladů pro výpočet daně z nemovitých věcí, a především doporučení jednotlivým vybraným obcím pro využívání koeficientů daně z nemovitých věcí.

Klíčová slova: veřejná správa, fiskální federalismus, rozpočtové určení daní, daně svěřené a sdílené, daň z nemovitostí, koeficient, rozpočet obce

Economic analysis of selected municipality with a focus on property tax

Summary

This thesis describes problems of the use of coefficients according to the law on tax on immovable property. The intention of this work is to determine to what extent, if any, the leadership of the selected municipalities are using the possibility of modifying the amount of tax on immovable property through coefficients and suggest possible changes to those coefficients. It is based on theoretical knowledge in the field of public administration and public finances. It deals with aspects of government, as one of the components of public administration theory of fiscal federalism and public budgets. It describes the issues of taxes, including the budgetary allocation of taxes and tax distribution shared and entrusted. The emphasis is placed on the immovable property tax and its effect on the income component of municipal budgets. The practical part of the thesis deals with analysis of the Běloutín municipality in the years from 2000 to 2015 focused on the significant annual differences of individual income and expenditure items of the budget. The thesis also consists of the comparison of the Běloutín municipality budget with a budget of selected municipalities with similar size in the district of Přerov. The thesis includes a few simple examples for calculating of the tax on immovable property, and in particular the recommendations to selected individual municipalities how to use of coefficients taxes on immovable property.

Keywords: public administration, fiscal federalism, budgetary allocation of taxes, entrusted and shared tax, immovable property tax, coefficient, municipal budget

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika práce.....	14
3 Teoretická východiska	16
3.1 Veřejný sektor	16
3.2 Veřejné statky.....	18
3.3 Veřejná správa.....	19
3.4 Samospráva	21
3.5 Veřejné finance	22
3.6 Fiskální federalismus	23
3.7 Veřejné rozpočty	27
3.8 Výdaje veřejných rozpočtů	30
3.9 Příjmy veřejných rozpočtů	34
3.10 Daňové příjmy.....	35
3.11 Rozpočtové určení daní.....	38
3.12 Daň z nemovitých věcí.....	43
3.13 Rozpočet obce	45
4 Praktická část	50
4.1 Charakteristika obce Bělotín	50
4.2 Srovnání hospodaření některých obcí v okrese Přerov	52
4.3 Analýza hospodaření obce Bělotín.....	57
4.3.1 Daňové příjmy	58
4.3.2 Nedaňové příjmy	60
4.3.3 Příjmy z dotací.....	61
4.3.4 Provozní výdaje	63
4.3.5 Kapitálové výdaje	65
4.3.6 Ukazatele finanční situace obce Bělotín.....	67
4.4 Příjmy z daně z nemovitých věcí	72
4.4.1 Vývoj příjmů obce Bělotín z daně z nemovitých věcí	73
4.4.2 Využívání koeficientů daně z nemovitých věcí v obci Bělotín.....	76

4.4.3 Využívání koeficientů daně z nemovitých věcí srovnávanými obcemi	76
4.4.4 Druhy zdanitelných nemovitostí v obci Běloutín	78
4.4.5 Možnosti změny koeficientů v obci Běloutín	79
4.5 Příklady výpočtu daně z nemovitých věcí	86
4.5.1 Zemědělské pozemky	86
4.5.2 Zastavěná plocha a nádvoří včetně rodinného domu	87
4.5.3 Stavby pro podnikání v průmyslu a stavebnictví	89
4.6 Vliv změny RUD na rozpočet obce Běloutín	90
5 Návrhy a doporučení na zlepšení hospodaření	94
5.1 Rozpočtové hospodaření	94
5.2 Daň z nemovitých věcí	95
6 Závěr	101
7 Použité zkratky	104
8 Použité publikační zdroje	105
9 Přílohy	109

Seznam obrázků

Obrázek 1 Vědy o společnosti, ekonomické vědy, veřejné finance	23
Obrázek 2 Schéma rozpočtové soustavy ČR	27
Obrázek 3 Schéma výdajů územních rozpočtů	34
Obrázek 4 Schéma daňové soustavy ČR	37
Obrázek 5 Struktura obecního rozpočtu	46
Obrázek 6 Schéma rozpočtu obce	48

Seznam grafů

Graf 1 Obce v okrese Přerov podle velikosti	53
Graf 2 Příjmy a výdaje jednotlivých obcí v přepočtu na 1 obyvatele	56
Graf 3 Vývoj daňových příjmů obce Běloutín v letech 2000 – 2015	59
Graf 4 Vývoj daňových příjmů obce Běloutín v letech 2000 – 2015	60
Graf 5 Vývoj příjmů z dotací obce Běloutín v letech 2000 – 2015	62
Graf 6 Vývoj provozních výdajů obce Běloutín v letech 2000 - 2015	63
Graf 7 Vývoj kapitálových výdajů obce Běloutín v letech 2000 - 2015	65
Graf 8 Vývoj daňových a celkových příjmů a celkových výdajů obce Běloutín 2000 - 2015	72
Graf 9 Relativní výnosy obce Běloutín z DNV v roce 2015 (podle druhů nemovitostí)	79

Seznam tabulek

Tabulka 1 Vývoj rozpočtového určení DPPO v ČR (v %)	40
Tabulka 2 Podíl jednotlivých krajů na daňových příjmech (v %).....	41
Tabulka 3 Rozdělení daňových výnosů v ČR pro rok 2016 (s vyznačením změn pro rok 2017)....	42
Tabulka 4 Koeficienty podle počtu obyvatel	44
Tabulka 5 Obce v okrese Přerov s počtem obyvatel od 1 000 do 9 999 obyvatel	54
Tabulka 6 Přehled příjmů a výdajů vybraných obcí (v tis. Kč)	55
Tabulka 7 Přehled příjmů a výdajů obce Bělotín v letech 2000 – 2017 (v tis. Kč)	57
Tabulka 8 Ukazatele celkové likvidity obce Bělotín za období 2012 - 2015.....	68
Tabulka 9 Míra samofinancování neinvestičních výdajů obce Bělotín v období let 2012 – 2015 ..	69
Tabulka 10 Ukazatele věřitelského rizika obce Bělotín za období 2012 - 2015	69
Tabulka 11 Ukazatele dluhové služby pro obec Bělotín v období 2012 – 2015.....	70
Tabulka 12 Přepočítané příjmy a výdaje na 1 obyvatele obce Bělotín v letech 2000 – 2015.....	71
Tabulka 13 Celkové daňové příjmy a příjmy z DNV v letech 2000 - 2015.....	74
Tabulka 14 Průměrné ceny půdy za 1 m ² v obci Bělotín v letech 2000 - 20017.....	75
Tabulka 15 Přehled koeficientů pro rok 2016 podle jednotlivých katastrálních území vybraných obcí.....	78
Tabulka 16 Předpokládané příjmy obce Bělotín z DNV po zvýšení o místního koeficientu (v Kč)	82
Tabulka 17 Relativní výnosy z DNV v roce 2015 podle druhu nemovitých věcí a katastrálních území.....	83
Tabulka 18 Výpočet pravděpodobných příjmů obce z DNV při použití základní výše všech koeficientů.....	84
Tabulka 19 Výpočet pravděpodobných příjmů obce z DNV při použití minimální výše všech koeficientů.....	85
Tabulka 20 Hypotetické daňové příjmy obce Bělotín v letech 2016 a 2017	93

1 Úvod

Zajistit pro občany potřebné veřejné statky a jejich financování je úkolem veřejného sektoru. Nástrojem pro financování veřejných statků jsou veřejné rozpočty, které jsou rozděleny do jednotlivých stupňů podle úrovně veřejné správy, která je odpovědná za jejich poskytování na dané úrovni a finančními prostředky disponuje. Rozhoduje o jednotlivých složkách svého rozpočtu, který je bilancí příjmů a výdajů. Přitom se řídí ekonomickými zákonitostmi, potřebami veřejné správy a občanů i politickými hledisky. Existuje více názorů na vymezení veřejných statků a více přístupů k jejich dělení.

Sestavování a tvorba veřejných rozpočtů má závazná pravidla daná legislativou. Veřejné výdaje a jejich jednotlivé složky jsou limitovány výší příjmů veřejných rozpočtů. Hlavním příjmem všech veřejných rozpočtů, obecní rozpočty nevyjímaje, jsou příjmy z daní, které jsou vybírány celostátně, na základě daňových zákonů. Daňové příjmy jsou rozdělovány podle rozpočtových pravidel do rozpočtů státu, krajů a obcí. Rozhodování o výši a způsobu vybírání daní přísluší státu, obce a kraje nemají zpravidla pravomoc o nich rozhodovat. Jedinou výjimkou je daň z nemovitých věcí.

Problematika veřejných rozpočtů je celospolečenským zájmem a přímo se dotýká každého jednotlivce. Rozpočty obcí jsou jednotlivým občanům nejbližší. Hospodaření obce je tedy citlivou veřejnou záležitostí v kompetenci obecního zastupitelstva a jeho významným politickým nástrojem v rukou vedení obce.

Pravomoci obecního zastupitelstva však nejsou neomezené a jeho rozpočtové hospodaření podléhá kontrole ze strany státu i občanů. Nabízí se různé možnosti zkoumání hospodaření obce. Podrobná analýza obecního rozpočtu podle rozpočtových kapitol v jednotlivých rozpočtových obdobích je jednou z nich. Je možné provádět meziroční srovnání rozpočtů jedné obce a sledovat tak vývoj obecních financí v čase, nebo porovnávat rozpočty různých obcí mezi sebou. K hodnocení finanční situace obce je možné použít podobné hodnotící finanční ukazatele, jako u každého jiného ekonomického subjektu. Všechny uvedené možnosti poskytují obraz o stavu hospodaření obce.

Možnost ovlivnit příjmy z daně z nemovitých věcí je částečně svěřena obcím, které mají možnost prostřednictvím obecně závazné vyhlášky měnit výši zákonných

koeficientů, kterými se násobí vypočítaná daň. Tato možnost se však týká jen vybraných druhů nemovitostí. Zákonem svěřenou pravomoc využívají pouze některé obce. Problematika využívání koeficientů má legislativou daná pravidla.

2 Cíl práce a metodika

Zpracování diplomové práce jako celku si vyžaduje stanovení hlavního cíle práce a dílčích cílů, které vedou k jeho naplnění a také použití vybraných metod vhodných pro zpracování práce.

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem předkládané diplomové práce je zpracovat rozbor hospodaření obce Bělotín v letech 2000 – 2015. Tohoto cíle bude dosaženo prostřednictvím zpracování analýzy rozpočtu obce, zaměřenou především na daňové příjmy obce, hlavně na příjmy z daně z nemovitých věcí.

Hlavní cíl práce bude naplněn prostřednictvím dílčích cílů práce:

- Dílčí cíl 1: Zpracovat publikační zdroje z oblasti veřejné správy a veřejných financí a teoreticky vymezit tuto problematiku – tento dílčí cíl vede ke pouze k získání relevantních informací vztažených k tématu práce.
- Dílčí cíl 2: Porovnat meziroční změny položek rozpočtu obce Bělotín v jednotlivých rozpočtových obdobích 2000 – 2015 – úkolem tohoto dílčího cíle je zjistit, jakou rozpočtovou politiku zvolilo zastupitelstvo obce Bělotín a kam směřuje.
- Dílčí cíl 3: Provést komparaci hospodaření obce Bělotín s vybranými obcemi podobné velikosti z okresu Přerov – tento dílčí cíl má za úkol identifikovat odlišnosti v příjmech a výdajích porovnávaných obcí a zjistit, zda výše příjmů a výdajů obce odpovídá její velikosti.
- Dílčí cíl 4: Zjistit, jestli a v jaké míře obce z vybraného vzorku využívají možnost změny koeficientů podle § 6, § 11 a § 12 zákona o dani z nemovitých věcí – smyslem tohoto dílčího cíle je zjistit současný stav využívání koeficientů obcemi.
- Dílčí cíl 5: Navrhnout vybranému vzorku obcí změny ve využívání koeficientů podle § 6, § 11 a § 12 zákona o dani z nemovitých věcí – účelem tohoto dílčího cíle je poskytnout obcím podnět k využívání koeficientů daně z nemovitých věcí.

Diplomová práce by mohla posloužit zastupitelům obcí k lepšímu využívání možností, které obcím poskytuje nástroj k regulaci výše daňových příjmů – změna koeficientů daně z nemovitých věcí a lepšímu porozumění problematice koeficientů.

Zároveň by mohla pomoci veřejnosti pochopit důvody, které přivádí vedení obce k využití tohoto nástroje.

2.2 Metodika práce

Předkládaná diplomová práce je zpracována jako teoreticko-aplikační. Teoretický základ pro analytické zpracování tématu vychází z nutnosti obeznámit se se základními pojmy z oblasti veřejné správy, veřejných financí, daní a jejich redistribuce. Proto se teoretická část zabývá zpracováním odborné literatury z této oblasti. V aplikační části bude zpracována analýza hospodaření obce Bělotín a jeho porovnání s vybranými obcemi podobné velikosti. Součástí praktické části práce bude zjištění, jak vybrané obce využívají možnosti změny koeficientů a zpracovány případné návrhy na jejich změny.

Zpracování teoretické části diplomové práce si vyžaduje především využití práce s textem. V první řadě se jedná o studium odborné literatury, která se zabývá veřejnou správou a veřejnými financemi. Odborné literární zdroje byly vyhledány v Ústřední knihovně Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava a v Městské knihovně v Hranicích. Ke studiu byla využita také literatura získaná v průběhu studia jako studijní materiály. Některé použité údaje byly vyhledány na internetu. Podstatným zdrojem informací bylo studium zákonů souvisejících s tématem diplomové práce.

Data potřebná pro zpracování teoretické i praktické části práce byla čerpána především z oficiálních internetových stránek Finanční správy ČR, oficiálních internetových stránek jednotlivých porovnávaných obcí a Českého statistického úřadu. Důležitým zdrojem informací o rozpočtech obcí se staly internetové stránky společnosti Rozpočet veřejně o. s. Důležitým zdrojem poznatků je dlouholetá praxe autorky, získaná pracovním zařazením na jednom z Územních pracovišť finančního úřadu. Neocenitelným podkladem pro vypracování praktické části práce byly informace získané osobním dotazováním zástupců obce Bělotín a osobní návštěva obecního úřadu Bělotín. Podstatným pramenem dat pro objasnění obecních příjmů a výdajů obce Bělotín evidence obce uložená na obecním úřadě.

Získané literární a internetové zdroje i zákonné normy byly nejdříve prostudovány pomocí techniky informačního čtení textu, potom metodou selekce rozříděny. Vyřazeny ze zpracování byly zdroje, které neobsahovaly relevantní informace, nebo byly zastaralé

a pro zpracování práce nevhodné. Poté byla provedena analýza názorů jednotlivých autorů a ty byly mezi sebou porovnány a interpretovány v diplomové práci s použitím parafrázování a přímé citace.

Pro zpracování praktické části práce byla vybrána obec Běloutín, ve které žije autorka diplomové práce. K porovnání byl vybrán vzorek obcí, které jsou svou velikostí a vybaveností podobné obci Běloutín. Pro provedení výběru byla použita data Českého statistického úřadu a vybrány byly obce z okresu Přerov, které mají počet obyvatel nejvíce o čtvrtinu větší nebo menší než obec Běloutín, nebo mají maximálně o čtvrtinu větší či menší katastrální výměru.

Praktická část práce vychází ze studia informací o charakteru, poloze, infrastruktuře, vybavenosti a financích jednotlivých porovnávaných obcí. Data byla získána z výše jmenovaných internetových zdrojů a osobním nebo telefonickým dotazováním kompetentních zástupců obcí. Za pomoci analýzy byl proveden rozbor financí jednotlivých obcí. Za pomoci komparace bylo porovnáno hospodaření jednotlivých obcí. Za pomoci základních statistických metod a matematických výpočtů byly zpracovány některé ukazatele finanční situace obce Běloutín. Jedná se o ukazatel celkové likvidity, ukazatel věřitelského rizika, ukazatel samofinancování neinvestičních výdajů, ukazatel dluhové služby a přepočtení daňových příjmů, celkových příjmů a celkových výdajů na 1 obyvatele.

S využitím matematických výpočtů a dedukce bylo zjištěno, jak by se změnily příjmy obce Běloutín za použití minimálních, základních a maximálních výší koeficientů. Syntéza získaných poznatků vedla k provedení indukce, která vycházela z předpokladu, že v obcích srovnatelné velikosti se vyskytuje podobná struktura nemovitostí, a to jmenovitě ve všech jejich částech. Výsledkem použití kombinace jmenovaných metod, především analýzy, indukce a dedukce, jsou doporučení v závěrečné části práce.

3 Teoretická východiska

Problematikou veřejné správy a jejího financování se zabývá řada odborníků. Veřejná správa a její financování se řídí platnou legislativou i ekonomickými zákonitostmi. Tato problematika je poměrně rozsáhlá a je potřeba na ni nahlížet jako na celek a ve vzájemných souvislostech. Je možné na ni nahlížet z různých úhlů pohledu. Pro pochopení tohoto celku je nutné si osvojit základní pojmy vztahující se k problematice a všechny jejich aspekty.

3.1 Veřejný sektor

Existence a úloha veřejného sektoru je předmětem zájmu množství autorů. Jejich názory se v mnoha aspektech shodují a navzájem se doplňují.

Podle Nahodila (2009, s. 13 – 17) je veřejný sektor považován za důležitou součást národního hospodářství. Jeho základním úkolem je maximálně hospodárně zabezpečovat potřebné veřejné statky. Efektivnost jako ústřední pojem ekonomiky a ekonomie ve veřejném sektoru znamená co nejlepší, nejlépe optimální, využití zdrojů v podmínkách veřejného sektoru k uspokojení potřeb a přání občanů. Definování potřeb a přání je však problémem, který závisí na místě a čase podle demografických podmínek. Kritériem pro rozhodování v této oblasti je společenský užitek, uspokojení potřeb obyvatelstva, zlepšení životního prostředí, stav dopravní infrastruktury apod. Ve veřejném sektoru objektivně působí tendence k neefektivnosti, vzhledem k tomu, že tady prakticky neexistuje zisk. Projevují se zde sklony k maximalizaci vstupů a minimalizaci výstupů. Veřejný sektor se člení do šesti bloků odvětví:

- odvětví společenských potřeb – veřejná správa, policie, justice, armáda,
- odvětví rozvoje člověka – školství, kultura, tělesný rozvoj, zdravotnictví, sociální služby,
- odvětví poznání a informací – věda a výzkum, přenos informací, masmédiá,
- odvětví technické infrastruktury – doprava, energetika, spoje, vodní hospodářství, odpadové hospodářství,
- odvětví privátních statků podporovaných z veřejných rozpočtů – bydlení, zemědělství,
- existenční jistoty – zaměstnanost, sociální zabezpečení, životní prostředí.

Základními funkcemi veřejného sektoru jsou:

- zajistit dostatečné množství veřejných statků pro obyvatelstvo,
- efektivně rozdělovat finanční prostředky z veřejných rozpočtů,
- podpořit ekonomický růst zabezpečením vzdělání a zvyšováním kvalifikace,
- vytvořit předpoklady pro zkvalitnění lidského života,
- dosáhnout větší spravedlnosti rozdělování.

Peková (2001, s. 26 – 49) tvrdí, že veřejný sektor má funkce ekonomické – zajištění a správa financí pro zabezpečení veřejných statků, funkce sociální - zabezpečení důstojných podmínek pro život občanů a politické funkce – definují způsob rozhodování. Od nich jsou odvozovány funkce alokační – produkce a rozdělení veřejných statků, funkce redistribuční – spravedlivé rozdělení veřejných financí mezi jednotlivé skupiny obyvatel a stabilizační – ovlivňování ekonomiky za účelem dosažení hospodářské stability. Velikost a struktura veřejného sektoru je ovlivněna faktory:

- ekonomickými – fáze ekonomického rozvoje, výkonnost ekonomiky, způsob financování veřejného sektoru,
- historickými a geopolitickými – tradice, přírodní podmínky, bezpečnostní rizika,
- demografickými – růst populace, její věková a sociální struktura,
- kulturně-náboženskými – kulturní zvyklosti, snaha o vzdělávání, náboženské tradice,
- politickými – ovlivnění kvality a kvantity veřejných statků politikou státu.

Úkolem veřejného sektoru je:

- zajistit potřebné veřejné statky a na jejich produkci efektivně alokovat finanční prostředky,
- vytvářet podmínky pro fungování soukromého sektoru,
- předcházet důsledkům selhání trhu,
- řešit důsledky selhání trhu v ekonomickém růstu a sociálním rozvoji.

Stav, kdy z dostupných společenských zdrojů se podaří získat maximální množství statků a maximální účinek se podle Pekové (2001, s. 45) chápe jako efektivnost. Ve veřejném sektoru se preferuje především užitek z produkce pro občany. Často je obtížně vyčíslitelný v peněžních jednotkách. Existují tedy tendence k maximalizaci vstupů a minimalizaci výstupů.

Veřejný sektor má z ekonomického pohledu specifika:

- nelze vždy použít velikost zisku jako kritérium úspěšnosti,
- objektivní potřeby se nedefinují snadno,
- efektivnost vložených prostředků se dá obtížně změřit a vyjádřit,
- projevují se přirozené sklony k neefektivnosti,
- snahou výkonných orgánů (administrativních pracovníků) je maximalizovat svůj vlastní užitek,
- málo se používají, nebo nejsou vypracovány normy a limity pro určité druhy výdajů,
- možná neprofesionalita rozhodování o alokaci zdrojů.

3.2 Veřejné statky

Z výše uvedeného vyplývá, že jedním z nejdůležitějších úkolů veřejného sektoru je zajištění veřejných statků.

Čistě veřejné statky Lajtkepová (2007, s. 11 – 12) charakterizuje jako komodity s jistými vlastnostmi. Jejich spotřeba se nedá dělit, jsou spotřebovávány všemi potencionálními spotřebiteli, žádného z nich není možné ze spotřeby vyloučit. Jednotliví spotřebitelé nejsou nuceni projevit soutěživost o veřejné statky a tedy ani své preference. Spotřeba jednoho spotřebitele nesnižuje spotřebu jiného. Mezní náklady jsou nulové. Do této kategorie se řadí například veřejné osvětlení, či národní obrana nebo policie. Existují také smíšené veřejné statky, které na rozdíl od čistě veřejných statků jsou dělitelné v množství spotřeby – na jednotlivé spotřebitele, při zachování stejné kvality spotřeby. Patří mezi ně například zdravotní péče.

Rosen (2010, s. 54 – 56) definuje čistý veřejný statek jako nesoutěživý ve spotřebě. Dodatečné náklady na zdroje jsou nulové i za předpokladu konzumace statku dalšími osobami. To znamená, že náklady na čistě veřejný statek jsou stejné, ať jej spotřebovává jedna osoba, nebo více osob. Spotřeba jednoho spotřebitele se nesnižuje, když stejný statek spotřebovává další spotřebitel. Jako příklad autor uvádí maják na břehu moře, který je v provozu a navádí lodě bez ohledu na to, zda je v jeho blízkosti více lodí, nebo třeba žádná. Avšak i za předpokladu, že všichni spotřebovávají stejný statek ve stejné kvalitě, neexistuje záruka, že jej všichni stejně ocení.

3.3 Veřejná správa

Fungování veřejného sektoru a správu veřejných statků má za úkol veřejná správa. Pojem „veřejná správa“ definují ve svých monografiích Mates (2001), Peková (2011) i Koudelka (2000) a shodně veřejnou správu dělí na dva systémy, které jsou na sobě závislé, na státní správu a samosprávu.

Veřejná správa, vysvětluje Mates (2001, s. 134 – 135), je správou veřejných záležitostí, která je uskutečňována ve veřejném zájmu, jako projev nebo součást výkonné moci státu. Jde o organizovanou činnost, svěřenou určitému subjektu, státu, nebo jinému subjektu, který byl zákonem k této činnosti zmocněn. Veřejnou správu tvoří dva subsystémy – státní správa a samospráva. Vymezení orgánů nebo úřadů, které vykonávají veřejnou správu, je dáno z hlediska obsahového a organizačního. Podle negativní definice je správa okruh činností, které nejsou zákonodárstvím, soudnictvím ani vládou a jsou vykonávány orgány, které nejsou orgány moci zákonodárné, soudní ani vládní. Orgány veřejné správy mohou svoji činnost vykonávat pouze na základě zákonů a v jejich mezích.

Vigoda (2002, s. 11 – 12) popisuje veřejnou správu jako výkonnou funkci vlády nebo speciální správcovství aplikované ve veřejných systémech. I když je veřejný systém odlišný od soukromého, překvapivě sdílejí podobné aspekty. Rozdíly spočívají v charakteru služeb poskytovaných v obou odvětvích, různé struktury a funkcích, ale především v prostředí. Moderní společnost se dynamicky mění a tomu by se měla přizpůsobit i veřejná správa.

Pojem veřejná správa Peková (2011, s. 22 – 23) definuje jako souhrn záměrných činností a úkolů zabezpečovaných na jednotlivých vládních úrovních ve veřejném zájmu a souhrn institucí, které tuto činnost vykonávají. Je jedním ze subjektů veřejné politiky. Pravomoci a odpovědnost jednotlivých vládních úrovní jsou upraveny legislativou. Státoprávní uspořádání a uspořádání územní samosprávy závisí na členitosti veřejné správy. Územní samosprávou se rozumí forma veřejné vlády a veřejné samosprávy, jako spravování území menšího, než je stát. Jedná se o předání části veřejné správy státem na jiné subjekty, např. obce. Tento proces považován za projev demokratické společnosti, za projev prohlubování demokracie. Tento proces rovněž zajišťuje efektivnější plnění úkolů veřejné správy. Základní principy a fungování územní samosprávy stanoví ústava a příslušné zákony.

Koudelka (2000, s. 14 – 18) uvádí, že výkon veřejné správy může být prováděn několika způsoby. Centrální státní zákonodárná moc a její ústřední orgány jsou prvotním zdrojem právních norem. Je vykonávána koncentrovanými a dekoncentrovanými státními orgány. Koncentrované jsou ty, jejichž centrály mají dané pravomoci a svá územní pracoviště a rozhodují samostatně (např. Státní úřad pro jadernou bezpečnost). Dekoncentrované státní orgány jsou nižší státní orgány plně závislémi na centru moci jak v rozhodování tak i financování (Ministerstvo financí ČR a finanční úřady). Výkon státní správy provádí decentralizované orgány státní správy, nebo je přenesen na veřejnoprávní korporace pod kontrolou státu. Samospráva má normativní i výkonné pravomoci na ni přenesené státem. Vytváří vlastní normy a má i vlastní výkon veřejné správy. Je vždy podřízena zákonu a suverénní moc nadále přísluší centru. Právní a správní činnost samosprávy musí disponovat vlastními financemi – vlastní majetek, vlastní příjmy, samostatné hospodaření, atd. Samospráva ale není ekvivalentním partnerem státu. Není podepřena vlastními mocenskými složkami, jako jsou např. armáda, policie, justice a vězeňství. Zároveň má stát dostatečnou možnost zásahů do samosprávy a její regulace.

Z výše uvedeného vyplývá, že veřejná správa se skládá ze dvou základních složek, státní správy a samosprávy. Výstižně jejich vztah charakterizuje Mates (2001, s. 123), podle kterého: „*Samospráva je správa, která je nezávislá na celku společenské organizace a je oddělená od státní správy*“.

V souvislosti s posilováním role samosprávy se objevuje pojem subsidiarita. Zjednodušeně podle Koudelky (2000, s. 18 – 20) znamená přenesení určité funkce nebo pravomoci ústřední správy státu na nižší útvary, nebo dokonce na soukromé subjekty. Veřejnou moc pak zastupuje prvek nejbližší občanovi, který je schopen vykonávat tuto funkci nebo pravomoc přinejmenším ve stejné kvalitě jako orgán, který ji dosud zajišťoval. Jedná se tedy o přiblížení veřejné moci občanům. Potřeba subsidiarity vyplývá z neustálého nárůstu činností veřejné správy. Má však také finanční dopady. Vyžaduje přerozdělování daňových výnosů, které je opožděno a způsobuje zadlužování samospráv.

V Malé encyklopedii regionalistiky a veřejné správy Mates (2001, s. 106) přenesenou působnost obce popisuje jako: „*výkon státní správy obcí na jejím území ve věcech, které jí stanoví zákon*“ a do samostatné působnosti obce řadí záležitosti v zájmu obce a jejích občanů, jejichž správa není zákonem přidělena krajům, nebo státní správě.

3.4 Samospráva

Stále více činností vykonávaných veřejnou správou je delegováno na úroveň obcí nebo regionů. Veřejnou správu na území obcí a regionů vykonává samospráva.

V oblasti státní správy a především samosprávy, se podle Kaly (1992, s. 17 – 21) stále častěji objevuje pojem užívaný v zahraničí – municipalita. Označuje určitou kategorii samosprávných územních jednotek, činností a okolností s nimi souvisí. Municipalita je základní územně samosprávná jednotka, v našich podmínkách zjednodušeně totožná s obcí. Pro stanovení úlohy a postavení obce je rozhodující hloubka jejího samosprávného působení a věcný rozsah její působnosti, který souvisí s její velikostí. Municipalita vykonává územní samosprávu, zajišťuje věcné potřeby svých obyvatel a umožňuje vytvářet prostředí pro dostatečnou kulturní a sociální identitu obyvatel.

Mates (2001, s. 124) tvrdí, že územní samospráva je nejobsáhlejším druhem samosprávy. Ústava zaručuje právo územního společenství občanů na samosprávu především na základním stupni, kterým je obec a na úrovni vyšších samosprávných celků, kterými jsou kraje. Zvláštním druhem je samospráva profesní a zájmová, kam náleží hlavně profesní a zájmové komory.

Zabezpečení úkolů státu, které by měly být zajištěny rovnoměrně po celém území státu, je podle Markové (2000, s. 7 – 18) decentralizováno a jejich zabezpečení je státem přeneseno na samosprávné svazky. Stát provádí dozor nad plněním takových úkolů. Z územní suverenity samosprávných celků vyplývá také jejich finanční suverenita, právo opatřovat si ke své činnosti vlastní prostředky ze zdrojů vznikajících na jeho území. Vzhledem k podřízenosti samosprávných celků státu jsou i ve své suverenitě omezeny finančním postavením státu. Příjmy plynoucí z finanční suverenity územních samosprávných celků rozhodně nepostačují na plnění jejich úkolů. Územní samosprávu charakterizuje jako: „*právo a schopnost územních orgánů řídit podstatnou část veřejných záležitostí v zájmu místního obyvatelstva, a to v mezích daných zákonem*“ (Marková, 2000, s. 18).

Čechák (2004, s. 130 – 131) informuje, že na území České republiky, na základě zákona 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územně samosprávných celků, vzniklo celkem 14 krajů:

- Hlavní město Praha,
- Středočeský kraj se sídlem v Praze,
- Jihočeský kraj se sídlem v Českých Budějovicích,
- Plzeňský kraj se sídlem v Plzni,
- Karlovarský kraj se sídlem v Karlových Varech,
- Ústecký kraj se sídlem v Ústí nad Labem,
- Liberecký kraj se sídlem v Liberci,
- Královehradecký kraj se sídlem v Hradci Králové,
- Pardubický kraj se sídlem v Pardubicích,
- Vysočina se sídlem v Jihlavě,
- Jihomoravský kraj se sídlem v Brně,
- Olomoucký kraj se sídlem v Olomouci,
- Moravskoslezský kraj se sídlem v Ostravě,
- Zlínský kraj se sídlem ve Zlíně.

Jako součást reformy veřejné správy byl přijat zákon 128/2000 Sb., o obcích, který charakterizuje obec jako „základní územní samosprávné společenství občanů, které tvoří územní celek vymezený hranicí území obce“. Obec je považována za veřejnoprávní korporaci s vlastním majetkem a právní subjektivitou. Jsou zde vymezeny orgány obcí a měst, včetně jejich kompetencí.

3.5 Veřejné finance

Veřejný sektor a veřejná správa nemohou existovat bez finančního zabezpečení. Problematika financování veřejného sektoru se stala naléhavým předmětem zkoumání a byla popsána několika autory.

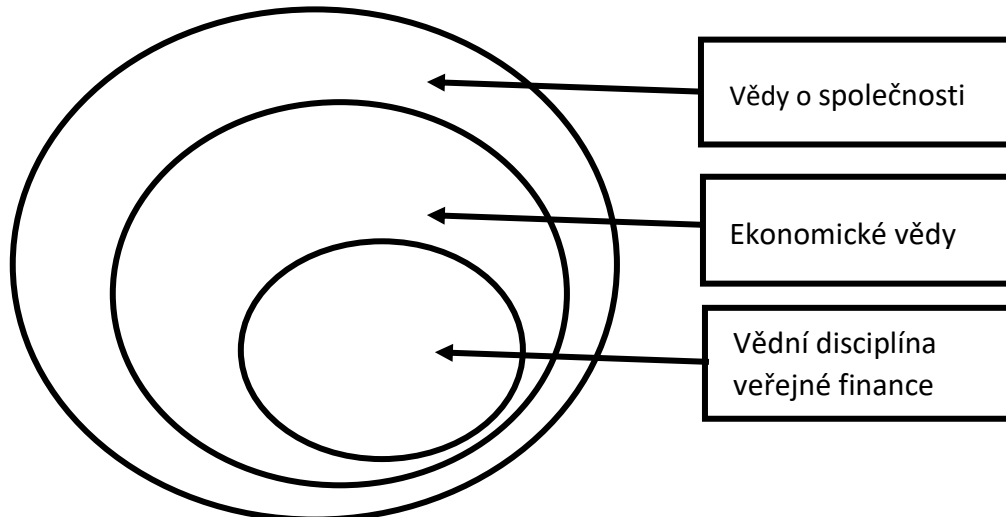
Podle Pekové (2001, s. 13 – 14) je teorie veřejných financí poměrně mladá ekonomická disciplína, která se začíná formovat v 19. století. Hluběji byla propracována v průběhu 20. století. U zrodu této disciplíny stáli významní světoví ekonomové. Důvodem pro propracování teorie veřejných financí se stalo hodnocení fungování hospodářského mechanismu a měnící se postavení a úkoly státu ve společnosti i ekonomice. Zabývá se mimo jiné otázkou, zda pro veřejné finance je nejlepší využití tržního systému, nebo příkazového systému, který spočívá v regulaci ekonomiky státem. Nevýhodou tržního

systemu je, že za určitých okolností selhává. Na druhou stranu státní zásahy do ekonomiky někdy vedou k neefektivní alokaci dostupných zdrojů.

Nahodil (2009, s. 9 – 10) říká, že dopady veřejných výdajů a daní na ekonomiku, funkcemi vlády i způsobem uspokojování potřeb lidí se zabývá ekonomie veřejného sektoru. Ta má dvě roviny. Obecně teoretickou, která je součástí obecné ekonomie a aplikačně praktickou, jež je empirickou součástí této ekonomické disciplíny. Obě roviny na sebe navazují. Předmětem ekonomie veřejného sektoru je přeměna příjmů ve výdaje, zatím co teorie veřejných financí se zabývá toky finančních prostředků z hlediska rozhodování.

Maaytová (2015, s. 14 – 15) považuje veřejné finance za vědu zkoumající otázky veřejného financování jako ekonomický problém. Obsah ekonomické teorie je paradigmatem, jak řešit ekonomické problémy. Ekonomická teorie dává návod, jak přistupovat k problému veřejných financí. Vztah mezi veřejnými financemi, jako vědní disciplínou, systémem ekonomických věd a věd o společnosti zobrazuje obrázek 1.

Obrázek 1 Vědy o společnosti, ekonomické vědy, veřejné finance

Zdroj: Maaytová, 2000, s. 15

3.6 Fiskální federalismus

Efektivním rozdělením pravomocí, v oblasti správy veřejných financí a veřejných statků, mezi různé úrovně veřejné správy se zabývá teorie fiskálního federalismu.

Podle Wallace E. Oatese (1999) je teorie fiskálního federalismu normativním rámcem pro určení, které funkce, veřejné služby a nástroje centralizovat, a které přesunout do působnosti územní samosprávy.

Gruber (2011, s. 267) říká, že teorie fiskálního federalismu se zabývá efektivitou poskytování veřejných statků. Různé národy mají rozdílný přístup k teorii fiskálního federalismu. Tyto přístupy přirozeně zdůrazňují otázku optimálního rozdělení povinností mezi jednotlivé úrovně vlády, tedy rozdělení úlohy místní správy a centrální vlády. Definují, jaké konkrétní programy mohou být řádně spravovány na místní úrovni a jaké na centrální úrovni.

Peková (2001, s. 320 – 345) uvádí, že funkčnost vnitřního uspořádání státu a územní samosprávy je závislá na tom, zda politickému uspořádání odpovídá také rozpočtové uspořádání. Rozdělením odpovědnosti za zabezpečování veřejných statků a optimalizací vztahů v rozpočtové soustavě se zabývá teorie fiskálního federalismu. V podstatě se jedná o využití funkcí veřejných financí rozdílnými vládními úrovněmi, s cílem zajistit jejich vyšší efektivnost. Teorie fiskálního federalismu se zaměřuje stále více na místní finance. Zabývá se finančními vazbami v souvislosti s probíhajícím procesem decentralizace a dekoncentrace zajišťování veřejných statků a přenesením odpovědnosti na územní samosprávu jako nestátní subjekt. Jako hlavní důvody rozpracování teorie fiskálního federalismu autorka jmenuje:

- potřebu zkvalitnění demokratického rozhodování o finančních tocích v rozpočtové soustavě
- zvýšení intenzity veřejné a občanské kontroly nad spotřebou veřejných finančních prostředků
- zvýšení efektivnosti při financování potřeb veřejného sektoru ve smyslu zabezpečování veřejných statků a současně zvýšení hospodárnosti jejich financování.

Provazníková (2009, s. 39 – 54) definuje fiskální federalismus jako objektivní jev, který vychází z existence dvou úrovní veřejné správy – místní a ústřední. Zabývá se otázkami struktury veřejného sektoru a optimalizací vazeb mezi jejími jednotlivými úrovněmi a využitím fiskálních funkcí mezi nimi. Finanční vztahy v rámci veřejného sektoru zkoumá teorie fiskálního federalismu. Jejím předmětem je optimální rozdělování příjmů a rozdělení odpovědnosti za zajišťování veřejných statků. Popisuje vertikální

a horizontální model fiskálního federalismu. Vertikální model předpokládá nezávislou fiskální politiku na jednotlivých úrovních veřejné správy. Horizontální model využívá financování formou dotací chudších regionů bohatšími. V praxi se nejčastěji vyskytuje kombinovaný model, který využívá prvky obou předcházejících modelů. Každá vládní úroveň má své vlastní příjmy doplněné dotacemi od vyšší úrovně.

Lajtkepová (2007, s. 77 – 81) označuje fiskální federalismus za „*vícetupňové uspořádání soustavy veřejných rozpočtů a definování vztahů mezi nimi*“. Zahrnuje sem vertikální a horizontální strukturu veřejných rozpočtů, vymezení kompetencí a funkcí jednotlivých vládních úrovní a veřejných rozpočtů a transfery mezi jednotlivými úrovněmi rozpočtů i rozpočtové určení daní a stanovení daňových pravomocí. Autorka rozlišuje tři modely fiskálního federalismu – centralizovaný, decentralizovaný a kombinovaný.

Typické pro centralizovaný model je směřování veřejných příjmů do ústředního rozpočtu, který je soběstačný a prostředky z něj jsou podle určitých pravidel, určených centrální mocí, přerozdělovány do nižších rozpočtů. Ty jsou závislé jen na dotacích, především přísně účelových. Tento model je příznačný pro direktivně řízená hospodářství. Byl využíván v bývalém Československu do roku 1989.

Podstatou decentralizovaného modelu je vysoká samostatnost a kompetentnost nižších vládnoucích stupňů a předpokládá soběstačnost všech úrovní veřejných rozpočtů. V tomto modelu je typická rozsáhlá daňová pravomoc na regionální a místní úrovni. Je to však model teoretický, v praxi se nevyužívá.

Kombinovaný model fiskálního federalismu, užívaný v ČR, je charakteristický vyčleněním vlastních příjmů pro každou vládní úroveň. Nižší vládní úrovně mají vyčleněny menší příjmy, které jsou pak doplněny dotacemi z vyššího rozpočtu. To umožňuje státu vyrovnávat rozdílnou úroveň jednotlivých regionů a současně částečně ovlivňovat rozhodování územní samosprávy. Rozpočty územní samosprávy nejsou soběstačné. Míra jejich soběstačnosti se relativně zvyšuje vyčleňováním stále více daňových příjmů, především z důchodových daní. Mezi jednotlivými druhy veřejných rozpočtů existují finanční vztahy, jsou však relativně samostatné. Příjmová stránka každého rozpočtu je jeho základnou a současně by měla být jeho rozpočtovým omezením.

Za klíčový argument pro decentralizaci považuje Maaytová (2015, s. 132 – 138) existenci místních veřejných statků. Decentralizaci definuje jako „*rozhodování blíže občanům*“ a přisuzuje jí možnost lepší veřejné kontroly a myslí jí vždy jen samostatnou působnost samosprávy. Druhá generace teorie fiskálního federalismu se zabývá fungováním politických a fiskálních institucí a jejich pobídek. Obdobně jako první generace, teorie veřejné volby, předpokládá, že politici a úředníci mají vlastní cíle, které nemusí znamenat maximalizaci blahobytu občanů.

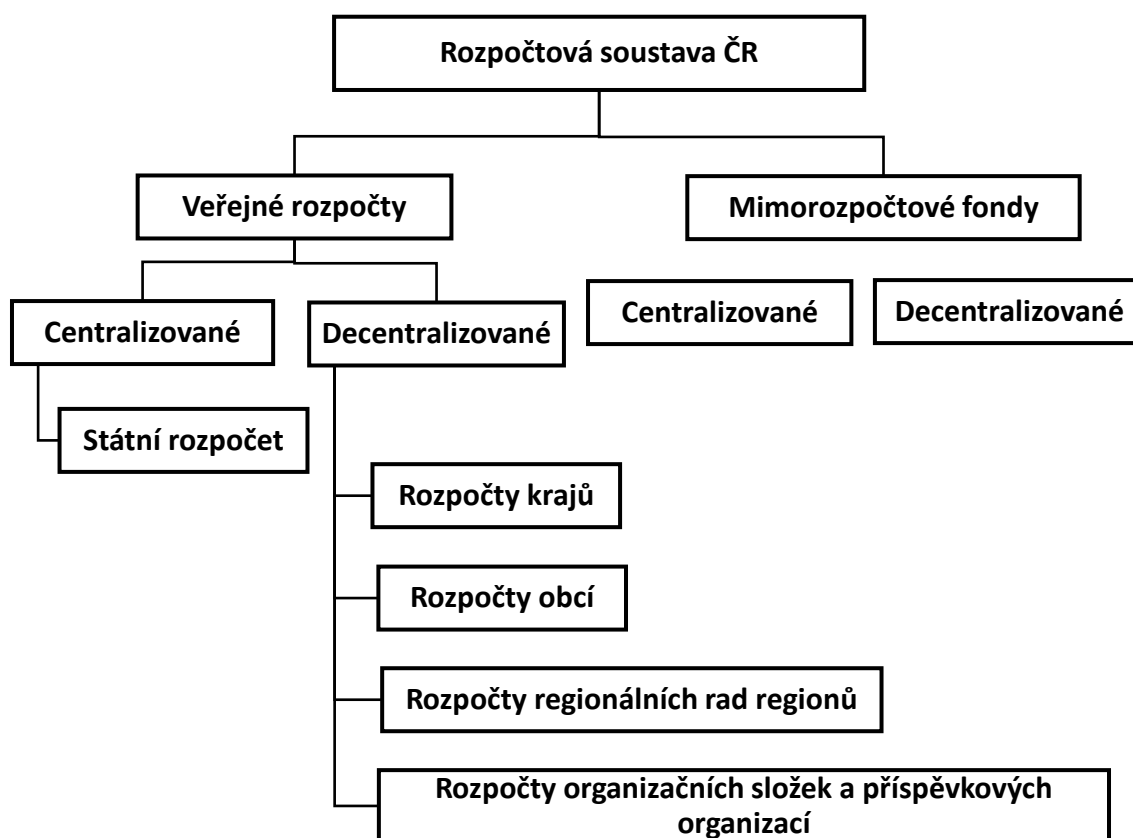
Podle Nahodila (2009, s. 81 – 84) větší počet stupňů vlády, vládních, či správních úrovní je důvodem pro vznik fiskálního federalismu. Decentralizace věcných kompetencí ústřední vlády je bezpředmětná, bez decentralizace fiskálních kompetencí, nebo alespoň rozpočtových zdrojů. Jejich spojení má za úkol větší efektivnost zabezpečování veřejných statků. Teorie fiskálního federalismu se zabývá využitím funkcí veřejných financí na jednotlivých stupních vládní úrovně se zaměřením na optimální fiskální decentralizaci. Pod tímto pojmem si lze představit víceúrovňové uspořádání rozpočtové soustavy.

Teorie fiskálního federalismu se zaměřuje na rozdělení kompetencí k zajištění veřejných statků na různých úrovních vlády a přiřazením zdrojů jednotlivým vládním úrovním. Zjišťuje, která vládní úroveň zajistí určité veřejné statky nejefektivněji. Zkoumá optimalizaci vztahů v rozpočtové soustavě a míru finanční soběstačnosti jednotlivých vládních stupňů. Teorie rozeznává vertikální, horizontální, a kombinovaný typ fiskálního federalismu. Vertikální typ charakterizují samostatné příjmy jednotlivých vládních úrovní. Horizontální typ, někdy také nazývaný kooperativní, je typický společným rozhodováním o rozdělení společných příjmů a používá se především ve federacích. V ČR je uplatňován kombinovaný typ fiskálního federalismu, který je založen na přerozdělování. Každá vládní úroveň je dotována vyšší vládní úrovní a současně disponuje vlastními příjmy. Účelem je zmírnit regionální rozdíly. S tím souvisí rozpočtové určení daní ve státě. Základem je určení daňových příjmů, které jsou svěřené nižším vládním úrovním, jako daň z nemovitostí, místní poplatky a správní poplatky. Tyto příjmy nižších rozpočtů jsou pak doplňovány podílem na celostátně spravovaných daních, který je rozdělován podle legislativou daného rozpočtového určení daní.

3.7 Veřejné rozpočty

System orgánů a institucí, které tvoří, rozdělují nebo užívají veřejné finance, je nazýván rozpočtovou soustavou. Hamerníková (2010, s. 165) charakterizuje rozpočtovou soustavu, kterou rozumí součástí finančního systému každé země, jako „soustavu veřejných rozpočtů (včetně rozpočtových vztahů fungujících uvnitř této soustavy) a institucí, které zabezpečují tvorbu, rozdělování, užití a kontrolu toků jednotlivých okruhů finančních prostředků uvnitř této soustavy“. Strukturu rozpočtové soustavy ČR zobrazuje schéma na obrázku 2.

Obrázek 2 Schéma rozpočtové soustavy ČR

Zdroj: Hamerníková (2010, s. 166)

Nahodil (2009, s. 29 – 30) považuje za základní nástroj řízení hospodaření veřejné správy rozpočtovou politiku, kterou rozumí činnosti, které probíhají v rámci rozpočtové soustavy. Cílem rozpočtové politiky vlády je vytvoření dostatečných příjmů pro financování veřejných výdajů. Hlavní oblastí rozpočtové politiky je uskutečnění alokační a redistribuční fiskální funkce. Rozpočtový proces se pravidelně opakuje v cyklu jednorozhodného období.

Hlavním cílem rozpočtové politiky je vyrovnaná bilance příjmů a výdajů. Veřejný rozpočet plní funkci peněžního fondu, účetní bilance, finančního plánu a je nástrojem veřejné politiky.

Významným nástrojem pro zabezpečování veřejných statků na každé úrovni veřejné vlády je veřejný rozpočet, říká Peková (2001, s. 80 – 85). Soustavu veřejných rozpočtů tvoří rozpočty jednotlivých úrovní veřejné správy. Do této soustavy patří:

- nadnárodní rozpočet (např. rozpočet Evropské unie),
- ústřední rozpočet (státní rozpočet),
- rozpočty územní samosprávy (rozpočty krajů a obcí),
- rozpočty veřejných podniků a neziskových organizací (příspěvkové organizace, organizace zřizované státem, kraji a obcemi).

Funkce veřejného rozpočtu – alokační, redistribuční a stabilizační, jsou odvozeny od funkcí veřejných financí. Alokační funkce je v našich podmínkách významně decentralizovaná a spočívá v efektivním rozdělení prostředků na zajištění konkrétních veřejných statků. Redistribuční funkce se týká především státního rozpočtu a je spjata s přerozdělováním části příjmů státního rozpočtu s cílem zmírnění sociálních a důchodových nerovností. Funkci stabilizační, která spočívá v ovlivňování základních ekonomických veličin (např. zaměstnanost, ekonomický růst, platební bilance), plní především státní rozpočet. Všechny vyjmenované funkce navzájem souvisí.

Veřejný rozpočet je chápán jako peněžní fond, pro který je charakteristický princip nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti. Nedobrovolnost znamená, že příjmy do veřejných rozpočtů plynou především z daní a poplatků, které jsou určeny legislativou a jsou povinné. Nenávratnost vyplývá ze skutečnosti, že není předem určeno využití prostředků, které jsou příjmem veřejného rozpočtu a současně jsou veřejné prostředky vynakládány bez přiměřeného zisku. Princip neekvivalence je charakterizován tím, že to, jak se jednotlivec podílí na plnění veřejného rozpočtu, nemá žádnou souvislost s tím, jaké statky bude tento jedinec čerpat. Z účetního hlediska se jedná o vyrovnanou bilanci běžných a kapitálových příjmů a výdajů. Z tohoto pohledu může být rozpočet vyrovnaný, schodkový, nebo přebytkový. Vyrovnaný rozpočet má stejné hodnoty na příjmové a výdajové straně, schodkový rozpočet počítá s příjmy nižšími než výdaji a naopak přebytkový rozpočet bilancuje s příjmy vyššími než výdaji.

Z institucionálního pohledu se podle Maaytové (2015, s. 169 – 170) mají veřejné rozpočty centrální a samosprávnou úroveň. Tyto úrovně korespondují s úrovněmi vládnutí. Základními prvky veřejné rozpočtové soustavy jsou:

- státní rozpočet,
- rozpočty státních fondů,
- rozpočty organizačních složek státu,
- rozpočty příspěvkových organizací,
- rozpočty územní samosprávy.

Z hlediska systémového pohledu je to tok příjmů a tok výdajů. Poměr mezi příjmy a výdaji vypovídá o stavu celého systému. Pokud jsou příjmy vyšší než výdaje, pak se jedná o přebytkový rozpočet, v opačném případě je to deficitní rozpočet, kdy výdaje nejsou dostatečně kryty příjmy. Výdaje ve stejné výši jako příjmy svědčí o vyrovnaném rozpočtu. Na veřejný rozpočet je možné nahlížet také jako na finanční plán, čili nástroj krátkodobého plánování.

Veřejný rozpočet se dělí na běžný a kapitálový. Toto členění je využíváno zejména z důvodu opodstatnění záporného salda kapitálového rozpočtu, které způsobuje krytí investičních výdajů návratnými finančními zdroji. Běžný rozpočet je charakterizován opakujícími se a pravidelnými příjmy a výdaji, na kterých mají stále větší podíl obligatorní výdaje. Někdy jsou nazývány zákonnými nebo mandatorními. Patří sem sociální transfery a výdaje určené legislativou (např. důchodové a nemocenské pojištění, dávky sociální podpory, soudní a mimosoudní odškodnění, pozemkové úpravy, odvody do rozpočtu EU, státní záruky a další). Je důležité, aby tyto běžné výdaje byly kryty časově stabilními a dostačujícími běžnými příjmy. Běžný rozpočet by měl být dlouhodobě vyrovnaný, případně přebytkový na všech úrovních. Kapitálový rozpočet tvoří jednorázové příjmy a výdaje, které se mnohdy neopakují. Jedná se především o investiční výdaje, pro které se připouští krytí návratnými příjmy, kterými bývají úvěry, dluhopisy apod. Třídění příjmů a výdajů je dáno povinnou rozpočtovou skladbou.

3.8 Výdaje veřejných rozpočtů

Veřejné rozpočty, na všech úrovních, jsou v podstatě bilancí sestávající z příjmů a výdajů, přitom veřejné příjmy jsou zdrojem krytí veřejných výdajů, přitom by obě strany rozpočtu měly být vyrovnány.

Nahodil (2009, s. 61 – 67) za veřejné výdaje považuje výdaje veřejných rozpočtů. Patří sem výdaje ze státního rozpočtu, z územních rozpočtů a z rozpočtů veřejnoprávních podniků. Veřejné výdaje se používají k financování netržních činností států a územní samosprávy a k financování veřejných statků. Používají se ke stabilizaci ekonomiky. Z rozpočtového hlediska by měly odpovídat dostupným zdrojům krytí. Vztah mezi veřejnými výdaji a příjmy vyjadřuje přebytkový, nebo schodkový rozpočet. Veřejné výdaje podléhají politickému rozhodování, kterému by však měla předcházet dokonalá ekonomická analýza. U veřejných výdajů je nutné posuzovat finanční náklady současně i účelnost. Bilance běžných příjmů a výdajů by měla být vyrovnaná, investiční výdaje by měly využívat více zdrojů financování, jak návratných, tak nenávratných.

Lajtkepová (2013, s. 58 – 60) chápe veřejné výdaje jako toky finančních prostředků určených na provádění fiskálních funkcí státu, nebo municipalit. Zdrojem jejich krytí jsou veřejné příjmy. Účely veřejných výdajů jsou nesourodé. Historicky byly hlavními účely financování činnosti vlády a místní správy, výdaje na obranu, bezpečnost, justici a další. V současnosti se účely rozšiřují na sociální, kulturní, vzdělávací, ekologické atd. Veřejné výdaje je možné klasifikovat podle různých hledisek. Z hlediska časového na běžné a kapitálové, z hlediska návratnosti na návratné a nenávratné, z hlediska plánovatelnosti na plánované a neplánované.

Maaytová (2015, s. 48 – 54) charakterizuje veřejné výdaje jako výstup z veřejných rozpočtů. Jejich smyslem je finanční krytí cílů jednotlivých politik na všech úrovních veřejné správy. Pro formulaci výdajové politiky je důležitá klasifikace výdajů podle funkce, ekonomických kategorií, organizace, fondů, rozpočtových položek, programů. Nejčastěji se používají hledisko ekonomické a hledisko funkční. Z hlediska ekonomického se výdaje dělí na běžné, používané na pravidelně se opakující, provozní výdaje a kapitálové, které jsou nepravidelné a slouží k financování investic, přinášejících užitek do budoucna. Z hlediska funkčního se člení podle základních odvětví, kde jsou použity. Funkční hledisko

je důležité pro alokaci výdajů mezi jednotlivé sektory (např. obrana, školství, zdravotnictví), pro hodnocení historie výdajů a pro porovnání údajů. Dynamiku veřejných výdajů ovlivňují různé faktory, mezi které patří:

- demografický faktor – souvisí s růstem populace a stárnutím obyvatelstva,
- technologický faktor – rozvoj techniky a technologií a s tím související výdaje na výzkum a vzdělávání, růst kvality veřejných a sociálních služeb,
- politický faktor – souvisí s politickým cyklem (např. předvolební období),
- demonstrační faktor – vyrovnávání rozdílů v kvalitě veřejných statků na různých územích,
- ekonomické faktory – např. inflace, růst nákladů na veřejné statky, rozpočtová omezení.

Pro efektivní, hospodárné a účelné využití veřejných výdajů je podstatné nalezení způsobu, jak je co nejlépe použít s ohledem na cíle výdajových politik a s ohledem na rozpočtová omezení.

Funkcí veřejných výdajů se zabývá Peková (2001, s. 178 – 183), která rozepisuje jejich funkce na alokační, redistribuční a stabilizační. Alokační funkcí je zabezpečení netržních činností státu a územní samosprávy, neboli zabezpečení veřejných statků pro obyvatelstvo. Tato oblast činnosti státu se stále více decentralizuje a alokační funkce veřejných výdajů se přesouvá z rozpočtu státu do rozpočtů územní samosprávy. Alokační výdaje jsou tak významněji ovlivňovány preferencemi občanů. Redistribuční funkce veřejných výdajů je zaměřena na vyrovnávání nerovností v důchodech a majetku. Obvykle mají charakter dotací, nebo sociálních dávek. Dotace mívají formu běžných dotací účelových, nebo neúčelových a dotací kapitálových. Stabilizační funkce veřejných výdajů má za cíl ovlivnění agregátní poptávky. Jednotlivé funkce veřejných výdajů se navzájem prolínají a často spolu úzce souvisí. Jsou nástrojem pro ovlivňování proporcí mezi privátním a veřejným sektorem.

Ochrana (2010, s. 88) člení veřejné výdaje třemi základními způsoby. Prvním způsobem je členění podle kapitol státního rozpočtu – vládních resortů (jednotlivá ministerstva, Kancelář prezidenta republiky, úřad vlády, Národní bezpečnostní úřad, Český telekomunikační úřad atd.). Každá kapitola se dále dělí na specifické a průřezové ukazatele. Přitom specifické ukazatele zahrnují výdaje na činnost konkrétních resortů a mezi průřezové ukazatele se řadí například výdaje na platy zaměstnanců, povinné pojistné placené

zaměstnavatelem, výdaje na výzkum, vývoj a inovace, výdaje na programy spolufinancované z EU a další. Druhým způsobem je členění podle jednotlivých odvětví na zemědělství a lesní hospodářství, průmyslová a ostatní odvětví hospodářství, služby pro obyvatelstvo, sociální věci a politika zaměstnanosti, bezpečnost a právní ochrana a všeobecná pokladní správa. Tato struktura vypovídá o vládních prioritách a sociálně-polickém zaměření veřejné a rozpočtové politiky vlády. Třetím způsobem je členění ekonomické. Dělí výdaje na běžné a kapitálové podle jednotlivých transakcí, kterými vláda realizuje cíle vládních politik. Podle jejich poměru je možné určit orientaci vlády na příští vývoj společnosti, zda vláda upřednostňuje běžnou spotřebu, nebo rozvoj společnosti do budoucna.

Maier (2000, s. 108) uvádí, že veřejná prospěšnost výdajů se týká celé komunity, která ji v podstatě financuje prostřednictvím daní. Obecná prospěšnost výdajů nezávisí jen na dosažení něčeho, ale na předcházení škodám a dalším výdajům. Pro hodnocení veřejných výdajů se používá tzv. Paretovo kritérium obecné prospěšnosti, podle kterého *„je změna obecně prospěšná, pokud alespoň jednomu z dotčených subjektů přinese užitek a žádnému neuškodí.“*

Tomášková (2015, s. 34 – 35) považuje za důležité sledovat hospodárnost veřejných výdajů a posuzovat užitek občanů z krátkodobého i dlouhodobého hlediska. Především je nutné analyzovat cíl, požadovaný rozsah a kvalitu veřejného statku, odhadnout počet jeho uživatelů, zhodnotit způsob financování, analyzovat schopnost splácení případného dluhu. Je potřeba porovnat možné varianty řešení, vybrat tu nejefektivnější. V případě investic je nutné posoudit jejich vliv na rozvoj obce, nebo regionu, na ekologii i na splnění zákonných norem.

Lajtkepová (2013, s. 56 – 57) považuje za efektivní veřejné výdaje ty výdaje, které jsou hospodárné a současně účelné. Přitom hospodárnost znamená dosažení cíle s co nejmenšími možnými výdaji, tedy řešení co nejlevnější, a účelnost popisuje jako schopnost dosáhnout vytýčeného cíle za použití reálného řešení. Ve veřejném sektoru však cíl bývá často nehmotný a dlouhodobý (zdraví, vzdělání), což komplikuje hodnocení efektivnosti.

Hamerníková (2010, s. 90 – 96) se zabývá metodami hodnocení výdajových aktivit. Dělí tyto metody z různých hledisek. Podle hodnotících kritérií rozlišuje jednokriteriální

a vícekriteriální metody. Oba druhy metod jsou používány jak k hodnocení budoucích výdajů, tak k hodnocení již vynaložených nákladů. Jsou využívány ke kontrole nákladů vnitřním i vnějším auditem.

Mezi jednokriteriální metody řadí nákladově-výstupové metody:

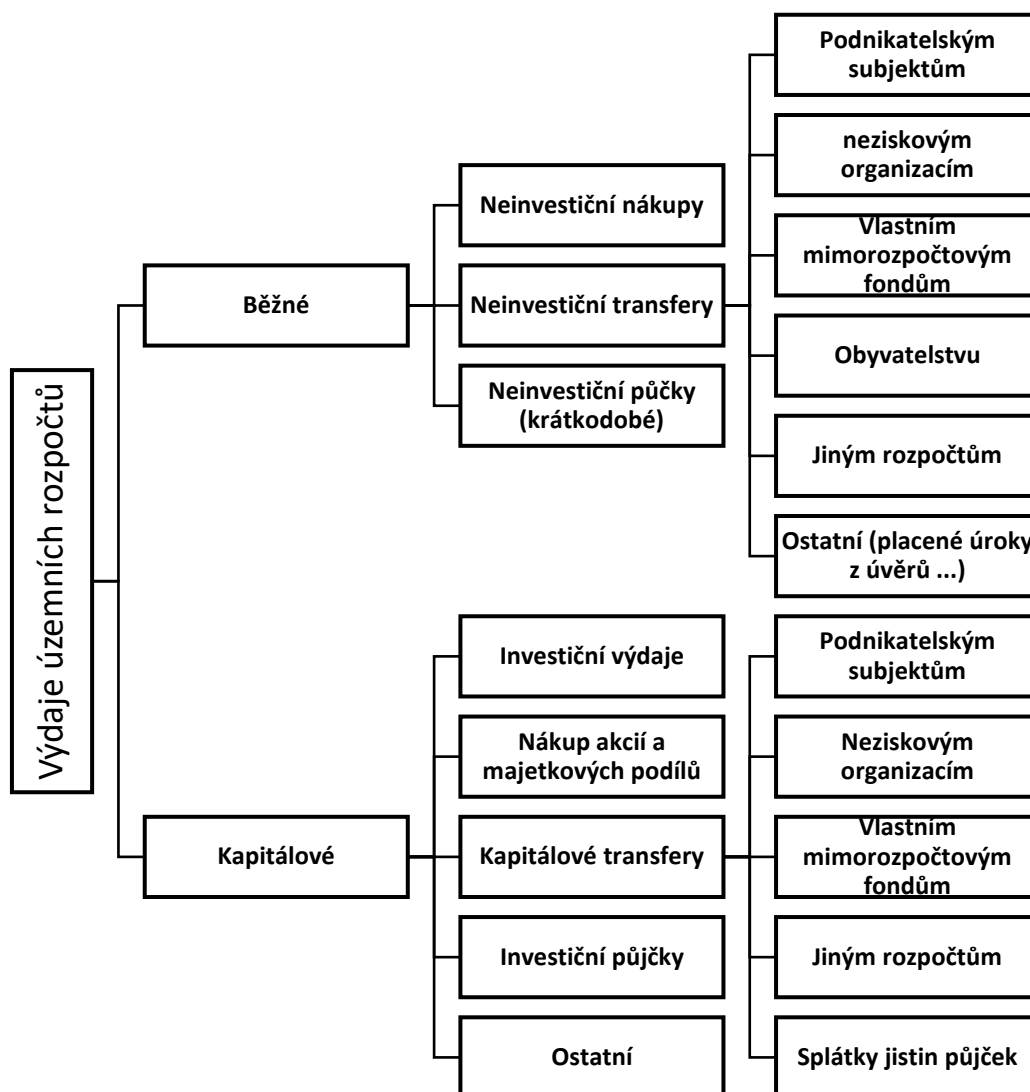
- CMA – analýza minimalizace nákladů (sleduje hospodárnost vynaložení financí)
- CBA – analýza nákladů a přínosů (zkoumá vstupy i výstupy a jejich společenský přínos)
- CEA – analýza efektivnosti nákladů (hodnotí náklady na jednotku výstupu – např. žáka, úředníka, hodinu provozu apod.
- CUA – analýza užitečnosti nákladů (určuje, která varianta přinese největší přírůstek uspokojení a obdrží dodatečné zdroje financování).

Vícekriteriální metody vedle hodnocení nákladů sledují také řadu užitečných vlastností, např. stupeň uspokojení, procento splnění cílů, termín dodání, technické parametry a další. Na základě použitého druhu kritéria dělí metody na nepeněžní (metody vážení užitku), které sledují stupně uspokojení cílových skupin a na metody peněžní (metody hodnocení efektivnosti investic).

Na zabezpečení veřejných statků se stále více podílejí jednotlivé stupně územní samosprávy. To je důvodem pro zvyšování výdajů z rozpočtů obcí a obecně nižších veřejných rozpočtů. Roste tak také odpovědnost nižších stupňů veřejné správy v oblasti veřejných výdajů.

Peková (2011, s. 278 – 284) obecně člení výdaje územních rozpočtů na běžné, které se pravidelně opakují a kapitálové, které jsou jednorázové. Tyto dvě kategorie člení podrobněji. Schéma výdajů územních rozpočtů zobrazuje obrázek 3.

Obrázek 3 Schéma výdajů územních rozpočtů

Zdroj: Peková (2011, s. 282)

3.9 Příjmy veřejných rozpočtů

Peková (2001) a Maaytová (2015) se shodují v názoru, že nejvýznamnějšími příjmy veřejných rozpočtů jsou daňové příjmy. Daň je povinná, pravidelně se opakující a zákonem stanovená platba do veřejného rozpočtu. Je nenávratná a neekvivalentní, což znamená, že za určitou odvedenou daňovou povinnost není poskytnuto adekvátní protiplnění.

Tvoří podle Pekové (2001, s. 106 – 107) největší skupinu běžných příjmů, které jsou charakterizovány pravidelným opakováním. Druhou skupinu příjmů veřejných rozpočtů tvoří příjmy nedaňové, a to jak běžné, tak kapitálové. Kapitálové příjmy jsou pravidelně

se neopakující. Vyjmenované příjmy se řadí mezi nenávratné. Mezi návratné příjmy patří půjčky a emise cenných papírů – dluhopisů.

Maaytová (2015, s. 107 – 112) člení veřejné příjmy na neúvěrové, úvěrové a ostatní. Mezi neúvěrové příjmy patří daně, pojistné a poplatky. Mezi úvěrové příjmy řadí půjčky a ostatní jsou např. výnosy z prodeje majetku. Z jiného pohledu třídí veřejné příjmy na běžné – opakující se a kapitálové, které jsou spíše jednorázové. Dále je možné dělit příjmy na daňové a nedaňové. Daňovými příjmy jsou zpravidla charakterizovány čtyřmi aspekty: zákonnost, nenávratnost, neekvivalence a neúčelovost.

3.10 Daňové příjmy

Z předchozí kapitoly vyplývá, že nejpodstatnější složkou příjmové stránky veřejných rozpočtů jsou daňové příjmy. Jednoznačná definice pojmu daň není uvedena v žádném z pramenů. Autoři odborných publikací uvádí přibližně podobné vymezení tohoto pojmu.

Podle Nahodila (2009, s. 41 – 44) prvky daňové soustavy slouží k soustředování peněžních prostředků pro veřejné rozpočty a současně k vytváření příznivých podmínek pro podnikatelskou činnost. Jednotlivé daně mají úlohu fiskální, spočívající v zajištění finančních prostředků na financování veřejných výdajů a stimulační, tedy vytváření podmínek pro účast podnikatelů na rozvoji národního hospodářství. U každé daně je důležitá její výnosnost, volba předmětu a subjektu daně, struktura sazby, výše daňového zatížení. V ČR platí od roku 1993 daňová soustava tvořená jednotlivými daňovými zákony. Daňový systém ČR se podobá systémům jiných vyspělých evropských zemí. Skládá se z daní přímých a nepřímých.

Maaytová (2015, s. 108 – 116) se zabývá pojmem daň z pohledu ekonomického a právního. Z právního pohledu je daní platba, která je označována jako daň. Z pohledu ekonomického jsou to všechny povinné platby do veřejných rozpočtů. Charakteristikou daně je zákonnost, nenávratnost a někdy neúčelovost. Znamená to, že daně jsou stanoveny legislativou a jsou povinné, za jejich platbu není poskytována žádná protihodnota a není předem určeno, na jaký účel bude výnos jednotlivých daní použit. Objevují se i odchylky, například silniční daň je účelová. Poplatky, které jsou někdy považovány za daňový příjem, ale je za ně poskytováno protiplnění (např. svoz komunálního odpadu, poplatek za vydání cestovního dokladu atd.). Předmětem daní jsou příjmy, spotřeba a majetek. Daňový proces,

placení daní a jejich vymáhání upravuje vždy platná legislativa. Hlavní funkcí daní je financování veřejných výdajů. Tato funkce je nazývána fiskální funkcí. Nejčastěji dělíme daně na přímé a nepřímé. Předmětem zdanění jsou příjmy, spotřeba a majetek. Daňový systém by měl být spravedlivý, měl by vycházet z principu rovnosti všech občanů. Měl by tedy postihovat jednotně poplatníky se srovnatelnou platební, spotřební a majetkovou výkonností.

Peková (2001, s. 249) definuje daň jako nucené břemeno, jelikož je to povinná platba, která se pravidelně opakuje a je stanovena zákonem. Typické je pro daň nedobrovolné placení. Je to platba nenávratná a neekvivalentní. Daň je cenou za veřejné statky, které zajišťuje a financuje stát nebo samospráva, pro různé subjekty. Moderní doba učinila z daní nástroj redistribuce a stabilizace. Zákon stanovuje daňovou pravomoc, která vymezuje, kdo má právo daň na daňové subjekty uvalovat. Takovou pravomoc má stát a částečně samospráva.

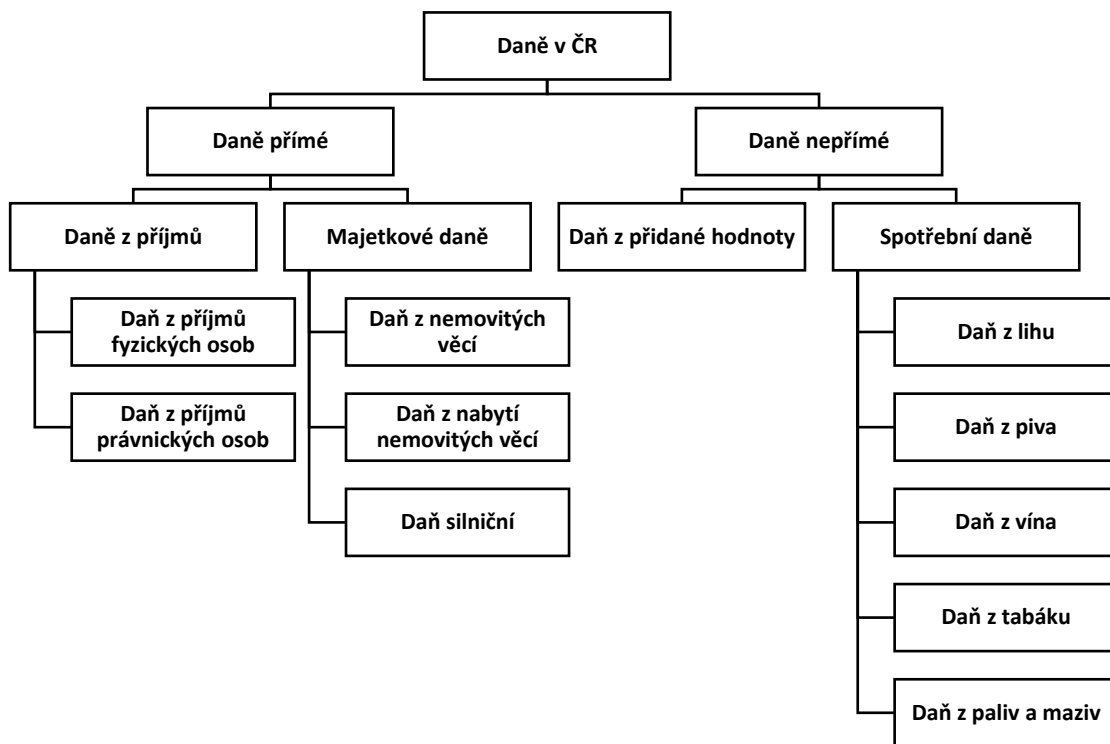
Daně v ČR jsou členěny ze dvou různých pohledů. Z hlediska daňové soustavy se dělí na daně přímé a nepřímé. Z hlediska příjmů veřejných rozpočtů se daně člení na daně sdílené, daně svěřené, místní poplatky a správní poplatky.

Nahodil (2009, s. 42 – 45) uvádí, že daňové příjmy se skládají z přímých a nepřímých daní. Mezi přímé daně řadí daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob, daň z nemovitostí, silniční daň, daň dědická a darovací a daň z převodu nemovitostí. Jako daně nepřímé vyjmenovává daň z přidané hodnoty (DPH) a spotřební daně. Od roku 2010 se správa daní v České republice (ČR) řídí Daňovým řádem, který je součástí daňové reformy. Podle tohoto zákona byla zrušena daň darovací a dědická a daň z převodu nemovitostí, kterou nahradila daň z nabytí nemovitých věcí. Pro daň z nemovitostí byl změněn název na daň z nemovitých věcí.

Hinke (2010, s. 94), Chalupa (2014, s. 368) a Široký (2008, s. 15) člení shodně s Nahodilem (2009, s. 42 – 45) daně do dvou kategorií, na daně přímé a nepřímé. V zásadě do přímých daní řadí daně důchodové, neboli z příjmů a daně majetkové. Do této kategorie patří daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob, daň z nemovitých věcí,

daň z nabytí nemovitých věcí a silniční daň. Do nepřímých daní patří daň z přidané hodnoty a spotřební daně. Struktura daňové soustavy ČR je znázorněna na obrázku 4.

Obrázek 4 Schéma daňové soustavy ČR

Zdroj: vlastní zpracování podle Chalupy (2014)

Černoorský (2012, s. 288 – 289) popisuje svěřené daně a sdílené daně. Svěřené daně jsou takové, jejichž celý výnos plyne do místního rozpočtu, ale jeho relativní výše je určena zákonem a místní vláda jej nemůže nijak ovlivnit. Řadí se sem v ČR daň z nemovitých věcí. Sdílené daně znamenají rozdělení daňového výnosu mezi různé úrovně veřejných rozpočtů. Do této skupiny patří v ČR daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob a daň z přidané hodnoty.

Jetmar (2012, s. 306) konstatuje, že podle toho, do kterého veřejného rozpočtu plyne daň, se daně člení na svěřené a sdílené. Svěřené daně nazývá také výlučné, nebo rozpočtově určené. Celý jejich výnos plyne do určitého jednoho rozpočtu. Daně sdílené mají předem schválený procentuální podíl, který plyne do různých úrovní rozpočtů.

Peková (2011, s. 448 – 452) rozděluje daně podle podílu jejich výnosů přidělených do obecních rozpočtů. Uvádí, že celý výnos daně z nemovitostí, jako svěřené daně, plyne

do rozpočtu obce podle místa, na kterém se předmětné stavby a pozemky nachází. Podíl daně z nemovitostí na celkových příjmech obcí je však pouze 3 – 4 %. Svěřené daně přirovnává k neúčelovým dotacím, které nemají určený účel použití. Významnější podíl na příjmové stránce obcí mají podle Pekové sdílené daně, jejichž část výnosu je příjmem obecních rozpočtů a část je příjmem státního rozpočtu. Mezi svěřené daně řadí daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, daň z příjmů právnických osob a daň z přidané hodnoty. Výnosy z těchto daní mají rozhodující vliv na zvýšení finanční soběstačnosti obcí.

3.11 Rozpočtové určení daní

Pokud je na členění daní nahlíženo z pohledu příjmů veřejných rozpočtů, hovoří se také o rozpočtovém určení daní (dále jen RUD), které stanovuje podíl výnosů konkrétních daní na příjmech jednotlivých úrovní veřejných rozpočtů.

Provazníková (2009, s. 75 – 83) vymezuje dva přístupy k daňovému určení. V prvním případě pro nižší vládní úrovně existuje samostatný daňový základ a ty také rozhodují o jeho využití. Ve druhém případě v rámci společného daňového základu nižší vládní úrovně mají možnost stanovit přírážky k tomuto základu, nebo dostávat určitou část z jejich výnosu formou dotací. Předmětem rozdělování jsou důchodové daně a spotřební daně – daně sdílené. Klasickým příjmem obcí jsou majetkové daně, jejich výnos celý náleží obecním rozpočtům – svěřené daně. U svěřených daní mají obce větší pravomoci z hlediska jejich ovlivnění. Zákonem je určeno, výnosy kterých daní plynou do rozpočtu obce v celé výši, a kterých určité procento.

Maaytová (2015, s. 141 – 145) definuje RUD jako pravidla určující daňové kompetence centrální vlády i samospráv v oblasti uvalení daní, stanovení daňového základu a sazeb daní. V ČR zákon o rozpočtovém určení daní upravuje postup stanovení podílu státních fondů, krajů a obcí na výnosech jednotlivých daní. Požadavky pro decentralizovanou správu daní splňuje daň z nemovitých věcí, její celý výnos náleží obcím. Pravomoci obcí vymezuje zákon o dani z nemovitých věcí a zákon o místních poplatcích. Nepostačující výnosy daně z nemovitých věcí jsou důvodem pro sdílení ostatních daní ke krytí svěřených výdajů. Část výnosu daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti, na základě derivačního principu sdílení daní, zůstává

v rozpočtu obce podle pobytu fyzické osoby. U ostatních daní se uplatňuje nederivační princip. Kritéria pro rozdělování stanovuje zákon. Rozhodující je počet obyvatel obce, katastrální výměra obce, počet dětí navštěvujících základní a mateřskou školu zřizovanou obcí. Podle zvláštních pravidel je rozdělován výnos daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, kdy část výnosu, závislá na počtu zaměstnanců v obci, je příjmem obce.

Peková (2011, s. 443 – 456) tvrdí, že optimalizace rozpočtového určení daní má v ČR za úkol dosažení spravedlivější distribuce finančních zdrojů v rozpočtové soustavě. Kritéria pro RUD by měla být jasná, kvantifikovatelná a kontrolovatelná. Měla by být zajištěná optimální proporce mezi RUD a dotacemi a současně mezi účelovými a neúčelovými dotacemi. Současné RUD snižuje rozdíly v daňových příjmech mezi obcemi. Kritéria pro rozdělení daňového výnosu sdílených daní jsou stanovená zákonem o rozpočtovém určení daní a jejich propočtení je složité a je každoročně publikován ve vyhlášce Ministerstva financí ČR. Všechny daně a pravidla jejich stanovení jsou upraveny celostátními zákony a obce mají minimální pravomoc k ovlivnění daňových výnosů.

Podle Lajtkepové (2013, s. 45) je RUD závislé na cílech daňové politiky státu a mění se v čase. Určující pro tyto změny jsou potřeby fiskální decentralizace. V minulosti se RUD v České republice několikrát změnilo. Tyto změny směřovaly k posílení příjmů obcí, měst a krajů, což mělo zvýšit jejich soběstačnost. Cílem byla i stabilizace příjmů ze sdílených daní v delším časovém horizontu. Snižovaly se rozdíly v daňovém výnosu připadajícím na obce, města a kraje. Zásadními změnami kromě jiných daní prošlo rozdělování daně z příjmů právnických osob (dále jen DPPO).

Provazníková (2009, s. 122 – 146) se zabývá vývojem RUD a daňových příjmů obcí v České republice od roku 1993. V letech 1993 – 1995 tvořily příjmy obcí daň z příjmů fyzických osob (dále jen DPFO), a to jak ze samostatně výdělečné činnosti – 100 % příjmů podnikatele podle jeho trvalého bydliště, tak ze závislé činnosti – podíl na celookresním výnosu. Do příjmů obcí plynul celý výnos daně z nemovitostí. Od roku 1994 se stal příjmem obce také celý výnos daně z příjmů právnických osob (dále jen DPPO), kterou odvedla sama obec.

Takové RUD způsobovalo rozdíly mezi příjmy obcí v jednotlivých okresech a způsobovala spekulace s trvalými pobytami a sídly podnikatelů. Jeho důsledkem byla

i rozdílná dynamika mezi státním rozpočtem a rozpočty územními. Z uvedených důvodů byla přijata změna RUD, s platností v letech 1996 – 2000. V tomto období se na celookresní výnosu DPFO ze závislé činnosti podílely stát, okresy a obce. Výnos DPPO se začal dělit mezi stát a obce.

Rozdílná dynamika daňových příjmů jednotlivých rozpočtů přetrvávala, proto od roku 2001 vznikla zcela nová konstrukce RUD. U svěřených daní nedošlo ke změně. Zůstaly jimi daň z nemovitostí i DPPO placená samotnou obcí. Sdílené daně byly i nadále DPFO ze závislé činnosti a placená srážkou a DPPO, kromě DPPO placené obcemi. Nově se sdílenou daní stala DPH. Obce získávaly podíl na sdílených daních podle přepočteného počtu obyvatel ve výši 20,59 % z celostátního výnosu. Od roku 2002 připadá 3,1 % z celostátního výnosu sdílených daní na kraje.

K dalšímu zvýšení podílu krajů na 8,92 % došlo v roce 2005. V roce 2009 se změnila kritéria pro rozdělování podílu obcí na sdílených daních a současně ke zvýšení procentuálního podílu obcí na celostátním výnosu na 21,4 %.

Vývoj rozpočtového určení DPPO v ČR v letech 1993 – 2016 uvádí tabulka 1.

Tabulka 1 Vývoj rozpočtového určení DPPO v ČR (v %)

Rok	Státní rozpočet	Rozpočty obcí	Rozpočty krajů
1993	100	0	0
1996	80	20	0
2001	79,41	20,59	0
2002	76,31	20,59	3,1
2005	70,49	20,59	8,92
2008	69,68	21,4	8,92
2013	67,50	23,58	8,92
2016	67,50	23,58	8,92

Zdroj: Vlastní zpracování podle: Ministerstvo financí ČR, in: Lajtkepová (2013, s. 45)

Účast krajů na celostátních daňových příjmech je v současné době závislý na nákladech regionálního veřejného sektoru a je určen procentuálním podílem podle Přílohy 1 Zákona 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosu některých daní územním

samosprávným celkům a některým státním fondům (dále jen zákon o RUD). Tento podíl znázorňuje tabulka 2.

Tabulka 2 Podíl jednotlivých krajů na daňových příjmech (v %)

Kraj	Podíl na daňových příjmech
Praha	3,183684
Středočeský	13,774311
Jihočeský	8,607201
Plzeňský	7,248716
Karlovarský	3,772990
Ústecký	8,242502
Liberecký	4,681207
Královéhradecký	6,442233
Pardubický	5,555168
Vysočina	7,338590
Jihomoravský	9,526055
Olomoucký	6,751705
Zlínský	5,251503
Moravskoslezský	9,624135
ČR celkem	100

Zdroj: Příloha 1 zákona o RUD

Matej (2016, s. 10) informuje o novele zákona o RUD, kterou byly s účinností od roku 2016 formou zvýšení podílu na DPH posíleny daňové příjmy krajů. Pro obce novela přináší od roku 2017 zrušení 30% podílu na dani z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti, které se ukázalo jako problematické. Současně znamená zvýšení podílu obcí na inkasu DPH z 20,83 % na 21,4 %, které by mělo být pro obce přínosem z důvodu předpokládaného ekonomického růstu a přijetí opatření v rámci boje proti daňovým únikům. Schéma rozpočtového určení daní pro rok 2016 a 2017 je uvedeno v příloze 1.

Podle sdělení Ministerstva financí ČR (2016, s. 16) vyhláška Ministerstva financí ČR (dále jen MF ČR) stanovuje podíl jednotlivých obcí na příslušné části hrubého celostátního daňového výnosu pro rok 2016. Základem pro výpočet podílu na sdílených daních je přehled počtu obyvatel ČR zpracovaný Českým statistickým úřadem, z něhož vychází prostý počet obyvatel (váha kritéria 10 %) a kritérium postupných přechodů (váha kritéria 80 %).

Koeficienty a násobky postupných přechodů jsou uvedeny v příloze 2. Dále je výpočet závislý na výměře katastru obce k 1. 1. 2015 podle dat Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního (váha kritéria 3%), počtu dětí a žáků podle evidence škol k 1. 9. 2014 (váha kritéria 7 %). Samostatným kritériem je počet zaměstnanců v obcích k 1. 12. 2014. Finanční úřady dvakrát měsíčně zpracují informace předané z MF ČR a na jejich základě převedou prostředky obcím. Přehled rozdělení daňových výnosů mezi jednotlivé veřejné rozpočty uvádí tabulka 3.

Tabulka 3 Rozdělení daňových výnosů v ČR pro rok 2016 (s vyznačením změn pro rok 2017)

Druh daně	Státní rozpočet	Krajské rozpočty	Obecní rozpočty
Daň z přidané hodnoty	70,25 % (69,68 %)	8,92 % stanoveným procentem	20,83 % (21 4 %) dle přepočteného počtu obyvatel
Daň z příjmů právnických osob (bez daně placené obcemi a kraji)	67,5 %	8,92 % stanoveným procentem	23,58 % dle přepočteného počtu obyvatel
Daň z příjmů právnických osob (placené obcí)	-	-	100 %
Daň z příjmů právnických osob (placené krajem)	-	100 %	-
Daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou	67,5 %	8,92 % stanoveným procentem	23,58 % dle přepočteného počtu obyvatel
Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti	66 %	8,92 % stanoveným procentem	23,58 % dle přepočteného počtu obyvatel + 1,5 % podle přepočteného počtu zaměstnanců
Daň z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti	10 % (40 %) celkového hrubého výnosu + 67,5 % z 60 % celkového hrubého výnosu	8,92 % stanoveným procentem z 60 % celkového hrubého výnosu	30 % (pro rok 2017 zrušeno) celkového hrubého výnosu, dle bydliště podnikatele + 23,58 % dle přepočteného počtu obyvatel z 60 % celkového hrubého výnosu
Daň z nemovitých věcí	-	-	100 %

Poznámka: údaje v závorkách platí pro rok 2017 OK, takto je to v pořádku!!!

Zdroj: vlastní zpracování podle http://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-kraje-a-obce/Schema_rozpocetoveho_urceni_dani_2016.pdf

3.12 Daň z nemovitých věcí

Maaytová (2015, s. 145) uvádí, že daň z nemovitých věcí (dále jen DNV) tvoří podle zákona o dani z nemovitých věcí daň z pozemků a daň ze staveb a jednotek. Celý její výnos plyne do rozpočtu obce, na jejímž území se nemovitost nachází. Správcem daně je místně příslušný finanční úřad, který vybrané prostředky na účet obce převádí a poskytuje obcím potřebné údaje.

Sedmihradská (2015, s. 78 – 79) se s Maaytovou (2015, s. 146) shodují v tvrzení, že legislativa umožňuje zastupitelstvům obcí prostřednictvím veřejně závazné vyhlášky upravit výši daně z nemovitých věcí pomocí úpravy tří typů koeficientů a stanovit dodatečné osvobození některých pozemků v případě živelné pohromy. Obce této možnosti využívají ve velmi malé míře. Úpravu všech tří koeficientů v roce 2014 využila necelá 2 % obcí v celé ČR a ve stejném roce alespoň jeden koeficient uplatnilo 30,9 % obcí v ČR. Nejčastěji je využíván místní koeficient 1,5. Tento koeficient používají především malé obce do jednoho tisíce obyvatel pro stavby k individuální rekreaci. Velká města nejčastěji využívají zvýšení, či snížení korekčního koeficientu.

Novotná (2015, s. 1 – 14) charakterizuje DNV jako daň přímou, majetkového typu, postihující konkrétní nemovitou věc. Váže se k určitému objektu a nebere v úvahu příjmy poplatníka ani vady zatěžující nemovitost. Její výnos plyne do rozpočtu obce podle rozpočtových pravidel. Obec, na jejímž území se nemovitost nachází, je příjemcem výnosu DNV. Základní pojmy spojené s daní z nemovitých věcí definuje občanský zákoník a katastrální zákon. Předmětem DNV jsou pozemky, stavby a jednotky. Občanský zákoník považuje stavbu za součást pozemku, který je věcí nemovitou. Předmětem daně z nemovitých věcí nejsou pozemky, které jsou zastavěny zdanitelnou stavbou, což zabraňuje dvojímu zdanění jedné nemovité věci. Zákon o dani z nemovitých věcí stanovuje, které další pozemky a stavby nejsou předmětem daně, které jsou od daně osvobozeny a způsob výpočtu DNV. Určuje také, kdo je poplatníkem DNV.

Procházková (2015, s. 12 – 93) považuje daň z nemovitých věcí za jednu z nejstarších daní. Jde o majetkovou daň. DNV je vyměřována dopředu na celé zdaňovací období, jeden rok. Je to jediná daň v ČR, jejímž jediným příjemcem jsou obce, které do určité míry mohou její výnos ovlivnit nastavením koeficientů. V kompetenci obcí

je vydávání obecně závazné vyhlášky, ve které obec stanoví zvýšení nebo snížení koeficientů kterými se násobí základní sazby u stavebních pozemků, budov obytných domů a ostatních budov tvořících jejich příslušenství a jednotek. Zároveň mohou obce obecně závaznou vyhláškou stanovit koeficient 1,5 pro některé druhy staveb. Další možností je stanovení místního koeficientu 2, 3, 4 nebo 5 pro všechny zdaňované nemovitosti, kromě orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů a trvalých travních porostů.

Zákon 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ze dne 4. května 1992 ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o dani z nemovitých věcí) upravuje aspekty zdanění nemovitých věcí. Část první upravuje zdaňování pozemků, část druhá zdaňování staveb a jednotek, v části třetí jsou uvedena společná ustanovení. Správě DNV je věnována čtvrtá část a vydávání obecně závazných vyhlášek část pátá. Zmocňovací ustanovení jsou obsahem části šesté a sedmá část vymezuje přechodná a závěrečná ustanovení. Základní sazba pro jednotlivé druhy pozemků je stanovena v § 6 zákona, základní sazba jednotlivých druhů staveb a jednotek je určena v § 11 zákona. V obou uvedených ustanoveních jsou uvedeny koeficienty podle počtu obyvatel obce, kterými se základní sazba násobí a pravidla jejich modifikace.

Koeficienty, kterými se násobí základní sazby daně z pozemků, staveb a jednotek uvádí tabulka 4.

Tabulka 4 Koeficienty podle počtu obyvatel

Koeficient	Obec
1,0	do 1 000 obyvatel
1,4	1 001 – 6 000 obyvatel
1,6	6 001 – 10 000 obyvatel
2,0	10 001 – 25 000 obyvatel
2,5	25 001 – 50 000 obyvatel
3,5	od 50 001 obyvatel, statutární města, Františkovy Lázně, Luhačovice, Mariánské Lázně, Poděbrady
4,5	Praha

Zdroj: vlastní zpracování podle zákona o dani z nemovitých věcí

3.13 Rozpočet obce

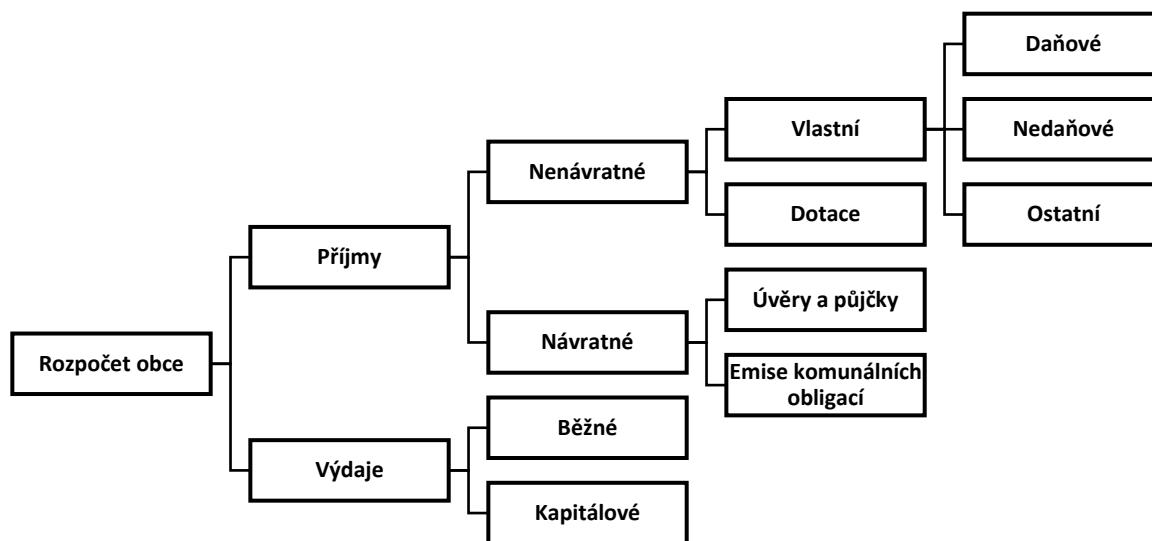
Tomášková (2015, s. 113 – 115) říká, že rozpočet obce je hlavním nástrojem finančního hospodaření obce a musí vyjadřovat všechny vnitřní i vnější finanční vztahy. Za vnitřní vztahy považuje vztahy k vlastním mimorozpočtovým fondům. Mezi vnější vztahy řadí vztahy:

- ke státnímu rozpočtu (dotace ze státního rozpočtu)
- k některým státním fondům (účelové dotace ze státních fondů)
- k rozpočtu kraje (dotace z krajského rozpočtu)
- k vlastním organizacím (organizační složky obce a příspěvkové organizace zřizované obcí)
- k jiným právnickým osobám (poplatky od právnických osob, smluvní vztahy)
- k fyzickým osobám (pracovně-právní vztahy, sociální dávky).

Koudelka (2000, s. 85 – 96) vyjmenovává pravomoci zastupitelstva obce, mezi které patří schvalovat rozpočet a závěrečný účet obce, zřizovat peněžní fondy obce, vydávat obecně závazné vyhlášky obce, stanovit výši odměn neuvolněných členů zastupitelstva, rozhodovat o nemovitém majetku obce, rozhodovat o poskytnutí darů osobám v určité hodnotě, rozhodovat o vkladech do svazku obcí, emisi komunálních obligací aj. Do působnosti rady obce mimo jiné patří zabezpečení hospodaření obce podle schváleného rozpočtu. Všechny tyto pravomoci mohou ovlivnit rozpočet obce.

Nahodil (2009, s. 68 – 80) charakterizuje rozpočet obce jako decentralizovaný peněžní fond tvořený, rozdělovaný a používaný na principech nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti. Rozpočet obce obsahuje příjmy a výdaje vztahující se k činnosti obce a finanční vztahy k veřejnému i soukromému sektoru, k rozpočtové soustavě, k ostatním obcím, k dalším subjektům. Rozpočet popisuje jako finanční plán z hlediska krátkodobého i střednědobého a dlouhodobého. Současně je to nástroj obecní politiky a koncepce obce. Dlouhodobým cílem hospodaření obce by měl být vyrovnaný, případně přebytkový rozpočet. Obec může mít vlastní příjmy, ale není finančně soběstačná, je závislá na příjmech z vyšších veřejných rozpočtů. Strukturu obecního rozpočtu a dělení příjmů a výdajů popisuje obrázek 5.

Obrázek 5 Struktura obecního rozpočtu

Zdroj: Vlastní zpracování podle Nahodila (2009)

Významnou část příjmů rozpočtu obce tvoří daňové příjmy, které obec nemůže ovlivnit, nebo jen částečně. Fakultativní charakter mají místní poplatky. Obecní zastupitelstvo má v rámci přenesené povinnosti pravomoc rozhodovat o vybírání místních poplatků, o tom, jestli a jaké místní poplatky vybírat a v jaké výši. V případě místních poplatků má tedy částečně obec daňovou pravomoc. Může rozhodnout obecně závaznou vyhláškou o konkrétní výši poplatku a některých dalších aspektech poplatkové povinnosti, jako je případné prominutí, úlevy, ohlašovací povinnost, způsob vedení evidence atd. Obec není finančně soběstačná. Tento problém řeší dotace z vyšších rozpočtů, především ze státního rozpočtu. Dotace tvoří rovněž významnou část příjmů obce, které pokrývají financování standardní úrovně poskytování některých veřejných statků.

Peková (2011, s. 403 – 418) považuje rozpočet obce za důležitý nástroj komunální politiky a řízení municipality. Nazývá jej také jako decentralizovaný peněžní fond, finanční plán, nebo roční bilanci. Peněžní fond znamená statický pohled na rozpočet obce sledující objem průtoku finančních prostředků buď v určitém rozpočtovém období, nebo v závěrečném účtu, a to na obou stranách – příjmech i výdajích. Současně je rozpočet obce sestaven jako finanční plán, který je vodítkem pro hospodaření obce v průběhu rozpočtového období. V případě, že se skutečnost liší od plánovaného plnění rozpočtu, připadají v úvahu i úpravy rozpočtu v průběhu rozpočtového období. Pohled na rozpočet obce jako bilanci

znamená sledování příjmů a výdajů v účetnictví, přičemž obě strany rozpočtu musí být vždy vyrovnány. Důraz klade na sestavení ročního rozpočtu a na sestavení rozpočtového výhledu jako nástroje pro rozpočtové plánování. Rozpočtové období trvá kalendářní rok, delší je však rozpočtový proces, během kterého je nutné dodržovat obecně platné rozpočtové zásady a zahrnuje následující kroky:

- sestavení návrhu rozpočtu,
- projednání návrhu rozpočtu ve výborech, komisích a obecní radě,
- projednání a schválení rozpočtu obecním zastupitelstvem,
- zveřejnění rozpočtu,
- realizaci a průběžnou kontrolu plnění rozpočtu (případné úpravy),
- následnou kontrolu plnění rozpočtu,
- sestavení závěrečného účtu a jeho projednání,
- audit, přezkoumání hospodaření.

Základním systémem třídění rozpočtových položek je druhové třídění, které je pro obce povinné a umožňuje propojení s účetnictvím. Základní členění příjmů na vlastní příjmy a dotace, a výdajů na běžné a kapitálové, se dále dělí podle druhových tříd:

Třída 1 – daňové příjmy

Třída 2 – nedaňové příjmy

Třída 3 – kapitálové příjmy

Třída 4 – přijaté dotace

Třída 5 – běžné výdaje

Třída 6 – kapitálové výdaje

Třída 8 - financování.

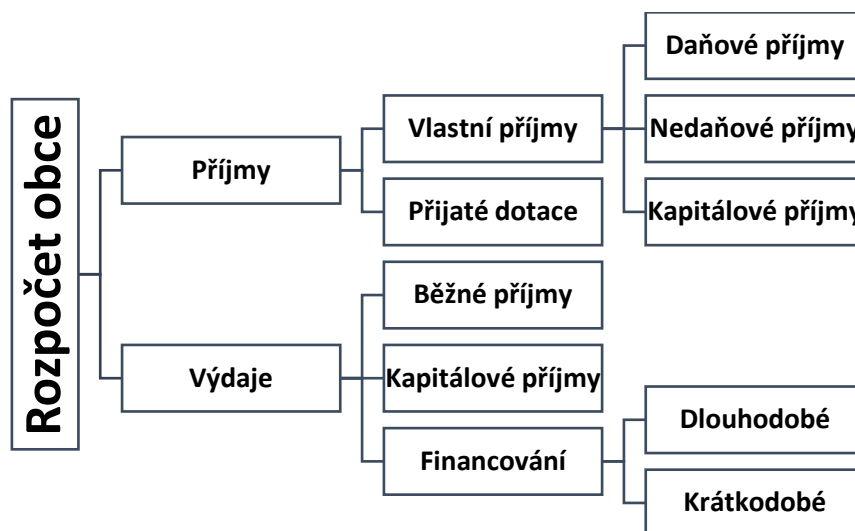
Podle účelu vynakládání finančních prostředků se používá odvětvové třídění výdajů do skupin:

- zemědělství a lesní hospodářství,
- průmyslová a ostatní odvětví hospodářství,
- služby pro obyvatelstvo,
- sociální věci a politika zaměstnanosti,
- bezpečnost a právní ochrana,
- všeobecná veřejná správa a služby.

Rozpočet obce je nástrojem koncepce udržitelného rozvoje území a prosazování poslání územní samosprávy a nástrojem cíleně naprogramovaných potřeb zabezpečení veřejných statků. Finanční systém obcí se řídí zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Kadeřábková (2012, s. 233 – 239) tvrdí, že povinnost sestavování územního rozpočtu a hospodaření podle územního rozpočtu ukládá samosprávě legislativa. Pravidla pro vytváření mimorozpočtových fondů a jejich využití jsou v kompetenci územní samosprávy (zastupitelstva obce). Finanční operace zachycené v rozpočtu obce se třídí na příjmy a výdaje. Příjmovou stránku rozpočtu obce tvoří přijaté dotace a vlastní příjmy, které se dále dělí na daňové příjmy, nedaňové příjmy a kapitálové příjmy. Výdaje rozpočtu obce se dělí na běžné (pravidelně se opakují, používají se na běžný chod municipality), kapitálové (nepravidelné, investiční výdaje) a financování – krátkodobé a dlouhodobé. Schéma rozpočtu obce uvádí obrázek 6.

Obrázek 6 Schéma rozpočtu obce

Zdroj: vlastní zpracování podle Kadeřábkové (2012, s. 239)

Marková (2000, s. 68 – 69) konstatuje, že územní celky, kterými jsou i obce, kromě stanovené povinnosti sestavování ročního rozpočtu, sestavují také rozpočtový výhled, který je pomocným nástrojem střednědobého finančního plánování pro jejich rozvoj. Je současně podkladem pro rozpočet sestavovaný v dalším roce. Sestavuje se nejčastěji na období 2 – 5

let následujících po roce, pro který je zpracováván konkrétní rozpočet. Obsahuje základní údaje o příjmech a výdajích, především o dlouhodobějších závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích, o dlouhodobě realizovaných záměrech. Měl by vytvářet podmínky pro realizaci akcí přesahujících rámec jednoho roku.

Podle Lajtkepové (2013, s. 87) musí být rozpočet obce schválen zastupitelstvem před 1. lednem rozpočtového roku. Pokud se tak nestane, hospodaření obce se řídí rozpočtovým provizoriem. První možností je hospodaření podle připraveného rozpočtu, který zatím nebyl schválen, druhou možností je hospodaření podle rozpočtu minulého roku ve výši 1/12 loňských ročních příjmů a výdajů na každý měsíc rozpočtového provizoria. Příjmy a výdaje uskutečněné v době rozpočtového provizoria se stávají příjmy a výdaji rozpočtu po jeho schválení.

4 Praktická část

Pro účely vypracování této diplomové práce byla vybrána obec Bělotín. Předmětem pozornosti bude její hospodaření v rozmezí let 2000 – 2015. Vzhledem ke skutečnosti, že hospodaření roku 2016 není v době dokončování práce ještě z hlediska skutečného rozpočtu zpracováno a rok 2017 je v samém začátku, za tato dvě rozpočtová období je v práci uveden pouze návrh rozpočtu schválený obecním zastupitelstvem. Podkladem pro sestavování rozpočtu je hospodaření obce v minulém období. Obecním zastupitelstvem schválený návrh rozpočtu obce Bělotín na rok 2016 je uveden v příloze 3 a na rok 2017 v příloze 4.

4.1 Charakteristika obce Bělotín

Obec Bělotín leží v nejvýchodnější části Olomouckého kraje, okresu Přerov, v oblasti tzv. Moravské brány, v jejím nejužším místě. V jejím katastru se nachází evropské rozvodí. Vody z území obce tečou na jih řekou Bečvou do Moravy, dále proudí na území Slovenska do Dunaje a vlévají se do Černého moře. Ze severní strany území obce vody plynou do řeky Odry, ta se stéká na Polském území s řekou Nisou a dále ústí do Baltského moře. Nadmořská výška, ve které se obec nachází je 306 metrů a její katastrální území zabírá celkem 3 339 ha.

Obec má celkem 4 katastrální území, která jsou shodná s místními částmi – Bělotín (1 889 ha), Kunčice (499 ha), Lučice (337 ha) a Nejdek (614 ha). Všechny místní části se staly součástí obce od roku 1983, společně s obcí Polom, která se ale v roce 1992 znovu osamostatnila. V obci žije 1 854 obyvatel s věkovým průměrem 38,4 roků. Z toho je 312 dětí ve věku do 14 let a 291 seniorů ve věku nad 65 let. Menší část obyvatel (28 %) žije v místních částech obce, a sice v Kunčicích 270 obyvatel, v Lučicích 110 obyvatel a v Nejdku 131 obyvatel.

První písemná zmínka o obci Bělotín pochází z první poloviny 13. století. Jedná se však o falzum. Další písemná zmínka o obci je z poloviny 14. století. Obec byla do té doby původně slovanskou a patřila pod Hranické panství. Po bitvě na Bílé hoře došlo k postupné germánské kolonizaci obce. O rozkvět Bělotína se postarala výstavba císařské silnice koncem 18. století a výstavba Severní dráhy císaře Ferdinanda v polovině 19. století.

Obec byla součástí Sudetského pohraničí a v roce 1946 došlo k vysídlení většiny jejích obyvatel. Do obce se potom přistěhovalo mnoho nových osídlenců, část ze zaniklých obcí nedalekého vojenského prostoru Libavá a především z Valašska.

V obci jsou dvě nemovité kulturní památky, které jsou památkově chráněné. Jedná se o farní kostel sv. Jiří v Bělotíně, který byl barokně přestavěn v roce 1754, částečně na starších základech a o areál kostela se hřbitovem, ohradní zdí a márnicí z 18. století v Nejdku. V areálu a v historické budově bývalé fary v Bělotíně je v současné době zbudováno muzeum, které má tři expozice. Tvoří jej pamětní síň ThDr. Jaroslava Studeného, který je považován za významnou osobnost Bělotína. Byl to kněz, pedagog, papežský prelát, ve své době se zasloužil o výstavbu nových kostelů. Pamětní síň prof. Lumíra Pivovarského je věnována významné osobnosti hudebního světa, která byla spjata s kulturním životem v obci Bělotín. V Muzeu zemědělské techniky jsou představeny historické zemědělské stroje, nástroje a nářadí, které se používaly k obhospodařování půdy, sklizení úrody a k domácím pracím. Na území obce Bělotín a jejích místních částí se kříží značené cyklotrasy, které jsou součástí tematicky zaměřené cykloturistiky.

Infrastruktura obce zahrnuje plnou elektrifikaci, plynovod, vodovod a částečně dokončenou kanalizaci. Ukončena je výstavba kanalizace v místní části Kunčice a započata je výstavba kanalizace v samotném Bělotíně. Občanskou vybavenost tvoří základní škola s mateřskou školou, zdravotní středisko s ordinací dětského, praktického a zubního lékaře a pošta. Dopravní obslužnost je zajištěna v celé obci autobusovými linkami, v Bělotíně je i vlaková zastávka. Jsou tady provozovány tři prodejny se smíšeným zbožím, dvě v Bělotíně a jedna v Kunčicích a dvě restaurační zařízení. Ve všech místních částech je obyvatelům obce k dispozici fotbalové a dětské hřiště, výletišťe a kulturní dům. Součástí areálu základní školy je multifunkční hřiště s tenisovými kurty, které jsou přístupné široké veřejnosti.

Veřejná doprava v obci je zajištěna autobusy a osobními vlaky. Vlakové spojení na trase Hranice – Ostrava je zabezpečeno soupravami osobních vlaků, které v zastávce Bělotín zastavují 11 x denně v každém směru. Autobusových spojů do centra obce z Hranic přijíždí v pracovní dny 20 za den a 19 spojů odjíždí v opačném směru. Zajištěno je tak spojení obce s městy Hranice, Odry, Opava, Hustopeč nad Bečvou a dálkovým spojením s Ostravou a Zlínem. Autobusová doprava je zabezpečena do všech místních částí

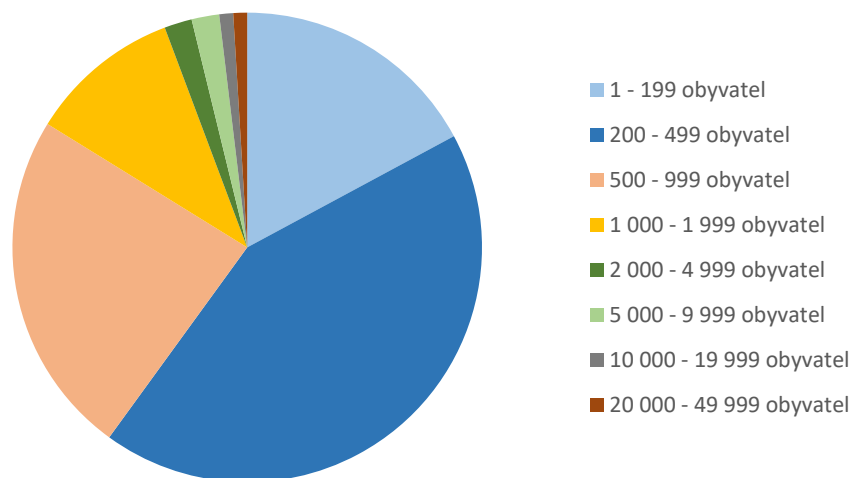
obce. Do místní části Nejdek zajiždí v pracovní dny 7 autobusových linek, které zajišťují spojení Bělotín – Nejdek a zpět. Spojení Bělotín – Lučice a zpět zajišťuje 5 autobusových spojů denně. Místní část Kunčice leží na autobusové lince Hranice – Bělotín – Hustopeče nad Bečvou. Zastavuje tady v pracovních dnech 9 spojů denně v každém směru.

Obec Bělotín se řadí mezi obce I. typu, s matričním úřadem, provádí vidimaci a legalizaci, provozuje Czech POINT. Obecní zastupitelstvo tvoří 11 volených zástupců. Jediným uvolněným členem zastupitelstva je starosta obce. V obci není volena obecní rada. Obec je členem zájmového sdružení Svaz měst a obcí, který je pro obce partnerem pro politickou vládní a parlamentní reprezentaci. Spolu s okolními obcemi tvoří obec Bělotín dva dobrovolné svazky obcí, Mikroregion Hranicko a Mikroregion Rozvodí. Obec je také součástí Spolku pro obnovu venkova, jehož posláním je přispívat k rehabilitaci venkova, k obnově a prohloubení společenského a duchovního života na venkově, k posílení hospodářské stability a prosperity venkova. V obci a jeho místních částech působí několik zájmových sdružení. Jsou to TJ Sokol Bělotín, Sportovní rybáři Bělotín, tři Sbory dobrovolných hasičů, tři Myslivecké spolky a tři organizace Českého zahrádkářského svazu. V obci má sídlo několik podnikajících právnických osob a má tady bydliště několik desítek podnikajících fyzických osob.

4.2 Srovnání hospodaření některých obcí v okrese Přerov

Velikost obce se zpravidla určuje podle počtu trvale žijících obyvatel na území dané obce. Podle informací zjištěných v Malém lexikonu obcí České republiky 2016 má okres Přerov celkem 105 obcí. Podle údajů k 31. 12. 2015 z toho 18 obcí má počet obyvatel do 199, 45 obcí má počet obyvatel od 200 do 499, ve 25 obcích žije od 500 do 999 obyvatel, v 11 obcích žije od 1 000 do 1 999 obyvatel. Celkem pouze dvě obce evidují od 2 000 do 4 999 trvale žijících obyvatel v obci, jsou to obec Troubky a město Tovačov. Velikost od 5 000 do 9 999 obyvatel mají v okrese Přerov dvě obce, jedná se o města Kojetín a Lipník nad Bečvou. Velikost od 10 000 do 19 999 obyvatel má pouze jedna obec v okrese Přerov – město Hranice a jedna obec má od 20 000 do 49 999 obyvatel, to je bývalé okresní město Přerov. Proporce rozložení obcí okresu Přerov podle jejich velikosti zobrazuje graf 1.

Graf 1 Obce v okrese Přerov podle velikosti

Zdroj: vlastní zpracování podle Malého lexikonu obcí 2016

Na hospodaření obce lze nahlížet z různých hledisek. Jednou z možností je podrobně analyzovat rozpočet obce za jedno konkrétní rozpočtové období, podle jednotlivých rozpočtových kapitol. Další možností je porovnávat rozpočty jedné obce v jednotlivých po sobě jdoucích obdobích a sledovat meziroční změny jednotlivých položek rozpočtu. Je možné také porovnávat hospodaření jedné obce s vybranými obcemi podobné velikosti. Takové porovnání bylo provedeno jako součást této diplomové práce.

Jako východisko pro výběr obcí k porovnání byly použity faktory, které ovlivňují daňové příjmy obcí, zejména výši inkasa daně z nemovitých věcí. Mezi ně patří počet obyvatel obce a její katastrální výměra. Pro komparaci byly vybrány obce podobné velikosti v okrese Přerov, a to takové, které mají nejvíce o čtvrtinu obyvatel více nebo méně než obec Běloutín nebo o čtvrtinu větší, či menší katastrální výměru. Údaje pro číselné porovnání byly získány z Malého lexikonu obcí 2016. Zároveň mají obce vybrané k porovnání srovnatelnou infrastrukturu a občanskou vybavenost. Ve všech vybraných obcích je elektrifikace, plynofikace, vodovod i kanalizace a základní a mateřská škola, zdravotní středisko, pošta, kulturní a sportovní zařízení. Tyto informace byly zjištěny na internetových stránkách jednotlivých obcí. Obce v okrese Přerov ve velikosti od 1 000 do 10 000 obyvatel s uvedením jejich katastrální výměry jsou seřazeny vzestupně podle počtu obyvatel v tabulce 5. Obce vybrané k porovnání jsou v tabulce vyznačeny tučným písmem.

Tabulka 5 Obce v okrese Přerov s počtem obyvatel od 1 000 do 9 999 obyvatel

Obec	Počet obyvatel k 31. 12. 2015	Katastr. výměra v ha
Radslavice	1 136	702
Kokory	1 136	671
Osek nad Bečvou	1 219	1 303
Dolní Újezd	1 219	792
Potštát	1 223	3 407
Rokytnice	1 477	806
Dřevohostice	1 520	848
Horní Moštěnice	1 651	982
Hustopeče n/B	1 742	2 391
Bělotín	1 854	3 339
Brodek u Přerova	1 997	891
Troubky	2 035	2 113
Tovačov	2 514	2 277
Kojetín	6 176	3 109
Lipník nad Bečvou	8 179	3 059

Zdroj: vlastní zpracování podle Malého lexikonu obcí 2016

Nepoměr katastrální výměry a počtu obyvatel jednotlivých obcí převážně vyplývá z kvality a užitkovosti půdy v jednotlivých oblastech. Území okresu Přerov je různorodé, nachází se tady jak neúrodné oblasti horského typu, tak úrodné oblasti, které leží v údolí řeky Hané. Například hanácké obce Brodek u Přerova, Horní Moštěnice, Dřevohostice a Rokytnice, mají v poměru k počtu obyvatel, menší katastrální výměru, než například Potštát, který leží v oblasti Oderských vrchů, nebo Bělotín, nacházející se v jejich podhoří, či Hustopeče nad Bečvou v podhoří Beskyd. Lipník nad Bečvou a Kojetín jsou města, jejich katastry nezahrnují zemědělskou půdu ze širšího okolí, což je následek jejich urbanizmu – městského způsobu života obyvatel. V těchto městech je také vyšší hustota zalidnění, než v malých obcích do 2 000 obyvatel.

Obdobné faktory ovlivňují také výši příjmů z daně z nemovitých věcí, která u zemědělské půdy vychází z její průměrné ceny, stanovené podle kvality půdy. Avšak průměrná cena půdy v porovnávaných obcích s menší katastrální výměrou je zpravidla výrazně vyšší, než v obcích, které mají katastrální výměru větší. Tato skutečnost způsobuje, že výše daně z nemovitých věcí je pro jednotlivé obce poměrně vyrovnaná, a až na výjimky se postupně zvyšuje úměrně s počtem obyvatel.

Za účelem porovnání úrovně hospodaření obce Bělotín s vybranými obcemi byly použity skutečné příjmy a výdaje jednotlivých vybraných obcí. Přehled příjmů a výdajů jednotlivých obcí, vybraných k porovnání, s uvedením jejich příjmů a výdajů v základním členění, včetně příjmů z daně z nemovitých věcí, je zobrazen v tabulce 6.

Tabulka 6 Přehled příjmů a výdajů vybraných obcí (v tis. Kč)

Obec	Příjmy 2015						Výdaje 2015			Rozdíl
	Daňové	Z toho DNE	Nedaňové	Kapitálové	Dotace	Příjmy celkem	Provoz	Investice	Výdaje celkem	
Potštát	12 149	900	3 319	30	532	16 994	14 290	2 280	16 570	424
Rokytnice	15 538	1 050	1 944	12	6 404	23 897	8 824	5 832	14 656	9 242
Dřevohostice	17 863	983	5 262	693	5 884	29 702	23 084	3 121	26 205	3 497
Horní Moštěnice	19 187	1 644	2 635	63	2 262	24 147	28 868	1 386	30 254	-6 107
Hustopeče nad Bečvou	20 040	1 603	5 270	2 044	13 352	40 706	24 737	16 933	41 669	-964
Bělotín	29 048	2 802	17 175	1 387	31 151	78 761	33 352	53 199	86 551	-7 790
Brodek u Přerova	22 518	1 918	5 318	186	9 251	37 273	28 286	8 807	37 093	180
Troubky	23 737	2 188	6 261	1 350	10 527	41 875	26 234	13 117	39 352	2 523

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z internetových stránek jednotlivých obcí

Z výše uvedeného přehledu příjmů srovnatelných obcí vyplývá, že výsledek hospodaření obce Bělotín byl záporný, ve výši 7 790 tis. Kč, jedná se o nejvyšší hodnotu záporného salda příjmů a výdajů ve srovnání s ostatními obcemi.

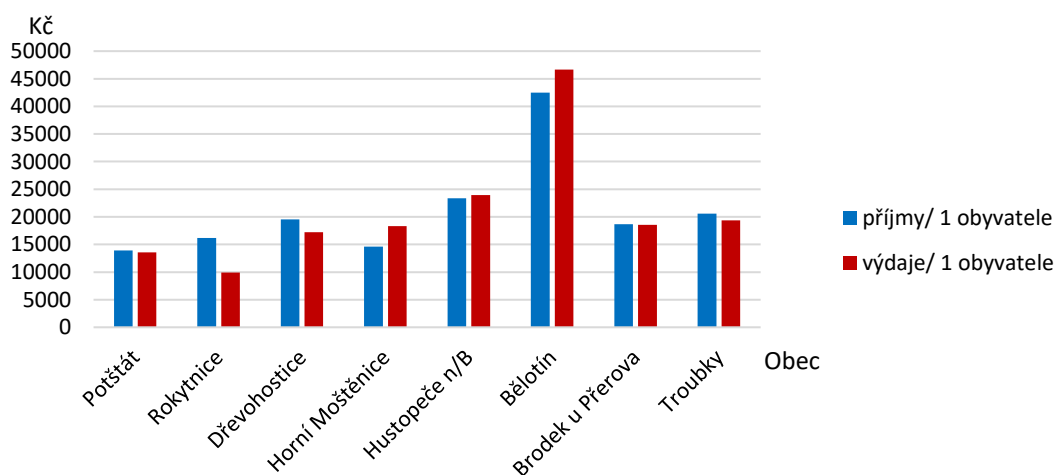
Obec Bělotín měla ze všech těchto obcí v roce 2015 nejvyšší příjmy, a to téměř ve všech kapitolách. To se týká i příjmů z daně z nemovitých věcí. Tato skutečnost pravděpodobně souvisí s faktem, že obec Bělotín má z porovnávaných obcí třetí největší počet obyvatel a zároveň největší katastrální výměru. Současně měla obec Bělotín i nejvyšší výdaje, jak provozní, tak investiční. V porovnání se všemi ostatními zkoumanými obcemi velice výrazně.

Výrazně nejvyšší příjmy z dotací a současně velmi vysoké investiční výdaje ukazují na skutečnost, že zastupitelstvo obce Bělotín orientuje svoji politiku na rozvoj obce

prostřednictvím výstavby a zlepšování infrastruktury a životního prostředí v obci. Toho dosahuje využíváním dostupných dotačních programů.

Lepší vypovídající schopnost, než prosté porovnání příjmů a výdajů, má porovnání příjmů a výdajů jednotlivých obcí v přepočtu na jednoho obyvatele obce. Takový přepočet vyrovnává rozdíly ve velikosti obce podle počtu obyvatel, i když v případě porovnávaných obcí jsou to rozdíly nepatrné. V přepočtu na 1 obyvatele příjmy i výdaje obce Bělotín značně převyšují ostatní porovnávané obce. Porovnání příjmů a výdajů jednotlivých obcí v přepočtu na jednoho obyvatele je znázorněn v grafu 2.

Graf 2 Příjmy a výdaje jednotlivých obcí v přepočtu na 1 obyvatele

Zdroj: vlastní zpracování podle dat z internetových stránek jednotlivých obcí

Provedené srovnání výsledků hospodaření však nevypovídá dostatečně o tom, která ze srovnávaných obcí hospodařila lépe či hůře. To by napověděly pouze podrobné analýzy hospodaření jednotlivých obcí v dlouhodobějším horizontu a jejich následné porovnání. Obec, která má vyšší náklady, než příjmy, mohla například více investovat, a návratnost těchto investic se projeví až v budoucnu. Naopak obec, která hospodařila se ziskem, přesto nemusela hospodařit efektivně. Převaha provozních nákladů by mohla znamenat zbytečně vysoké vynakládání prostředků na běžný provoz obce. Je nutné vzít také v úvahu, že v příjmech a výdajích obcí jsou započítány i prostředky, se kterými hospodaří v konečném důsledku organizace zřizované obcí, například školy a mateřské školy, a to včetně nákladů na platy jejich zaměstnanců.

4.3 Analýza hospodaření obce Bělotín

Více o hospodaření obce vypovídá meziroční porovnání příjmů a výdajů obce. V roce 2000 byly vydány dvě základní legislativní normy, které zásadně ovlivňují veřejnou správu na úrovni obcí. Jedná se o zákon 128/2000 Sb., o obcích, ze dne 28. dubna 2000 ve znění pozdějších předpisů a zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům. Proto se tato diplomová práce zabývá hospodařením obce Bělotín od roku 2000 do současnosti.

Východiskem pro posouzení úrovně hospodaření obce Bělotín z dlouhodobějšího hlediska je přehled o příjmech a výdajích obce v letech 2000 – 2017. Data byla získána pro roky 2000 – 2013 z internetových stránek společnosti Rozpočet Veřejně o. s. a pro období 2014 – 2017 na internetových stránkách obce Bělotín. Jejich přehled podle základních rozpočtových kapitol je patrný z tabulky 7.

Tabulka 7 Přehled příjmů a výdajů obce Bělotín v letech 2000 – 2017 (v tis. Kč)

Rok	Příjmy Kč					Výdaje Kč			Rozdíl
	Daňové	Nedaňové	Kapitálové	Dotace	Celkem	Provoz	Investice	Celkem	
2000	6 624	7 361	5 670	3 531	23 186	9 244	8 281	17 526	5 660
2001	10 794	5 818	2 300	3 889	22 801	14 280	11 709	25 990	-3 189
2002	14 334	7 560	2 399	4 012	28 305	17 865	7 792	25 657	2 648
2003	13 048	12 783	515	13 976	40 322	24 620	14 926	39 545	776
2004	16 607	5 358	4 708	21 153	47 826	26 655	16 247	42 902	-4 924
2005	16 639	7 923	4 970	17 707	47 239	20 817	30 162	50 979	-3 740
2006	16 889	5 226	1 279	19 017	42 411	16 849	27 812	44 662	-2 251
2007	19 947	6 707	1 384	4 447	32 486	19 677	13 299	32 976	-490
2008	24 482	6 647	122	21 123	52 375	23 012	29 932	52 945	-569
2009	23 348	10 073	364	11 706	45 491	27 938	42 077	70 015	-24 524
2010	23 416	6 280	178	13 190	43 064	34 715	7 082	41 797	-1 267
2011	24 036	6 249	401	11 096	41 783	33 592	5 679	39 271	2 511
2012	22 901	7 551	211	4 881	35 545	28 092	6 399	34 490	1 055
2013	27 752	6 924	2 469	15 999	53 144	34 066	17 136	51 202	1 942
2014	29 659	6 630	149	13 132	49 569	35 988	9 980	45 968	3 602
2015	29 048	17 175	1 387	31 151	78 761	33 352	53 199	86 551	-7 790
2016*	27 820	5 797	100	-	33 717	24 043	9 674	33 717	0
2017*	27 352	6 180	100	-	33 632	24 482	7 150	31 632	0

*plánovaný rozpočet

Zdroj: vlastní zpracování podle dat obce Bělotín a <http://www.rozpocetobce.cz/>

Ze získaných údajů vyplývá, že v jednotlivých kapitolách se příjmy a výdaje obce vyvíjely rozdílně. Zatímco daňové příjmy, až na malé výjimky, mají stoupající tendenci, nedaňové příjmy se měnily velmi málo, kromě výkyvů v letech 2003, 2009 a 2015. Kapitálové příjmy mají zcela nepravidelný vývoj, stejně jako příjmy z dotací. Provozní i investiční výdaje v průběhu zkoumaného období rovněž kolísaly. Výsledek hospodaření měl v meziročním srovnávání značné výkyvy. Schodek rozpočtu byl v letech 2001, 2004 a 2015 kryt z přebytku minulých let a v ostatních obdobích získaným úvěrem. Vývoj jednotlivých kapitol příjmů a výdajů ovlivňují různé faktory.

Podrobněji se finanční situací obce a vývojem příjmů a výdajů obce Bělotín zabývají následující podkapitoly, které popisují především důvody, které vedly k výrazným výkyvům jednotlivých druhů příjmů a výdajů v meziročním srovnání.

Na obecním úřadu obce Bělotín jsou k dispozici dokumenty k účetní evidenci pouze od roku 2005, proto nebylo možné zkoumat důvody výkyvů v příjmech a výdajích týkající se starších období.

4.3.1 Daňové příjmy

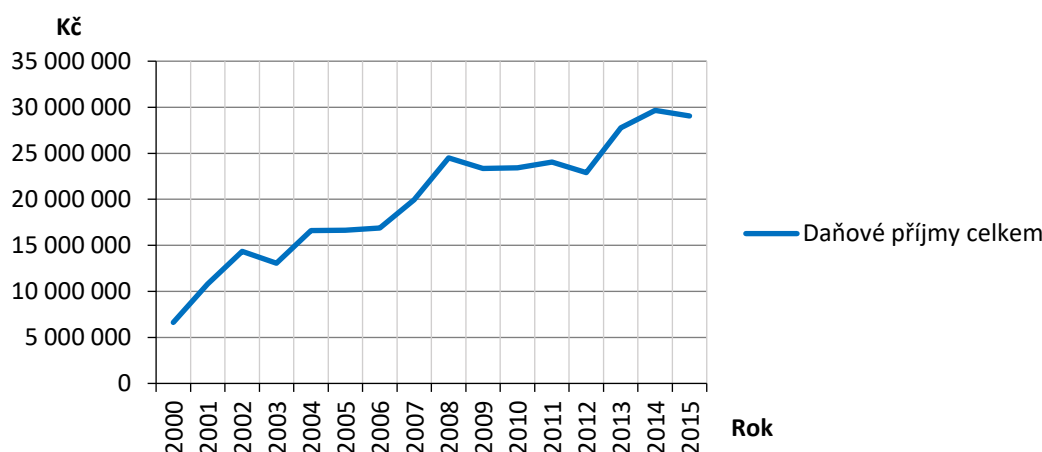
Daňové příjmy obce jsou primárně závislé na legislativě tvořené státem i obcí. Tyto příjmy obci plynou z příjmových daní, DPH, daně z nemovitých věcí, u kterých je místně příslušným správcem daný finanční úřad, ale také z poplatků, u kterých je místně příslušným správcem daně obec. Zpravidla nemá obec možnost podstatně jejich výši ovlivnit, kromě daně z nemovitých věcí, která bude podrobena samostatné analýze. Jedinou možností, jak zvýšit daňové příjmy obce je politika obce, která přiláká do obce větší počet obyvatel a zlepší podnikatelské prostředí. Počet obyvatel a množství podnikatelů se sídlem v obci patří mezi faktory, které ovlivňují rozdělování celostátních daňových příjmů mezi jednotlivé rozpočty obcí.

Součástí daňových příjmů obce Bělotín jsou také poplatky za znečišťování životního prostředí. Tato položka je pro obec významným pravidelným příjmem a plyne obci za ukládání komunálního odpadu na skládce umístěné na pozemcích v katastru obce. Od roku 2000 výše tohoto poplatku plynule narůstala a od roku 2007 kolísá v rozmezí 4 – 6 milionů Kč. Výše poplatku je závislá na množství uloženého odpadu. V souvislosti s naplněností skládky se množství ukládaného odpadu v současné době snižuje, a proto obec

pro období roku 2017 v plánovaném rozpočtu počítá se snížením poplatku na částku 3,9 milionu Kč.

Daňové příjmy obce Bělotín jsou dlouhodobě nejvyšší příjmovou položkou rozpočtu obce. Od roku 2000 se postupně zvyšovaly. Pouze v letech 2003, 2009 a 2012 se v této kategorii příjmů projevily mírné poklesy. Základním legislativním dokumentem, který rozdělování daňových příjmů obcím a krajům upravuje je zákon 243/2000 Sb., zákon o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní). V průběhu jeho platnosti byl několikrát novelizován, což ovlivnilo příjmy z daní jednotlivých obcí. Vývoj daňových příjmů obce zobrazuje graf 3.

Graf 3 Vývoj daňových příjmů obce Bělotín v letech 2000 – 2015

Zdroj: vlastní zpracování podle dat obce Bělotín a <http://www.rozpocetobce.cz/>

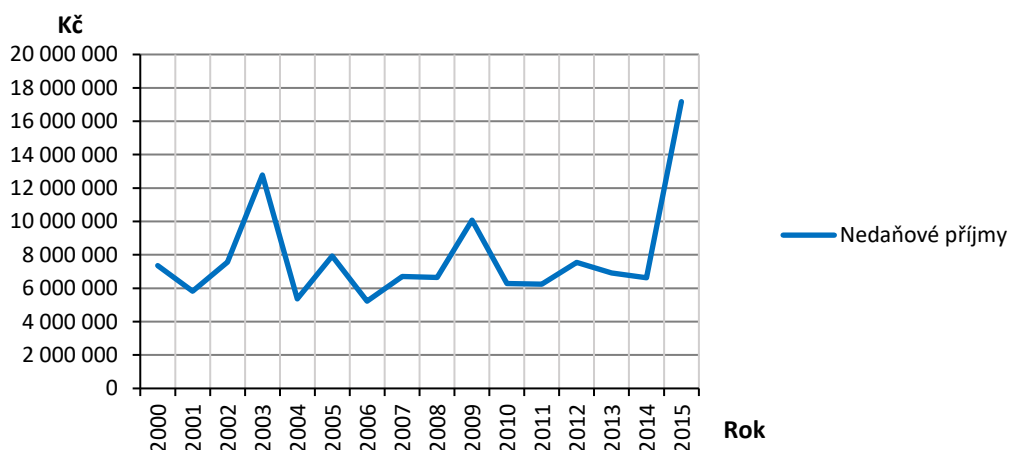
První novela zákona o rozpočtovém určení daní platná od roku 2001 zavedla rozdělování příjmů z DPH mezi veřejné rozpočty. V tomto roce se zvýšil příjem z daní v rozpočtu obce Bělotín o 4 miliony Kč. Druhou novelou zákona o rozpočtovém určení daní v roce 2009 byl zvýšen podíl obcí na sdílených daních. Z vývoje daňových příjmů obce však nevyplývá, že by toto opatření výrazně ovlivnilo příjmovou stránku rozpočtu obce. To bylo způsobeno meziročním poklesem celostátního inkasa sdílených daní. Podle Informace o činnosti daňové a celní správy ČR za rok 2009 se snížila vybraná částka daně z příjmů fyzických osob a daně z přidané hodnoty v roce 2009 celkem o 14 mld. Kč ve srovnání s rokem 2008. (MF ČR, 2010) Naopak v roce 2013 vstoupila v platnost další novela zákona o rozpočtovém určení daní a v tomto roce se zvýšily daňové příjmy obce téměř o 5 milionů

Kč. Zvýšení daňových příjmů v roce 2008 o 4,5 milionů Kč bylo způsobeno zvýšením příjmů z příjmových daní a DPH. To bylo zapříčiněno zvýšením celostátního inkasa uvedených daní v roce 2008 ovlivněného celkovou hospodářskou situací státu.

4.3.2 Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy může obec svými rozhodnutími výrazně ovlivnit. Jejich výše částečně závisí na aktivitách obce. Mezi nedaňové příjmy obcí patří příjmy z prodeje a pronájmu majetku obce, příjmy z vlastního podnikání obce, příjmy z investic, jako jsou cenné papíry a termínované vklady, uživatelské poplatky za využívání veřejných statků, sankční poplatky a další. Nedaňové příjmy obce Běloutín byly v letech 2000 – 2015 celkem stabilní. Pouze v letech 2003, 2005, 2009 a 2015 se projevilo jejich výrazné zvýšení. Vývoj nedaňových příjmů obce znázorňuje graf 4.

Graf 4 Vývoj daňových příjmů obce Běloutín v letech 2000 – 2015

Zdroj: vlastní zpracování podle dat obce Běloutín a <http://www.rozpočetobce.cz/>

Příčinu zvýšených nedaňových příjmů obce Běloutín v roce 2003 není možné z důvodů uvedených výše zjistit. Údaje z evidence obce ukazují, že v roce 2005 se na zvýšení nedaňových příjmů podílely především tři položky. Obec prodala dodavateli plynu již dříve vystavěný plynovod, za který získala do rozpočtu 4 miliony Kč. Zastupitelstvo obce tak rozhodlo z důvodu efektivnější správy plynovodu, která nebude zatěžovat obecní rozpočet výdaji za jeho budoucí údržbu. Obec přijala příspěvek formou daru na stavbu nových bytů, který nebyl dotací, ve výši 0,5 milionu Kč. Obecní zastupitelstvo rozhodlo o prodeji nemovitostí v majetku obce za 0,5 milionu Kč. Jednalo

se o pozemky a jeden byt, které byly pro obec nepotřebným majetkem a jejich správa a údržba vyžadovala nepřiměřené a nadbytečné náklady vynakládané z obecního rozpočtu.

Výrazné zvýšení nedaňových příjmů obce v roce 2009 nejvíce ovlivnil příjem z dlouhodobého pronájmu vystavěné kanalizace v místní části Kunčice, za který obec získala jednorázově 3,6 milionů Kč. Tato nájemní smlouva byla uzavřena na 20 let se společností Vodovody a kanalizace Přerov, která provozuje veřejné vodovody i kanalizační stoky a čistírny odpadních vod na území okresu Přerov. Obecní zastupitelstvo k tomuto kroku vedla skutečnost, že pronájem kanalizace umožní její bezproblémový provoz a údržbu odbornou firmou.

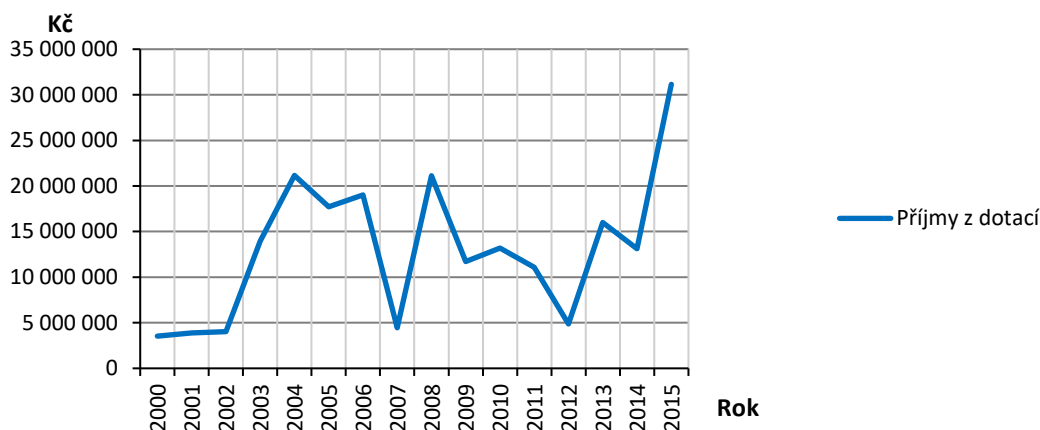
Nárůst nedaňových příjmů v roce 2015 byl způsoben především vrácením půjčky poskytnuté obcí soukromým subjektům, společnosti DEHON s. r. o. a ŠÍP Staving s. r. o. celkem ve výši 10,5 milionů Kč. Půjčka byla poskytnuta obcí jmenovaným soukromým subjektům na předinvestování stavebních prací prováděných těmito podnikateli pro obec Běloutín, což umožnilo rychlejší zahájení a provádění staveb, bez zbytečných průtahů spojených se získáváním finančních prostředků, které jsou poskytovány z účelových dotačních titulů na konkrétní investiční akce.

4.3.3 Příjmy z dotací

Jednou z výrazných položek rozpočtu obce jsou nenárokové účelové dotace. Pokud obec dostatečně kvalitně připravuje své investiční a neinvestiční akce, které jsou závislé na dotační podpoře, může své příjmy z dotací zvýšit. Obec Běloutín aktivně usiluje o získání nenárokových dotací z různých zdrojů, jako je kraj, stát, nebo evropské fondy.

Pravidelně jsou státem nebo krajem obcím poskytovány účelové a neúčelové dotace na zajištění standardní úrovně běžných veřejných statků, jako je například základní školství, nebo obcí vykonávaná přenesená působnost státu. V tomto ohledu se v obci Běloutín jedná například o vedení matriky, provádění vidimace a legalizace, provozování Czech POINTu. Většinou se jedná o nárokové dotace. Kritéria pro jejich vyplácení jsou stanovena poskytovatelem konkrétní dotace. Vývoj příjmů z dotací ve sledovaném období je kolísavý a je zřejmý z grafu 5.

Graf 5 Vývoj příjmů z dotací obce Bělotín v letech 2000 – 2015

Zdroj: vlastní zpracování podle dat obce Bělotín a <http://www.rozpocetobce.cz/>

Nejvyšší příjmy z dotací obec Bělotín vykazuje v letech 2004, 2008 a 2015. Nejvyšším dotačním příjmem obce v roce 2004 byla podpora výstavby nájemních bytů ve výši 20 milionů Kč. Dotace byla poskytnuta z Evropského fondu pro regionální rozvoj, prostřednictvím Integrovaného regionálního operačního programu, podporovaného Ministerstvem pro místní rozvoj ČR. Obecní zastupitelstvo snahou o výstavbu nových bytů podporuje zvyšování počtu obyvatel obce.

Nejvýznamnějším příjmem z dotací v roce 2008 byla podpora získaná z dotačního programu ROP Střední Morava – Rozvoj venkova ve výši 8,1 milionů Kč. Tato dotace byla poskytnuta na rekonstrukci objektu pro zdravotní středisko, kde ordinuje dětský, praktický a zubní lékař. Další významnou položkou, ovlivňující příjmy z dotací, v tomto roce byla dotace na výstavbu dalších nájemních bytů v částce 9,5 milionů Kč ze Státního fondu pro rozvoj bydlení.

V roce 2015 získala obec dotace z různých fondů podpory, nejvýznamnější byla dotace na rekonstrukci ZŠ ve výši 9,4 milionů Kč, poskytnutá z Fondu soudržnosti, Evropského fondu pro regionální rozvoj, prostřednictvím Operačního programu životní prostředí. Na protipovodňová opatření – výstavbu několika protipovodňových poldrů obec přijala dotace v celkové výši 8,2 milionů Kč, byla poskytnuta rovněž z Operačního programu životní prostředí. Na revitalizaci centra obce byla poskytnuta dotace v částce 6,1 milionů Kč z Operačního programu pro regionální rozvoj – Regionálního operačního programu Střední Morava. Na rekonstrukci a zateplení obecního domu v Nejdku ve výši 1,3 milionů Kč byla poskytnuta dotace opět z Operačního programu životní prostředí. Na koupi nákladního

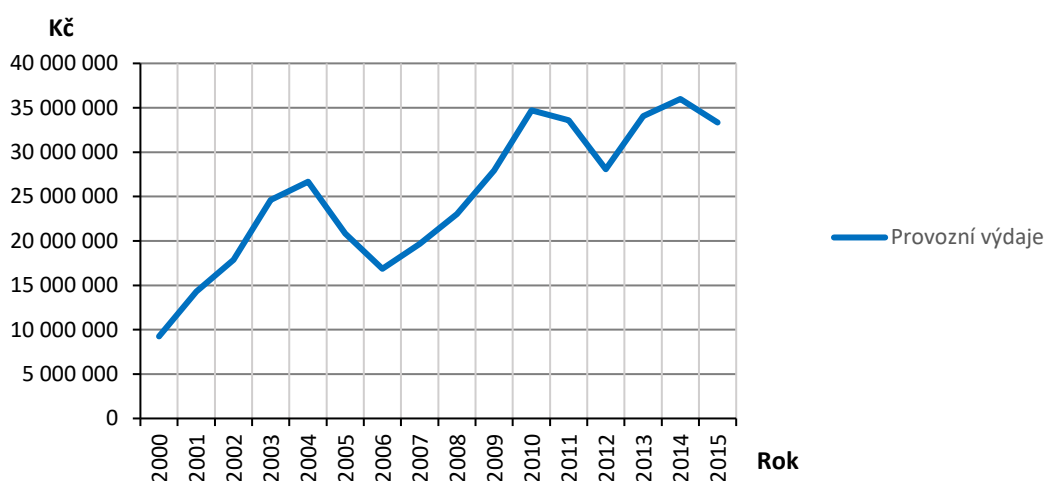
automobilu učeného na svoz biologického odpadu byla ze stejného fondu poskytnuta dotace ve výši 2 miliony Kč.

4.3.4 Provozní výdaje

Provozní výdaje obce, nazývané také běžnými výdaji, jsou používány k zabezpečení běžného chodu obecního úřadu a výkonu věcí samosprávy i přenesené správy státu. V rozpočtu obce Bělotín v této kapitole se tak projeví například i prostředky potřebné na provoz školy a mateřské školy zřizované obcí, provoz ostatních příspěvkových organizací zřizovaných, či podporovaných obcí, veškeré platy zaměstnanců obce i těchto příspěvkových organizací. Patří sem veškeré výdaje potřebné na poskytování veřejných statků, za které nese zodpovědnost obec. Většina těchto výdajů se pravidelně opakuje v každém rozpočtovém období, což je pro tento druh výdajů typické. Postupně se meziročně částka zvyšuje. To je způsobeno průběžným zvyšováním cen veškerého zboží, služeb i práce.

Nejnižší částku na provozní výdaje obec vynaložila v roce 2000, od roku 2001 se tyto výdaje pohybují v rozmezí 14 – 28 milionů Kč. Výjimku tvoří provozní výdaje v letech 2004, 2010, 2011, 2013, 2014 a v roce 2015, kdy provozní výdaje obce překročily částku 33 milionů Kč, nejvyšší zvýšení provozních výdajů obec vykazuje od roku 2010. Vývoj provozních výdajů obce Bělotín v letech 2000 – 2015 znázorňuje graf 6.

Graf 6 Vývoj provozních výdajů obce Bělotín v letech 2000 - 2015

Zdroj: vlastní zpracování podle dat obce Bělotín a <http://www.rozpočetobce.cz/>

Zvýšení provozních výdajů v roce 2001 a 2004 není možné z evidenci obce v současné době zjistit, protože na obecním úřadu je k dispozici evidence od roku 2005.

Od roku 2010 do roku 2015 došlo k navýšení provozních výdajů téměř každoročně, kromě roku 2012. Ve všech zkoumaných letech byla tato situace způsobena zvýšením výdajů na neinvestiční opravy, které si vyžádal stav obecního majetku.

V roce 2010 byly tyto výdaje vynaloženy na opravy komunikací ve výši 1,4 milionů Kč, ke kterým obec přistoupila z důvodu nevyhovujícího stavu většiny komunikací a chodníků v majetku obce. Dlouhodobě nedocházelo k větším opravám starších bytů v majetku obce, proto zastupitelstvo rozhodlo pro opravy bytů ve vlastnictví obce ve výši 3,7 milionů Kč. Rozsáhlejší opravy ZŠ si vyžádaly náklady ve výši 1 milion Kč a oprava veřejného osvětlení v částce 1 milion Kč. V roce 2011 byly nad běžný rámec provozních výdajů vynaloženy prostředky na opravu komunikací v částce 7,5 milionů Kč a na opravy bytů ve vlastnictví obce v částce 1,2 milionů Kč. V roce 2013 bylo zvýšení vynaložených prostředků z kapitoly provozních výdajů způsobeno rovněž větším množstvím neinvestičních oprav. Jednalo se o opravu komunikací v částce 1,4 milionů Kč, opravu kurtů na hřišti ZŠ v částce 800 tisíc Kč, opravu školní jídelny ve výši 1,9 milionů Kč, opravu kulturního domu v Běloušíně v částce 1,1 milionu Kč a opravu smuteční síně v částce 1,3 milionu Kč.

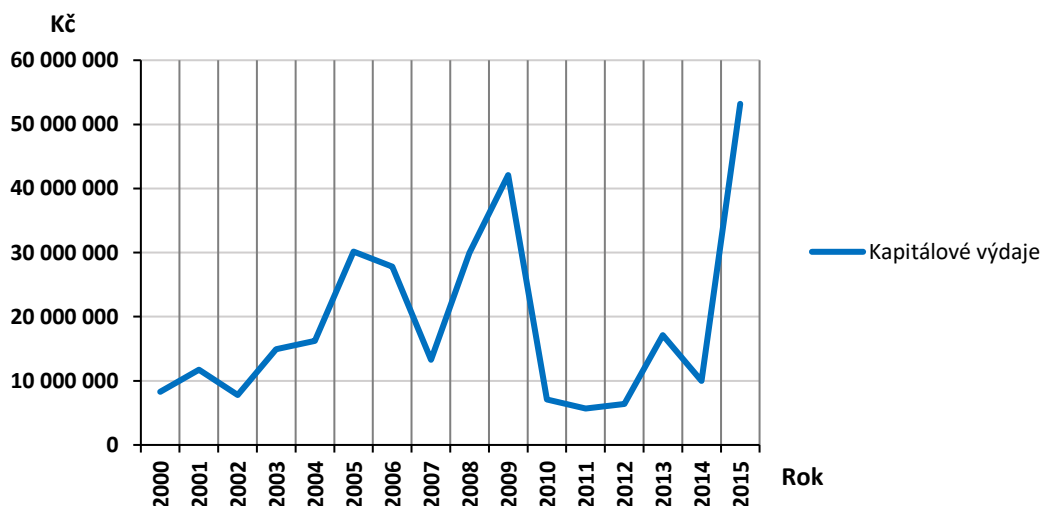
Zvýšená aktivita obce v oblasti oprav občanské vybavenosti a infrastruktury obce pokračovala i v následujících letech. V roce 2014 bylo vynaloženo na opravu ZŠ 1,4 milionu Kč, na opravu kulturního domu 1,7 milionů Kč, na opravu veřejného osvětlení 0,5 milionů Kč, na opravu smuteční síně 1,8 milionů Kč, na opravu místních komunikací a chodníků 2,1 milionů Kč a na opravu výletišť v Kunčicích 1 milion Kč. V roce 2015 se na výši provozních výdajů podílely výdaje na opravy občanské vybavenosti a infrastruktury celkem v částce 4,5 milionů Kč, 330 tisíc Kč bylo vynaloženo na vybavení nově vzniklého muzea zemědělské techniky, na 1 milion Kč se mimořádně zvýšila částka mezd pracovníků na vedlejší pracovní poměr a společností DEHON s. r. o. a ŠÍP Staving s. r. o. byla poskytnuta půjčka na předinvestování stavebních prací prováděných pro obec ve výši 6,5 milionů Kč. Na zvýšení provozních výdajů se podílela i průtoková dotace pro ZŠ v neobvyklé výši 1,5 milionu Kč.

4.3.5 Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje obce, nebo také investiční výdaje obce, jsou výdaje vynaložené na pořízení, rekonstrukce a zhodnocení majetku obce, včetně majetku příspěvkových organizací zřizovaných obcí. Patří sem například náklady projektů na investiční akce, náklady na samotnou výstavbu nemovitostí, náklady na pořízení movitého majetku. Investiční výdaje mají schopnost ovlivňovat rozvoj obce a jejich návratnost je obvykle dlouhodobá.

Vývoj kapitálových výdajů obce Bělotín má ve sledovaném období let 2000 – 2015 značně nerovnoměrnou tendenci, pohybují se v rozmezí od 5,7 milionů Kč do 53,2 milionů Kč. Nepravidelnost je pro tento druh výdajů typická. Nejvyšší kapitálové výdaje byly zaznamenány v letech 2005, 2006, 2008, 2009 a 2015. Většina těchto investičních akcí byla realizována za podpory účelových dotací získaných obcí na základě předem vypracovaných projektů. Vývoj kapitálových výdajů obce Bělotín v letech 2000 – 2015 zobrazuje graf 7.

Graf 7 Vývoj kapitálových výdajů obce Bělotín v letech 2000 - 2015

Zdroj: vlastní zpracování podle dat obce Bělotín a <http://www.rozpočetobce.cz/>

První významnější zvýšení investičních výdajů vykazuje obec Bělotín v roce 2005, kdy největší podíl na kapitálových výdajích obce měly tři položky. Obecní zastupitelstvo zvolilo politiku zvyšování počtu obyvatel prostřednictvím výstavby bytů, a proto schválilo první investici na výstavbu bytů ve výši 21 milionů Kč, na kterou obec získala dotace.

Nedostačující kapacita mateřské školy, vedla zastupitelstvo obce k rozhodnutí rekonstruovat budovu ZŠ, kde mateřská škola sídlí. Na tuto přestavbu, rozloženou do dvou let, bylo v roce 2005 vynaloženo 5,3 milionů Kč. Místní část Lučice postrádala místo pro kulturní a sociální využití obyvatel, proto zastupitelstvo rozhodlo přestavět nevyužívanou budovu bývalé školy na multifunkční zařízení. Do přestavby bylo investováno 3,4 milionů Kč.

V roce 2006 se na zvýšení investičních výdajů podílela pokračující rekonstrukce ZŠ investicí ve výši 15,6 milionů Kč, dokončení rekonstrukce bývalé školy v Lučicích v částce 0,5 milionů Kč a další výstavbu bytů ve výši 8,3 milionů Kč. Obecní zastupitelstvo v rámci rozšiřování a rekonstrukce ZŠ rozhodlo o opravě školního hřiště, které bylo nutné rekonstruovat zejména z důvodu zvýšení bezpečnosti dětí. Byla zde investována částka 1,4 milionů Kč. Obec nedisponovala žádným větším dopravním prostředkem, který by bylo možné využívat k potřebám obce. Obec se navíc rozhodla, v rámci motivace občanů k třídění odpadů, pro svoz tříděného odpadu přímo od domů. Proto investovala do nákupu nákladního vozidla AVIA za 1,3 milionů Kč.

Dalším rokem ve znamení vyšších investic pro obec Běloutín byl rok 2008, kdy bylo vynaloženo na výstavbu dalších nových bytů 23,3 milionů Kč. Zastupitelstvo obce si uvědomovalo potřebu zlepšování životního prostředí v obci, což vedlo obecní zastupitelstvo k rozhodnutí vybudovat v obci kanalizaci, přesto, že obce její velikostní kategorie nebyly v té době finančně v tomto směru podporovány z žádného dotačního programu. První etapa výstavby kanalizace v Kunčicích si vyžádala investici ve výši 2,3 milionů Kč.

Vysoké investiční výdaje v roce 2009 zapříčinily výdaje na pokračování výstavby kanalizace v Kunčicích ve výši 9,2 milionů Kč. Na rekonstrukci zdravotního střediska obec vynaložila 9,7 milionů Kč. Obecní zastupitelstvo rozhodlo o provedení rekonstrukce nevyužité obecní budovy, protože původní budova zdravotního střediska byla již pro provozování takového zařízení nevyhovující a byla následně přebudována na byty pro seniory, kterých byl v obci nedostatek. Na další bytovou výstavbu bylo použito 22 milionů Kč. Uvedené investiční akce svědčí o tom, že obecní zastupitelstvo i nadále svoji politiku zaměřuje na udržení počtu obyvatel v obci a jeho zvyšování prostřednictvím nabídky dostupného bydlení. V obci Běloutín se od roku 2006 podařilo zvýšit počet obyvatel z 1613 na současných 1854. Obecní zastupitelstvo z důvodu snížení nákladů na energie

a zlepšování životního prostředí rozhodlo o opravě fasády a zateplení budovy obecního úřadu. Rekonstrukce si vyžádala částku 1,3 milionu Kč.

Vůbec nejvyšší kapitálové výdaje za sledované období byly vynaloženy v roce 2015. V tomto roce byla nejvyšší částka (13,7 milionů Kč) investována do revitalizace centra obce, pro které obecní zastupitelstvo rozhodlo v rámci zlepšování životního prostředí. Částka 11,9 milionů Kč byla investována do rekonstrukce ZŠ. Obecní zastupitelstvo rozhodlo pro zateplení budovy školy včetně výměny oken, zároveň pro provedení rekonstrukce kotelny školy s výměnou kotlů za energeticky úsporné, které jsou výkonnější, méně zatěžují životní prostředí emisemi. Soubor těchto opatření zastupitelstvo přijalo z důvodu snížení nákladů na vytápění ZŠ a současně ke zlepšení životního prostředí. Na výstavby bytů bylo investováno 7,8 milionů Kč. V rámci zvyšování konkurenceschopnosti obce a zatraktivnění obce pro turisty byla rekonstruována budova bývalé fary, ze které vzniklo Muzeum zemědělské techniky. Investice si vyžádala 2,7 milionů Kč. Obecní zastupitelstvo v rámci zlepšování kulturního a společenského života v místních částech obce rozhodlo o přestavbě obecní budovy v Nejdku – bývalé školy, na polyfunkční centrum, které si vyžádalo investici ve výši 2 miliony Kč. Obec z prostředků fondu životního prostředí zakoupila nový nákladní automobil za 2,3 milionů Kč, který je určen na svoz biologického odpadu. To umožní obci efektivně nakládat s biologickými odpady bez nutnosti vynakládat prostředky za pronájem takového vozidla od jiného provozovatele. Nevyhovující stav veřejného osvětlení a obecních komunikací a chodníků vedl obecní zastupitelstvo k rozhodnutí přistoupit k jejich rekonstrukci. Na modernizaci veřejného osvětlení vynaložila obec částku 1 milion Kč a na rekonstrukci místních komunikací rovněž 1 milion Kč. Částka 9,1 milionů Kč byla vynaložena na vybudování protipovodňových poldrů, jejichž výstavba byla plánována v důsledku ničivých povodní, kterými byla obec Bělotín opakovaně postižena v letech 1997, 2007, 2009 a 2010. Vybudování protipovodňových opatření bylo prioritou obecního zastupitelstva už od roku 1997, teprve v roce 2015 se však podařilo překonat všechny překážky, které výstavbě bránily.

4.3.6 Ukazatele finanční situace obce Bělotín

Efektivnost hospodaření obce není možné hodnotit pouze prostřednictvím porovnání příjmů a výdajů. Zásadní vypovídající schopnost o finanční situaci obce poskytuje několik základních finančních ukazatelů, podobně jako u běžných ekonomických subjektů. Patří sem

například ukazatel celkové likvidity, ukazatel věřitelského rizika, ukazatel samofinancování neinvestičních výdajů, index dluhové služby a přepočet příjmů a výdajů na 1 obyvatele.

Vláda, jako kontrolní orgán pověřený státem, monitoruje hospodaření jednotlivých obcí prostřednictvím Soustavy informujících a monitorujících ukazatelů (SIMU). Pro tento účel stanovila výčet hodnotících ukazatelů a pravidla pro jejich vyhodnocování. Ukazatele jsou rozděleny do dvou skupin. Do skupiny informativních ukazatelů náleží např. počet obyvatel, dluhová služba celkem, ukazatel dluhové služby v %, aktiva celkem, cizí zdroje a další. Ve skupině monitorujících ukazatelů jsou zařazeny dva ukazatele. Patří sem podíl cizích zdrojů k aktivům celkem v % a celková (běžná) likvidita.

V následující podkapitole byla provedena, prostřednictvím finančních ukazatelů, analýza finanční situace obce Bělotín za období let 2012 – 2015. Údaje potřebné pro výpočet jednotlivých ukazatelů byly získány z finančních výkazů obce, které jsou přílohou závěrečného účtu obce za konkrétní období a jsou zveřejněny na oficiálních internetových stránkách obce.

Ukazatel celkové likvidity obce stanovuje poměr, kterým je obec schopna krýt své krátkodobé závazky. Hodnotí se výše prostředků na bankovních účtech a hotovosti v poměru ke krátkodobým závazkům. Přitom riziková je výsledná hodnota menší než 1. Ukazatel celkové likvidity se vypočítá:

$$\text{Celková likvidita} = \text{oběžná aktiva} / \text{krátkodobé závazky}$$

Ukazatele celkové likvidity obce Bělotín za období 2012 – 2015 byly zahrnuty do tabulky 8.

Tabulka 8 Ukazatele celkové likvidity obce Bělotín za období 2012 - 2015

Rok	Oběžná aktiva v Kč	Krátkodobé závazky v Kč	Celková likvidita
2012	11 726 915	4 363 329	2,68
2013	21 705 994	3 908 107	5,55
2014	18 700 994	2 271 419	8,22
2015	33 213 049	13 378 425	2,48

Zdroj: vlastní zpracování podle dat obce Bělotín

Nejnižší hodnotu celkové likvidity ve sledovaném období vykazuje obec Bělotín v roce 2015, ale i tomto roce je hodnota ukazatele dostatečně vysoká. Výpočty ukazují, že obec byla v letech 2012 – 2015 schopná hradit své krátkodobé závazky z oběžných aktiv, byla tedy schopná dostát svým krátkodobým závazkům.

Ukazatel samofinancování neinvestičních výdajů zahrnuje informaci o finanční nezávislosti obce na dotacích, pokud tento ukazatel přesahuje hodnotu 100 %. Míra samofinancování se vypočítá:

$$\text{Samofinancování neinvestičních výdajů v \%} = \text{vlastní příjmy} / \text{neinvestiční výdaje} \times 100$$

Hodnoty ukazatele míry samofinancování neinvestičních výdajů obce Bělotín v období let 2012 – 2015 uvádí tabulka 9.

Tabulka 9 Míra samofinancování neinvestičních výdajů obce Bělotín v období let 2012 – 2015

Rok	Vlastní příjmy v Kč	Neinvestiční výdaje v Kč	Míra samofinancování neinvestičních výdajů
2012	30 663 580	28 091 520	109 %
2013	37 145 236	34 065 701	109 %
2014	36 437 899	35 987 596	101 %
2015	47 610 625	33 352 163	143 %

Zdroj: vlastní zpracování podle dat obce Bělotín

Vypočítané ukazatele samofinancování neinvestičních výdajů obce Bělotín informují o skutečnosti, že po celé sledované období obec byla schopná financovat provozní výdaje z vlastních příjmů, bez závislosti na dotacích.

Ukazatel věřitelského rizika, neboli celkové zadluženosti, ukazuje na schopnost obce splácet úvěry, které jí byly poskytnuty. Ukazatel hodnotí podíl cizích zdrojů na aktivech obce a je součástí regulativních opatření vlády ČR, které má za úkol monitorovat hospodaření obcí. Ministerstvo financí stavilo maximální hodnotu ukazatele věřitelského rizika pro obce v hodnotě 25 %, protože pokud hodnota přesahuje stanovenou mez, obec ztrácí schopnost splácet své úvěry. Ukazatel věřitelského rizika se vypočítá:

$$\text{Věřitelské riziko} = \text{cizí zdroje} / \text{celková aktiva} \times 100$$

Ukazatele věřitelského rizika obce Bělotín za období let 2012 – 2015 zobrazuje tabulka 10.

Tabulka 10 Ukazatele věřitelského rizika obce Bělotín za období 2012 - 2015

Rok	Cizí zdroje v Kč	Aktiva celkem v Kč	Věřitelské riziko
2012	35 347 245	332 018 037	11 %
2013	46 020 764	267 186 588	17 %
2014	38 896 026	369 844 977	11 %
2015	59 902 879	419 141 020	14 %

Zdroj: vlastní zpracování podle dat obce Bělotín

Ukazatel věřitelského rizika obce Bělotín v období let 2012 – 2015 zdaleka nedosáhl stanovenou mezní hodnotu 25 %. Ukazuje se, že obec Bělotín po celé zkoumané období byla schopna splácet své úvěry velmi dobře a ve vztahu k věřitelům se nejevila jako riziková pro možné poskytnutí úvěru.

Dalším hodnotícím ukazatelem finanční situace obce je ukazatel dluhové služby. Tento ukazatel poukazuje na schopnost obce splácet své dluhy. Je rovněž součástí regulativních opatření vlády, které mají zabránit předlužení obcí. Pro hodnocení finanční situace obce se používá v kombinaci s dalšími hodnotícími ukazateli, tzv. Soustavou informativních a hodnotících ukazatelů, sledovanými vládou. Maximální hranice pro hodnotu ukazatele dluhové služby stanovená vládou ČR je 35 %. Po dosažení stanovené hranice nastupují vládní opatření pro zamezení zadlužení konkrétní obce. Ukazatel dluhové služby se vypočítá podle vzorce:

$$\text{Ukazatel dluhové služby} = \text{dluhová služba} / \text{dluhová základna} \times 100$$

Ukazatele dluhové služby pro obec Bělotín v období 2012 – 2015 jsou uspořádány v tabulce 11.

Tabulka 11 Ukazatele dluhové služby pro obec Bělotín v období 2012 – 2015

	2012	2013	2014	2015
Uhrazené úroky	841 999	766 897	717 553	510 697
Uhrazené splátky jistin půjčených prostředků	1 673 774	1 716 022	2 103 732	13 729 439
Dluhová služba	2 515 774	2 482 919	2 821 284	14 240 136
Daňové příjmy	22 901 439	27 752 305	29 658 912	29 047 799
Nedaňové příjmy	7 551 228	6 923 502	6 629 690	17 175 455
Přijaté dotace (pol. 4112 a 4212)	834 200	529 100	529 600	532 300
Dluhová základna	31 286 867	35 204 907	36 818 202	46 755 554
Ukazatel dluhové služby	8 %	7 %	8 %	30 %

Zdroj: vlastní zpracování podle dat obce Bělotín

Z provedených výpočtů vyplývá, že ukazatel dluhové služby obce Bělotín ve sledovaném období vykazoval uspokojivě nízké hodnoty (do 10 %), s výjimkou roku 2015, kdy se zvýšil na hodnotu 30 %, což je hodnota přibližující se kritické hranici. Podle předběžných údajů z účetních výkazů obce však obec v průběhu roku 2016 značnou část úvěrů splatila z přebytku hospodaření. To by se mělo pozitivně projevit v ukazateli dluhové služby obce Bělotín za rok 2016.

Určitou vypovídací schopnost o finanční situaci obce mají další hodnotící ukazatele, například přepočtené daňových příjmů, celkových příjmů a celkových výdajů na jednoho obyvatele. Tyto ukazatele se vypočítají poměrem příjmů a výdajů k počtu obyvatel podle vzorců:

$$\text{Daňové příjmy na 1 obyvatele} = \text{daňové příjmy} / \text{počet obyvatel}$$

$$\text{Celkové příjmy na 1 obyvatele} = \text{celkové příjmy} / \text{počet obyvatel}$$

$$\text{Celkové výdaje na 1 obyvatele} = \text{celkové výdaje} / \text{počet obyvatel}$$

Vypočítané přepočítané příjmy a výdaje na 1 obyvatele obce Bělotín v letech 2000 – 2015 uvádí tabulka 12.

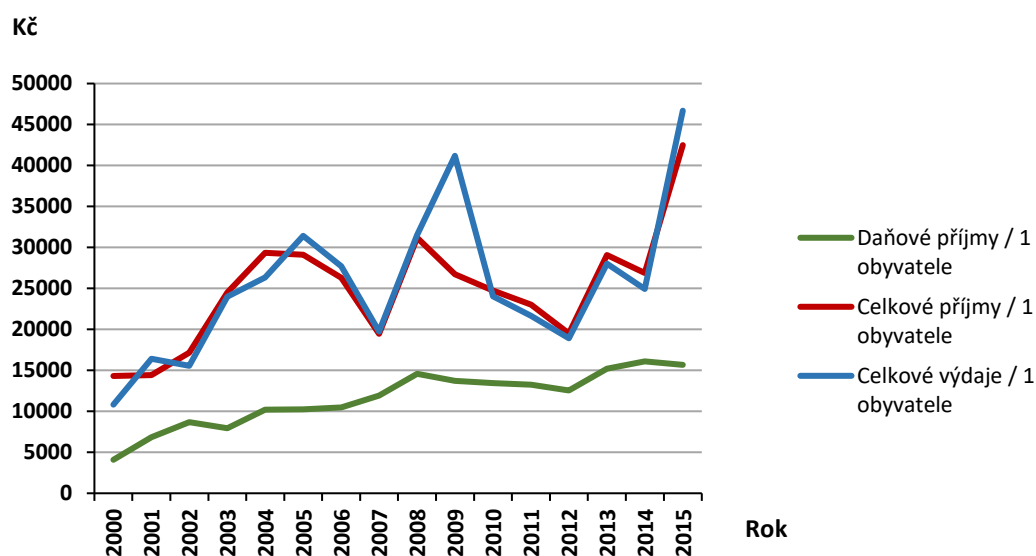
Tabulka 12 Přepočítané příjmy a výdaje na 1 obyvatele obce Bělotín v letech 2000 – 2015

Rok	Počet obyvatel	Daňové příjmy / 1 obyvatele v Kč	Celkové příjmy / 1 obyvatele v Kč	Celkové výdaje / 1 obyvatele v Kč
2000	1620	4 089	14 312	10 818
2001	1582	6 823	14 413	16 428
2002	1649	8 693	17 165	15 559
2003	1647	7 922	24 482	24 011
2004	1630	10 188	29 341	26 320
2005	1623	10 252	29 106	31 410
2006	1613	10 470	26 293	27 689
2007	1671	11 937	19 441	19 734
2008	1680	14 573	31 176	31 515
2009	1701	13 726	26 744	41 161
2010	1740	13 458	24 749	24 021
2011	1814	13 250	23 033	21 649
2012	1823	12 563	19 498	18 920
2013	1827	15 190	29 088	28 025
2014	1843	16 093	26 896	24 942
2015	1854	15 668	42 482	46 684

Zdroj: vlastní zpracování podle dat obce Bělotín

Provedené výpočty ukazují, že zatímco daňové příjmy mají vzestupnou tendenci téměř po celé sledované období, celkové příjmy mají vývoj nevyrovnaný a meziročně kolísají. Celkové výdaje mají téměř shodný vývoj, výrazně odlišný pouze v roce 2009. Celkově ale od začátku do konce sledovaného období se celkové příjmy i celkové výdaje přepočtené na 1 obyvatele výrazně zvýšily, v letech 2005, 2009 a především v roce 2015. Tendenci daňových příjmů, celkových příjmů a celkových výdajů v letech 2000 – 2015, přepočítaných na 1 obyvatele v obci Běloutín, přehledně znázorňuje graf 8.

Graf 8 Vývoj daňových a celkových příjmů a celkových výdajů obce Běloutín v letech 2000 - 2015

Zdroj: vlastní zpracování podle dat obce Běloutín

Provedená analýza finanční situace obce s použitím některých hodnotících ukazatelů není sice úplná, byly použity pouze některé náhodně vybrané hodnotící ukazatele. Jejich zpracování přesto ukázalo, že finance obce Běloutín obstály velmi dobře, žádný z ukazatelů nepřesáhl doporučené hodnoty. Hodnocení finanční situace obce Běloutín je ve všech použitých ukazatelích pozitivní. Dokazuje to, že ani záporná bilance rozpočtu obce není znakem špatného rozhodování obecního zastupitelstva.

4.4 Příjmy z daně z nemovitých věcí

Jedinou daní, jejíž výnosy jsou v celém objemu příjmem rozpočtů obcí, a jejíž výnos může obec částečně svými rozhodnutími a svou politikou ovlivnit, je daň z nemovitých věcí. Předmětem daně z nemovitých věcí jsou zdanitelné pozemky, stavby a jednotky. Celý výnos

daně z nemovitých věcí plyne do rozpočtu obce, na jejímž území se předmětné nemovitosti nachází.

Výše tohoto druhu příjmu je stanovena celostátní legislativou, konkrétně zákonem o dani z nemovitých věcí, který stanovuje mimo jiné předmět daně, její výpočet a upravuje pravomoc obcí v oblasti stanovení koeficientů pro výpočet výše daňové povinnosti. Na základě této pravomoci udělené obci může obec vydávat obecně závazné vyhlášky (dále jen OZV), kterými výši daňových příjmů, prostřednictvím stanovení, nebo změny jednotlivých koeficientů, může upravovat. Obec Bělotín této možnosti dané legislativou aktivně využívá a vydáváním OZV ovlivňuje své příjmy, avšak nezvyšuje koeficienty na nejvyšší možnou míru.

V případě daně z nemovitých věcí má obec možnost požádat místně příslušné územní pracoviště finančního úřadu o poskytnutí informací o relativních výnosech daně z nemovitých věcí podle jednotlivých druhů nemovitostí a katastrálních území. Obec Bělotín má k dispozici tyto informace, poskytnuté Finančním úřadem v Olomouci, Územním pracovištěm v Hranicích (dále jen „finanční úřad“) za rok 2015 a 2016. Poskytnuté výpisy obsahují informace o výnosu DNV rozdělené podle jednotlivých katastrálních území, uvedené v procentuálním podílu a Kč na jednotlivá katastrální území a také podle jednotlivých druhů nemovitostí za celou obec, bez rozdělení na jednotlivá katastrální území, vyjádřené v procentuálním podílu za jednotlivé druhy nemovitostí. Z výpisu je zřejmá i výše nedoplatků DNV podle jednotlivých katastrálních území, vyjádřená v Kč. Částka DNV uvedená ve výpisu úplně nekoresponduje s částkou DNV uváděnou ve skutečných příjmech obce stejného roku. To je způsobeno časovým zpožděním převádění prostředků ze státního rozpočtu do rozpočtu obce. Některé prostředky vybrané na DNV za rok 2014 byly do rozpočtu obce převedeny až v roce 2015, ale nejsou zahrnuty ve výpisu za rok 2015. Stejná situace nastala v dalším roce a v následujících letech se bude opakovat. Data zjištěná z výpisů pro rok 2015 a 2016 jsou přehledně zpracována v příloze 9.

4.4.1 Vývoj příjmů obce Bělotín z daně z nemovitých věcí

Daňové příjmy jako celek jsou nejvyšší částkou, která každoročně plyne do rozpočtu obce Bělotín. Daň z nemovitých věcí (dále jen DNV) však představuje velmi malou část z nich, stejně jako u všech srovnávaných obcí. V letech 2000 – 2008 se příjmy z DNV příliš

neměnilo, jejich výše se pohybovala v rozmezí 1,3 – 1,7 milionů Kč. Výrazné zvýšení příjmů z DNV je patrné od roku 2009. Mírné výkyvy v příjmech obce z DNV by mohly být způsobeny zpožděním platby DNV finančnímu úřadu, či vymožením vyšší částky z minulých let finančním úřadem, protože ze státního rozpočtu jsou převáděny prostředky skutečně uhrazené daňovými poplatníky na účet DNV, nikoli vyměřená daňová povinnost. Vývoj příjmů z DNV v letech 2000 – 2015 a jejich srovnání s celkovými daňovými příjmy v jednotlivých letech je patrný z tabulky 13.

Tabulka 13 Celkové daňové příjmy a příjmy z DNV v letech 2000 - 2015

Rok	Daňové příjmy celkem v Kč	DNV v Kč	DNV v %
2000	6 623 940	1 320 960	19,94
2001	10 794 000	1 310 080	12,14
2002	14 334 360	1 207 650	8,42
2003	13 048 130	1 668 160	12,78
2004	16 606 960	1 704 790	10,27
2005	16 639 120	1 534 060	9,22
2006	16 888 860	1 397 070	8,27
2007	19 947 480	1 276 360	6,40
2008	24 482 200	1 388 560	5,67
2009	23 348 400	2 390 370	10,24
2010	23 416 310	1 965 020	8,39
2011	24 035 990	2 421 720	10,08
2012	22 901 470	2 755 540	12,03
2013	27 752 306	2 619 323	9,44
2014	29 658 912	2 854 664	9,62
2015	29 047 799	2 801 570	9,64

Zdroj: vlastní zpracování podle dat obce Bělotín a <http://www.rozpocetobce.cz/>

Procentní podíl DNV na celkových daňových příjmech je ovlivněn jak změnami výše celkových daňových příjmů, tak vývojem výše inkasa DNV a vyjadřuje jejich vztah. Po celé zkoumané období má kolísavou tendenci. Vývoj celkových daňových příjmů byl popsán v podkapitole 4.3.1 a vývoj příjmů z daně z nemovitých věcí je analyzován podrobněji v následujícím textu práce.

Nejvyšší podíl na daňových příjmech tvořily příjmy z DNV na začátku sledovaného období, v roce 2000. V roce 2001 se vlivem změn RUD výrazně zvýšil příjem z ostatních daní, ale inkaso DNV se nezměnilo, to způsobilo snížení procentního podílu DNV na celkových daňových příjmech. Následné zvýšení celkových daňových příjmů v roce 2002

způsobilo další snížení podílu DNV. Zvýšení výběru DNV v roce 2003 se projevilo zvýšením procentního podílu DNV na celkových daňových příjmech. Následně až do roku 2009 se postupně zvyšovaly celkové daňové příjmy obce a současně s tím klesal podíl příjmů z DNV. V roce 2009 se výrazně zvýšil výběr DNV, působením změny legislativy, což opět zapříčinilo nárůst procentního podílu DNV na celkových daňových příjmech a až do roku 2015 tento podíl pouze mírně kolísal. Aspektů způsobujících změny ve výši příjmů obce Bělotín z DNV je několik a jsou popsány následně.

Výše příjmů z DNV je ovlivněna mimo jiné sazbami pro daň z pozemků, ze staveb a z jednotek a koeficienty, kterými se výše daně upravuje. Průměrná cena pozemků, jako základ pro výpočet daně ze zemědělské půdy je stanovena pro jednotlivá katastrální území vyhláškou, kterou každoročně vydává Ministerstvo zemědělství České republiky (dále jen MZ ČR). Ostatní sazby daně pro jednotlivé druhy nemovitých věcí jsou stanoveny přímo zákonem o dani z nemovitých věcí.

Průměrná cena zemědělské půdy za 1 m², stanovená vyhláškou MZ ČR, byla pro všechna katastrální území obce Bělotín ve sledovaném období změněna celkem třikrát. Ve všech případech se jednalo o zvýšení průměrné ceny půdy. Došlo k nim v roce 2003, 2009 a 2015. Změna ceny půdy v letech 2003 ovlivnila výši příjmů obce z DNV, projevila se mírným zvýšením. V roce 2009 se změna ceny půdy podílela na zvýšení inkasa DNV společně se změnou místního koeficientu, který je podrobněji popsán v podkapitole 4.4.5. V roce 2015 se ale zvýšení v příjmech z DNV neprojevilo. To mohlo být způsobeno poměrně vysokými nedoplatky na DNV za rok 2015, které činily 249 084 Kč, jak je uvedeno ve výpisu, poskytnutém finančním úřadem. Průměrné ceny půdy pro všechna katastrální území obce Bělotín ve sledovaném období uvádí tabulka 14.

Tabulka 14 Průměrné ceny půdy za 1 m² v obci Bělotín v letech 2000 - 20017

Rok	Katastrální území			
	Bělotín	Kunčice	Lučice	Nejdek
2000 – 2002	5,73 Kč	5,48 Kč	5,24 Kč	5,08 Kč
2003 – 2008	6,54 Kč	5,81 Kč	5,94 Kč	5,18 Kč
2009 – 2014	7,81 Kč	6,89 Kč	7,03 Kč	6,24 Kč
2015 – 2017	8,95 Kč	7,93 Kč	8,07 Kč	7,15 Kč

Zdroj: vlastní zpracování podle MZ ČR

Sazby daně pro všechny ostatní druhy nemovitých věcí, stanovené zákonem o dani z nemovitých věcí, platné od začátku zkoumaného období, byly zvýšeny v roce 2010 o 100 % a jejich přehled je uveden v příloze 5.

4.4.2 Využívání koeficientů daně z nemovitých věcí v obci Bělotín

Obec Bělotín vydala v minulosti několik OZV, kterými reguluje výši příjmů z DNV. Od počátku zkoumaného období platí v obci pro všechna katastrální území zvýšení koeficientu podle § 6 odst. 4, písm. a) a § 11 odst. 3, písm. a) zákona o dani z nemovitých věcí (dále jen § 6/4a a § 11/3a o jeden stupeň na hodnotu 1,6 pro stavební pozemky, budovy obytných domů a jejich příslušenství a pro bytové jednotky. Obec po celé zkoumané období využívá pro všechna katastrální území i zvýšení koeficientem 1,5 podle § 11 odst. 3, písm. b) zákona o dani z nemovitých věcí (dále jen § 11/3b pro budovy pro rodinnou rekreaci a stavby plnící k nim doplňkovou funkci, garáže, stavby pro všechny druhy podnikání a nebytové jednotky. Poslední aktualizace OZV o stanovení koeficientu pro výpočet daně z nemovitostí vydaná pod č. 2/2009 je účinná od 1. 1. 2010. Aktuální znění uvedené vyhlášky uvádí příloha 6.

Obec vydala Obecně závaznou vyhlášku č. 1/2008, kterou se stanovil místní koeficient podle § 12 ve výši 2. Uvedená OZV vstoupila v platnost 1. 1. 2009. Tím došlo ke zdvojnásobení DNV u všech druhů pozemků a staveb, mimo zemědělských pozemků (orná půda, zahrady, vinice, chmelnice, ovocné sady a trvalé travní porosty). Znění OZV je v příloze 7. Platnost této OZV rozhodlo zastupitelstvo obce zrušit už pro rok 2010, vydáním obecně závazné vyhlášky č. 1/2009, kterou se zrušují některé obecně závazné vyhlášky obce účinné k 31. 12. 2009, která je obsahem přílohy 8. Zastupitelstvo tak rozhodlo v návaznosti na 100% zvýšení sazeb DNV, zákonem o dani z nemovitých věcí, v roce 2010. To vysvětluje náhlé zvýšení příjmů z daně z nemovitých věcí v roce 2009 a následující stav příjmů obce z DNV v dalších obdobích bez větších výkyvů. Obec nevydala žádnou OZV podle § 4, odst. 1, písm. v), kterou by obec umožnila osvobození některých pozemků od DNV.

4.4.3 Využívání koeficientů daně z nemovitých věcí srovnávanými obcemi

Pro všechny obce ve výběru k porovnání platí koeficient podle § 6/4a a § 11/3a ve výši 1,4. Obec Potštát má šest katastrálních území – Boškov, Kovářov u Potštátu,

Kyžlířov, Lipná, Padesát Lánů a Potštát. Pro všechna katastrální území zůstávají oba koeficienty beze změny. Obec vydala OZV, kterou je stanoven koeficient podle § 11/3b ve výši 1,5 u budov pro rodinnou rekreaci a jejich příslušenství, garáží, staveb pro všechny druhy podnikání a nebytových jednotek, který platí ve všech katastrálních územích obce.

Obec Rokytnice má jedno katastrální území, pro které platí nezměněný koeficient podle § 6/4a a § 11/3a. Obec nevyužívá ani zvýšení koeficientu na 1,5 podle § 11/3b. Obce Dřevohostice, Horní Moštěnice a Troubky mají rovněž každá po jednom katastrálním území a ani jedna z nich nevyužívá možnost změny u žádného z koeficientů prostřednictvím vydání OZV.

Obec Hustopeče nad Bečvou se rozkládá na čtyřech katastrálních územích – Hustopeče nad Bečvou, Hranické Loučky, Poruba nad Bečvou a Vysoká u Hustopečí nad Bečvou. Obec využívá možnosti pro každé katastrální území, nebo část obce změnit koeficienty různě. Pro všechna katastrální území platí pro stavební pozemky koeficient podle § 6/4a v nezměněné výši. Koeficient podle § 11/3a pro obytné domy, jejich příslušenství a bytové jednotky je v katastrálním území Hustopeče nad Bečvou zvýšený o jeden stupeň, na 1,6, v katastrálním území Poruba nad Bečvou a Vysoká u Hustopečí nad Bečvou zůstává ve výši 1,4 a katastrálním území Hranické Loučky a v části obce Samoty je snížen o 1 stupeň na hodnotu 1. Zvýšení koeficientu podle § 11/3b obec využívá ve všech katastrálních územích pouze u staveb pro rodinnou rekreaci a staveb plnících k nim doplňkovou funkci.

Obec Brodek u Přerova má dvě katastrální území, a to Brodek u Přerova a Luková u Přerova. Obec prostřednictvím OZV snížila shodně pro obě katastrální území koeficienty podle § 6/4a a § 11/3a pro stavební pozemky a stavby obytných domů a jejich příslušenství o jeden stupeň na 1. Pro bytové jednotky zůstává koeficient ve výši 1,4. Zvýšení na 1,5 podle § 11/3b obec nevyužívá. Přehled koeficientů využívaných v jednotlivých katastrálních územích porovnávaných obcí uvádí tabulka 15.

Tabulka 15 Přehled koeficientů pro rok 2016 podle jednotlivých katastrálních území vybraných obcí

Obec	Katastrální území	Výše koeficientu				
		§ 6/4a	§ 11/3a		§ 11/3b	
		F	H + I	R	J + K	O
Bělotín	Bělotín	1,6	1,6	1,6	1,5	1,5
	Kunčice	1,6	1,6	1,6	1,5	1,5
	Lučice na Moravě	1,6	1,6	1,6	1,5	1,5
	Nejdek u Hranic	1,6	1,6	1,6	1,5	1,5
Brodek u Přerova	Brodek u Přerova	1	1	1,4	1	1
	Luková u Přerova	1	1	1,4	1	1
Dřevohostice	Dřevohostice	1,4	1,4	1,4	1	1
Horní Moštěnice	Horní Moštěnice	1,4	1,4	1,4	1	1
Hustopeče nad Bečvou	Hustopeče nad Bečvou	1,4	1,6	1,6	1,5	1
	Hranické Loučky	1,4	1	1	1,5	1
	Poruba nad Bečvou	1,4	1,4	1,4	1,5	1
	Vysoká u Hustopečí nad Bečvou	1,4	1,4	1,4	1,5	1
	část Samoty	1,4	1	1	1,5	1
Potštát	Boškov	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5
	Kovářov u Potštátu	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5
	Kyžlířov	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5
	Lipná	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5
	Padesát Lánů	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5
	Potštát	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5
Rokytnice	Rokytnice	1,4	1,4	1,4	1	1
Troubky	Troubky	1,4	1,4	1,4	1	1

Poznámka:

F – stavební pozemky

H – obytné domy

I – příslušenství k obytným domům

R – bytové a ostatní zdanitelné jednotky

J – stavby pro rodinnou rekreaci

K – stavby plnící doplňkovou funkci ke stavbám pro rodinnou rekreaci

O – ostatní stavby podle § 11/3b

Zdroj: vlastní zpracování podle dat jednotlivých obcí

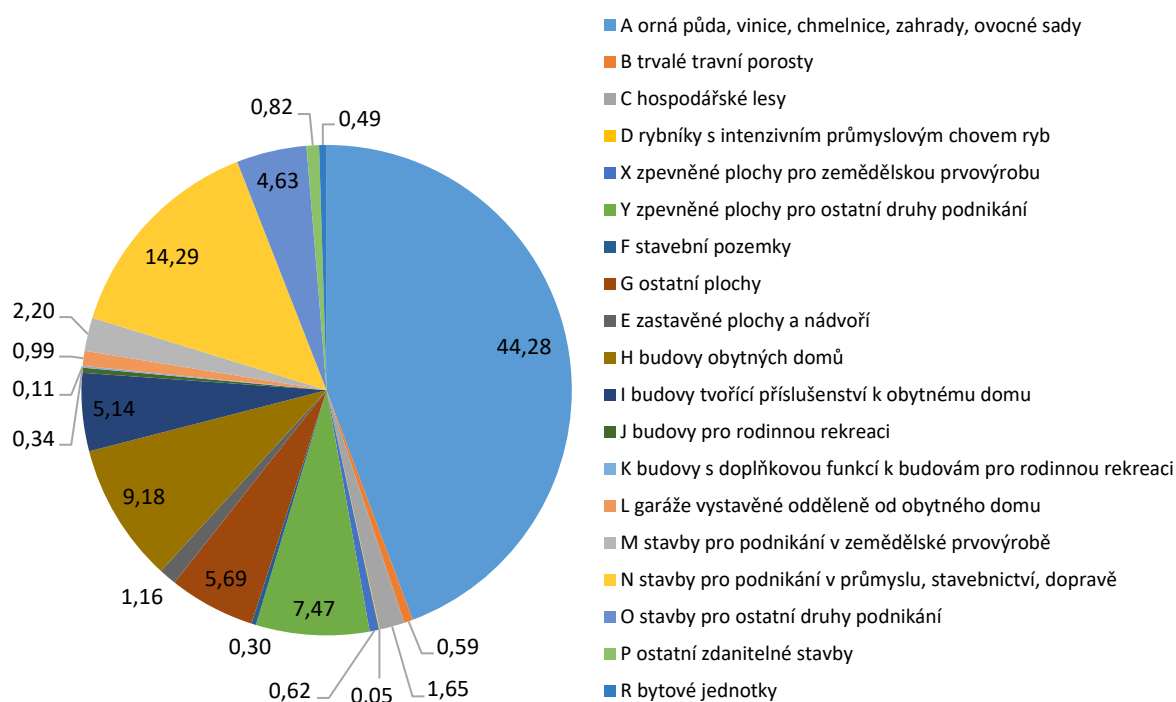
4.4.4 Druhy zdanitelných nemovitostí v obci Bělotín

Relativní výnosy z DNV byly podle informací poskytnutých finančním úřadem v letech 2015 a 2016 téměř shodné. Největší procento příjmů z DNV, více než 44 %, plynulo v roce 2015, stejně jako v roce 2016 z orné půdy, chmelnic, vinic zahrad a ovocných sadů. Druhé nejvyšší příjmy z DNV, více než 14 %, plynuly v obou letech obci ze staveb pro průmysl, stavebnictví, dopravu a ostatní zemědělskou výrobu. Na třetím místě jsou příjmy

budov obytných domů a jejich příslušenství, které ve svém součtu činí rovněž více než 14 % z příjmů z DNV.

Nejnižší procento relativních výnosů z DNV vykazují příjmy z rybníků s intenzivním průmyslovým chovem ryb. Relativní výnosy do 1 % vykazují v obou obdobích trvalé travní porosty, zpevněné plochy pro zemědělskou prvovýrobu, stavební pozemky, budovy pro rodinnou rekreaci, včetně budov k nim plnicím doplňkovou funkci, garáže, bytové jednotky a ostatní zdanitelné stavby. Takové rozložení příjmů z DNV vyplývá z venkovského způsobu osídlení obce. Relativní výnosy z DNV za rok 2015 znázorňuje graf 9.

Graf 9 Relativní výnosy obce Běloutín z DNV v roce 2015 (podle druhů nemovitostí)

Zdroj: vlastní zpracování podle dat obce Běloutín

4.4.5 Možnosti změny koeficientů v obci Běloutín

Informace zpracované v předcházejících podkapitolách je možné využít k dalšímu zpracování. Jedním z cílů této diplomové práce je zjistit, jaký vliv na rozpočet obce by měla změna koeficientů v rámci možností daných zákonem o dani z nemovitých věcí.

Následující výpočty v sobě zahrnují procentní zastoupení jednotlivých druhů nemovitostí podle relativních výnosů daně z nemovitých věcí v roce 2015, protože toto období bylo poslední prokazatelně ukončeno ve všech ukazatelích. V příloze 9 je uveden jejich přepočtení na příjmy v Kč, ze kterého budou výpočty vycházet.

Nejdříve bude vypočítáno, jaká výše výnosů z DNV by byla do rozpočtu obce Běloutín převedena v případě, že by všechny koeficienty zůstaly beze změny, tak jak jsou jako základní uvedeny v § 6/4a, § 11/3a a § 11/3b zákona o dani z nemovitých věcí.

Příjmy ze zemědělských pozemků – orné půdy, zahrad, vinic, chmelnic, ovocných sadů a trvalých travních porostů (dále jen zemědělské pozemky) nejsou žádnými koeficienty ovlivněny. Jejich výše v roce 2015 činila celkem 1 302 847 Kč. Ostatní pozemky, pro které není umožněna změna koeficientů, byly zdrojem příjmů ve výši celkem 483 159 Kč. Výnos ze jmenovaných druhů pozemků by zůstal ve stejné výši. Příjem ze stavebních pozemků, pro které platí koeficient podle § 6/4a ve výši 1,6 činil 8 711 Kč. Pokud by byl použit základní koeficient ve výši 1,4, příjem ze stavebních pozemků by činil 7 623 Kč. Stavby obytných domů, jejich příslušenství a bytové a ostatní zdanitelné jednotky se podílely na příjmu z DNV částkou 430 024 Kč při použitém koeficientu podle § 11/3a ve výši 1,6. Pokud by byl použit základní koeficient ve výši 1,4, činila by výše výnosů z nich 376 271 Kč. Stavby, u kterých byl použit koeficient podle § 11/3b ve výši 1,5 se podílely na příjmu v částce 655 053 Kč. V případě, že by toto zvýšení nebylo použito, přijatá částka by činila 436 702 Kč. Příjem z DNV z ostatních zdanitelných staveb, které nepodléhají možnosti změny žádného z koeficientů činil 23 810 Kč a zůstal by ve stejné výši.

Pokud budou sečteny částky vypočítané pro základní koeficienty, případně bez původní změny koeficientů, pak by částka příjmů z DNV pro obec Běloutín v roce 2015 činila 2 630 412 Kč, místo původních 2 903 605 Kč. Výnos z DNV by byl menší o 273 193 Kč, to znamená o 9,4 % nižší. Nejvýznamnější rozdíl pro obecní rozpočet by v tomto případě činila částka zvýšená podle § 11/3b, která se dotkne i staveb pro podnikání, které tvoří po zemědělských pozemcích největší relativní příjem z DNV v obci. Nejmenší význam má zvýšení koeficientu podle § 6/4a u stavebních pozemků, kterých je v obci zanedbatelné množství.

Legislativa obci umožňuje snížení koeficientu podle § 6/4a a §11/3a o jeden až tři stupně. Obec Bělotín je podle velikosti zařazena do druhého stupně uvedených koeficientů, proto má možnost snížení maximálně o jeden stupeň na hodnotu 1,0. Pokud by obec možnosti snížení koeficientů využila, pak by příjmy z DNV ze zemědělských a ostatních pozemků, s výjimkou stavebních pozemků a staveb, které nepodléhají žádnému z koeficientů zůstaly v částce 1 809 816 Kč. Výnos DNV ze stavebních pozemků by se z 8 711 Kč, za použití minimálního koeficientu podle § 6/4a, snížil na 5 444 Kč. Příjmy z DNV ze staveb, které byly v roce 2015 za použití koeficientu podle § 11/3a ve výši 1,6 vybrány v částce 430 024 Kč by se při snížení koeficientu na hodnotu 1,0 snížily na částku 268 765 Kč. Příjmy z DNV za nemovité věci podléhající koeficientu podle § 11/3b by se snížily z 655 053 Kč na 436 702 Kč, pokud by koeficient nebyl obcí využit. Celkové příjmy obce v roce 2015 by při snížení všech koeficientů podle zákona o dani z nemovitých věcí na minimální možné hodnoty činily 2 520 727 Kč, což by bylo o 382 878 Kč méně, než původně vybraná částka. Snížení by činilo 13,19 % ze skutečně vybrané částky DNV v roce 2015. Větší význam by pro rozpočet obce znamenalo snížení koeficientu podle § 11/3a, než snížení koeficientu podle § 6/4a, který se vztahuje pouze na stavební pozemky, jejichž procentní zastoupení je ve výnosu z DNV v obci Bělotín zanedbatelné.

Obec Bělotín v současné době nevyužívá zvýšení daně z nemovitých věcí prostřednictvím místního koeficientu podle § 12 zákona o dani z nemovitých věcí (dále jen místní koeficient). Obec může využít místní koeficient ve výši 2, 3, 4, nebo 5. Zvýšení místním koeficientem nepodléhají pozemky evidované v katastru nemovitostí jako orná půda, vinice, chmelnice, zahrady, ovocné sady a trvalé travní porosty. V součtu za tyto zemědělské pozemky bylo v roce 2015 v obci Bělotín vybráno 1 302 847 Kč. Tato částka by při použití místního koeficientu zůstala nezměněna. Příjem ze všech ostatních nemovitých věcí by byl vynásoben podle použité výše místního koeficientu. V roce 2015 vybraná částka za tyto nemovité věci činila 1 600 758 Kč. V případě nejvyššího místního koeficientu ve výši 5 by se vybraná částka ze nemovitosti podléhající místnímu koeficientu zvýšila na 8 003 679 Kč. Celková částka příjmů z DNV by se zvýšila na 9 306 637 Kč z původně vybraných 2 903 605 Kč za předpokladu, že by zůstala v platnosti současná OZV obce doplněná o místní koeficient v hodnotě 5. Takové zvýšení by znamenalo nejvyšší možný příjem z DNV do rozpočtu obce Bělotín v roce 2015.

Stejný postup byl použit pro přepočítání výše příjmů v případě, že by platná OZV obce byla doplněna o místní koeficient ve výši 2, 3 a 4. Částka vybraná za zemědělské pozemky vždy zůstává ve výši 1 302 847 Kč a příjem z DNV za ostatní nemovité věci ve výši 1 600 758 Kč se vynásobí příslušným místním koeficientem. Výsledným příjmem po zavedení příslušného místního koeficientu je pak součet obou částek. Počítá se při tom s platností současné OZV, která zavádí koeficienty podle § 6/4a a § 11/3a ve výši 1,6 a koeficient podle § 11/3b ve výši 1,5. Výsledné příjmy po zvýšení místního koeficientu pro všechny hodnoty připadající v úvahu jsou uspořádány do tabulky 16.

Tabulka 16 Předpokládané příjmy obce Bělotín z DNV po zvýšení o místního koeficientu (v Kč)

	Skutečné příjmy v roce 2015	Místní koeficient			
		2	3	4	5
Zemědělské pozemky	1 302 847	1 302 847	1 302 847	1 302 847	1 302 847
Nemovitosti podléhající místnímu koeficientu	1 600 758	3 201 516	4 802 274	6 403 032	8 003 025
Výsledný příjem po zvýšení místního koeficientu	2 903 605	4 504 363	6 105 121	7 705 879	9 305 872

Zdroj: vlastní zpracování podle dat obce Bělotín

Obec podle zákona o dani z nemovitých věcí má možnost využívat koeficienty podle § 6/4a a § 11/3a v různé výši pro jednotlivé části obce. Koeficient podle § 11/3b je možné využívat pouze pro některé stavby, ale na celém území obce. Pokud obec využívá místní koeficient, pak platí na území celé obce. Pro účely této diplomové práce bylo zjišťováno, jak by se projevíly změny koeficientů pro jednotlivá katastrální území obce v různé výši. Nejdříve byly vypočítány pravděpodobné příjmy z DNV podle jednotlivých druhů nemovitých věcí pro jednotlivá katastrální území obce. Výpočty vycházejí z předpokladu, že v jednotlivých katastrálních územích je procentní zastoupení jednotlivých druhů nemovitých věcí stejné, jako v celé obci. Podle informací o relativních výnosech daně z nemovitých věcí, poskytnutých obci územním pracovištěm finančního úřadu, v roce 2015 činily příjmy z DNV za katastrální území Bělotín 1 974 161 Kč, za katastrální území Kunčice 443 671 Kč, za katastrální území Lučice na Moravě 227 643 Kč a za katastrální území Nejdeček u Hranic 258 130 Kč. Rozdělení příjmů obce Bělotín z DNV v roce 2015, podle jednotlivých druhů nemovitých věcí pro jednotlivá katastrální území obce, přepočítané podle procentního zastoupení, jsou zřejmé z tabulky 17.

Tabulka 17 Relativní výnosy z DNV v roce 2015 podle druhu nemovitých věcí a katastrálních území

Druh nemovitosti	%	Kunčice	Lučice	Nejdek	Běloutín
A+B	44,87	199 075	102 143	115 823	885 806
C+D+E+G	8,55	37 934	19 463	22 070	168 791
F	0,3	1 331	683	774	5 922
H+I	14,32	63 534	32 598	36 964	282 700
J+K	0,45	1 997	1 024	1 162	8 884
L	0,99	4 392	2 254	2 555	19 544
M+N+O	21,12	93 703	48 078	54 517	416 943
P	0,82	3 638	1 867	2 117	16 188
R	0,49	2 174	1 115	1 265	9 673
X+Y	8,09	35 893	18 416	20 883	159 710
Celkem	100	443 671	227 643	258 130	1 974 161

Poznámka:

A – orná půda, chmelnice, vinice, zahrada, ovocný sad

B – trvalý travní porost

C – hospodářský les

D – rybníky

E – zastavěná plocha a nádvoří

F – stavební pozemek

G – ostatní plocha

H – budova obytného domu

I – budova tvořící příslušenství k obytnému domu

J – budova pro rodinnou rekreaci

K – budova plnící doplňkovou funkci k budově pro rodinnou rekreaci

L – garáž

M – budova pro podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesnictví a vodním hospodářství

N – stavba pro podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě ...

O – stavba pro ostatní druhy podnikání

P – ostatní zdanitelná stavba

R – bytová jednotka

X – zpevněná plocha pozemku pro podnikání v zemědělské prvovýrobě

Y – zpevněná plocha pozemku pro ostatní druhy podnikání

Zdroj: vlastní zpracování podle dat obce Běloutín

V dalším kroku byly přepočítány příjmy v jednotlivých katastrálních územích obce, podle jednotlivých druhů nemovitých věcí, za použití základní výše všech koeficientů podle zákona o dani z nemovitých věcí. Pro přepočítání očekávané změny příjmů z DNV, po změně koeficientů, byl použit stejný postup, jako při výpočtech pro celou obec. Výsledky výpočtů jsou uvedeny v tabulce 18.

Tabulka 18 Výpočet pravděpodobných příjmů obce z DNV při použití základní výše všech koeficientů

Druh nemovitosti	Kunčice	Lučice	Nejdek	Běloutín
A+B	199 075	102 143	115 823	885 806
C+D+E+G	37 934	19 463	22 070	168 791
F	1 165	598	678	5 182
H+I	55 592	28 524	32 344	247 362
J+K	1 331	683	774	5 922
L	2 928	1 502	1 704	13 029
M+N+O	62 469	32 052	36 345	277 962
P	3 638	1 867	2 117	16 188
R	1 902	976	1 107	8 464
X+Y	35 893	18 416	20 883	159 710
Celkem	401 927	206 225	233 843	1 788 417

Poznámka:

A – orná půda, chmelnice, vinice, zahrada, ovocný sad

B – trvalý travní porost

C – hospodářský les

D – rybníky

E – zastavěná plocha a nádvoří

F – stavební pozemek

G – ostatní plocha

H – budova obytného domu

I – budova tvořící příslušenství k obytnému domu

J – budova pro rodinnou rekreaci

K – budova plnící doplňkovou funkci k budově pro rodinnou rekreaci

L – garáž

M – budova pro podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesnictví a vodním hospodářství

N – stavba pro podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě ...

O – stavba pro ostatní druhy podnikání

P – ostatní zdanitelná stavba

R – bytová jednotka

X – zpevněná plocha pozemku pro podnikání v zemědělské prvovýrobě

Y – zpevněná plocha pozemku pro ostatní druhy podnikání

Zdroj: vlastní zpracování podle dat obce Běloutín

Stejně výpočty byly provedeny také za použití minimální výše všech koeficientů. Ze zpracovaných údajů by bylo možné zjistit, jak by se změnilы příjmy z DNV, pokud by byly použity nejnižší nebo nejvyšší možné hodnoty koeficientů pouze v některých katastrálních územích obce v různých kombinacích, nebo jak by se změnilы příjmy obce z DNV, pokud by byl použit koeficient podle § 11/3a pouze pro některé stavby v různých kombinacích. Jejich výsledky uvádí tabulka 19.

Tabulka 19 Výpočet pravděpodobných příjmů obce z DNV při použití minimální výše všech koeficientů

Druh nemovitosti	Kunčice	Lučice	Nejdek	Běloutín
A+B	199075	102143	115823	885806
C+D+E+G	37934	19463	22070	168791
F	832	427	484	3702
H+I	39709	20374	23103	176687
J+K	1331	683	774	5922
L	2928	1502	1704	13029
M+N+O	62469	32052	36345	277962
P	3638	1867	2117	16188
R	1359	697	791	6046
X+Y	35893	18416	20883	159710
Celkem	385167	197625	224092	1713843

Poznámka:

- A – orná půda, chmelnice, vinice, zahrada, ovocný sad
- B – trvalý travní porost
- C – hospodářský les
- D – rybníky
- E – zastavěná plocha a nádvoří
- F – stavební pozemek
- G – ostatní plocha
- H – budova obytného domu
- I – budova tvořící příslušenství k obytnému domu
- J – budova pro rodinnou rekreaci
- K – budova plnící doplňkovou funkci k budově pro rodinnou rekreaci
- L – garáž
- M – budova pro podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesnictví a vodním hospodářství
- N – stavba pro podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě ...
- O – stavba pro ostatní druhy podnikání
- P – ostatní zdanitelná stavba
- R – bytová jednotka
- X – zpevněná plocha pozemku pro podnikání v zemědělské prvovýrobě
- Y – zpevněná plocha pozemku pro ostatní druhy podnikání

Zdroj: vlastní zpracování podle dat obce Běloutín

Stejným způsobem by bylo možné vypočítat pravděpodobné příjmy kterékoliv obce v České Republice při použití různých výší koeficientů a jejich kombinací. Vždy by bylo potřeba znát počet trvale žijících obyvatel v obci, příjmy obce z DNV v třídění podle jednotlivých druhů nemovitých věcí a současně platnou OZV o stanovení koeficientů pro výpočet daně z nemovitých věcí, pokud ji obec vydala.

4.5 Příklady výpočtu daně z nemovitých věcí

Výše daně z nemovitých věcí závisí na pevných sazbách daně stanovených zákonem o dani z nemovitých věcí, u zemědělských pozemků na průměrné ceně půdy stanovené vyhláškou MZ ČR a na koeficientech, které může měnit příslušná obec svým rozhodnutím. Pro lepší představu o výši zdanění jednotlivých druhů nemovitostí je uvedeno několik jednoduchých, hypotetických příkladů výpočtu daně z nemovitých věcí pro různé druhy nemovitostí, které v obci Bělotín tvoří největší podíl relativního výnosu z DNV. V příkladech jsou použity základní a změněné koeficienty tam, kde je možné koeficienty měnit. Výpočty používají sazby daně a průměrné ceny půdy platné v roce 2016. Výsledná daň se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

4.5.1 Zemědělské pozemky

Daň ze zemědělských pozemků nepodléhá změně koeficientů, je závislá pouze na stanovené průměrné ceně a sazbě daně. Mezi zemědělské pozemky, se sazbou 0,75 % se řadí orná půda, vinice, chmelnice, ovocné sady a zahrady. Sazba 0,25 % platí pro trvalé travní porosty.

Příklad 1: Pozemek evidovaný v druhu pozemku orná půda nebo zahrada má výměru 1 000 m². Průměrná cena půdy v roce 2016 byla v katastrálním území Bělotín 8,95 Kč/m², v katastrálním území Kunčice 7,93 Kč/m², v katastrálním území Lučice 8,07 Kč/m² a v katastrálním území Nejdek 7,15 Kč/m².

- a) *Katastrální území Bělotín:* $1\,000\text{ m}^2 \times 8,95\text{ Kč} \times 0,75\% = 67,125$ DNV = 68 Kč
- b) *Katastrální území Kunčice:* $1\,000\text{ m}^2 \times 7,93\text{ Kč} \times 0,75\% = 59,475$ DNV = 60 Kč
- c) *Katastrální území Lučice:* $1\,000\text{ m}^2 \times 8,07\text{ Kč} \times 0,75\% = 60,525$ DNV = 61 Kč
- d) *Katastrální území Nejdek:* $1\,000\text{ m}^2 \times 7,15\text{ Kč} \times 0,75\% = 53,625$ DNV = 54 Kč.

Příklad 2: Pozemek evidovaný v druhu pozemku trvalý travní porost má výměru 1 000 m². Průměrné ceny půdy jsou stejné, jako v příkladu 1.

- a) *Katastrální území Bělotín:* $1\,000\text{ m}^2 \times 8,95\text{ Kč} \times 0,25\% = 22,375$ DNV = 23 Kč
- b) *Katastrální území Kunčice:* $1\,000\text{ m}^2 \times 7,93\text{ Kč} \times 0,25\% = 19,825$ DNV = 20 Kč
- c) *Katastrální území Lučice:* $1\,000\text{ m}^2 \times 8,07\text{ Kč} \times 0,25\% = 20,175$ DNV = 21 Kč
- d) *Katastrální území Nejdek:* $1\,000\text{ m}^2 \times 7,15\text{ Kč} \times 0,25\% = 17,875$ DNV = 18 Kč.

Uvedené výpočty ukazují, že nejvyšší DNV ze zemědělských pozemků zaplatí vlastníci pozemků v katastrálním území Bělotín a nejnižší vlastníci zemědělských pozemků v katastrálním území Nejdek. Výnos DNV ze zemědělských pozemků nemá obec možnost žádným způsobem ovlivnit.

4.5.2 Zastavěná plocha a nádvoří včetně rodinného domu

Zástavba v obci Bělotín i jeho místních částech je z velké části tvořena původními zemědělskými usedlostmi, které tvoří stavby s obytnou částí a hospodářskými budovami a okolní pozemky dvorů, evidované jako zastavěná plocha a nádvoří. Nová zástavba je obvykle tvořena rodinnými domy, které často nemívají žádné zdanitelné stavby jako příslušenství v podobě zdanitelné stavby a zastavěná plocha a nádvoří nepřesahuje výměru stavby. Sazba DNV je zákonem o dani z nemovitých věcí u staveb rodinných domů stanovena na 2 Kč/m², stejně jako jejich příslušenství a sazba daně pro zastavěnou plochu a nádvoří je 0,20 Kč/m². Koeficient pro rodinné domy a jejich příslušenství podle zákona o dani z nemovitých věcí podle § 11/3a je stanovena ve výši 1,4 a v obci Bělotín je zvýšen OZV na 1,6 a platí pro všechna katastrální území obce. Pozemky evidované v druhu pozemku zastavěná plocha a nádvoří nepodléhají žádnému z koeficientů.

Příklad 3: Pozemek evidovaný jako zastavěná plocha a nádvoří ve výměře 1 000 m², jeho součástí je stavba rodinného domu. Výměra části domu používaná k rodinnému bydlení je 150 m² a má jedno další nadzemní podlaží a hospodářské budovy mají výměru 250 m², nemají žádné další nadzemní podlaží. V obci není použit zvýšený místní koeficient.

a) *zvýšený koeficient podle § 11/3a, platný v roce 2016:*

stavby používané k bydlení: $150 \text{ m}^2 \times ([2 \text{ Kč} + 0,75 \text{ Kč}] \times 1,6) = 660 \text{ Kč}$

stavby příslušenství k rodinnému domu: $250 \text{ m}^2 \times (2 \text{ Kč} \times 1,6) = 800 \text{ Kč}$

zastavěná plocha a nádvoří: $(1\,000 \text{ m}^2 - [150 \text{ m}^2 + 250 \text{ m}^2]) \times 0,20 \text{ Kč} = 120 \text{ Kč}$

$\text{DNV} = 660 + 800 + 120 = 1\,580 \text{ Kč}$

Použití místního koeficientu 2: $1\,580 \text{ Kč} \times 2 = 3\,160 \text{ Kč}$

Použití místního koeficientu 3: $1\,580 \text{ Kč} \times 3 = 4\,740 \text{ Kč}$

Použití místního koeficientu 4: $1\,580 \text{ Kč} \times 4 = 6\,320 \text{ Kč}$

Použití místního koeficientu 5: $1\,580 \text{ Kč} \times 5 = 7\,900 \text{ Kč}$

b) *základní koeficient podle § 11/3a:*

stavby používané k bydlení: $150 \text{ m}^2 \times ([2 \text{ Kč} + 0,75 \text{ Kč}] \times 1,4) = 577,50 \doteq 580 \text{ Kč}$

stavby příslušenství k rodinnému domu: $250 \text{ m}^2 \times (2 \text{ Kč} \times 1,4) = 700 \text{ Kč}$

zastavěná plocha a nádvoří: $(1\,000 \text{ m}^2 - [150 \text{ m}^2 + 250 \text{ m}^2]) \times 0,20 \text{ Kč} = 120 \text{ Kč}$

$\text{DNV} = 580 + 700 + 20 = 1\,400 \text{ Kč}$

Použití místního koeficientu 2: $1\,400 \text{ Kč} \times 2 = 2\,800 \text{ Kč}$

Použití místního koeficientu 3: $1\,400 \text{ Kč} \times 3 = 4\,200 \text{ Kč}$

Použití místního koeficientu 4: $1\,400 \text{ Kč} \times 4 = 5\,600 \text{ Kč}$

Použití místního koeficientu 5: $1\,400 \text{ Kč} \times 5 = 7\,000 \text{ Kč}$

c) *snížený koeficient podle § 11/3a na hodnotu 1:*

stavby používané k bydlení: $150 \text{ m}^2 \times (2 \text{ Kč} + 0,75 \text{ Kč}) = 412,5 \doteq 413 \text{ Kč}$

stavby příslušenství k rodinnému domu: $250 \text{ m}^2 \times 2 \text{ Kč} = 500 \text{ Kč}$

zastavěná plocha a nádvoří: $(1\,000 \text{ m}^2 - [150 \text{ m}^2 + 250 \text{ m}^2]) \times 0,20 \text{ Kč} = 120 \text{ Kč}$

$\text{DNV} = 413 + 500 + 120 = 1\,033 \text{ Kč}$

Použití místního koeficientu 2: $1\,033 \text{ Kč} \times 2 = 2\,066 \text{ Kč}$

Použití místního koeficientu 3: $1\,033 \text{ Kč} \times 3 = 3\,099 \text{ Kč}$

Použití místního koeficientu 4: $1\,033 \text{ Kč} \times 4 = 4\,132 \text{ Kč}$

Použití místního koeficientu 5: $1\,033 \text{ Kč} \times 5 = 5\,165 \text{ Kč}$.

Příklad 4: Pozemek evidovaný jako zastavěná plocha a nádvoří ve výměře 150 m^2 , jeho součástí je stavba rodinného domu, přitom výměra zastavěné části domu je rovněž 150 m^2 a má jedno další nadzemní podlaží. V obci není použit zvýšený místní koeficient.

a) *zvýšený koeficient podle § 11/3a, platný v roce 2016:*

stavba: $150 \text{ m}^2 \times ([2 \text{ Kč} + 0,75 \text{ Kč}] \times 1,6) = 660 \text{ Kč}$

pozemek zastavěná plocha a nádvoří není předmětem DNV, protože je v celé výměře zastavěný zdanitelnou stavbou

$\text{DNV} = 660 \text{ Kč}$

Použití místního koeficientu 2: $660 \text{ Kč} \times 2 = 1\,320 \text{ Kč}$

Použití místního koeficientu 3: $660 \text{ Kč} \times 3 = 1\,980 \text{ Kč}$

Použití místního koeficientu 4: $660 \text{ Kč} \times 4 = 2\,640 \text{ Kč}$

Použití místního koeficientu 5: $660 \text{ Kč} \times 5 = 3\,300 \text{ Kč}$

b) *základní koeficient podle § 11/3a:*

$$\text{stavba: } 150 \text{ m}^2 \times ([2 \text{ Kč} + 0,75 \text{ Kč}] \times 1,4) = 577,50 \doteq 580 \text{ Kč}$$

pozemek zastavěná plocha a nádvoří není předmětem DNV, protože je v celé výměře zastavěný zdanitelnou stavbou

$$\text{DNV} = 580 \text{ Kč}$$

$$\text{Použití místního koeficientu 2: } 580 \text{ Kč} \times 2 = 1\,160 \text{ Kč}$$

$$\text{Použití místního koeficientu 3: } 580 \text{ Kč} \times 3 = 1\,740 \text{ Kč}$$

$$\text{Použití místního koeficientu 4: } 580 \text{ Kč} \times 4 = 2\,320 \text{ Kč}$$

$$\text{Použití místního koeficientu 5: } 580 \text{ Kč} \times 5 = 2\,900 \text{ Kč}$$

c) *snížený koeficient podle § 11/3a na hodnotu 1:*

$$\text{stavba: } 150 \text{ m}^2 \times (2 \text{ Kč} + 0,75 \text{ Kč}) = 412,5 \doteq 413 \text{ Kč}$$

pozemek zastavěná plocha a nádvoří není předmětem DNV, protože je v celé výměře zastavěný zdanitelnou stavbou

$$\text{DNV} = 413 \text{ Kč}$$

$$\text{Použití místního koeficientu 2: } 413 \text{ Kč} \times 2 = 826 \text{ Kč}$$

$$\text{Použití místního koeficientu 3: } 413 \text{ Kč} \times 3 = 1\,239 \text{ Kč}$$

$$\text{Použití místního koeficientu 4: } 413 \text{ Kč} \times 4 = 1\,652 \text{ Kč}$$

$$\text{Použití místního koeficientu 5: } 413 \text{ Kč} \times 5 = 2\,065 \text{ Kč.}$$

Podle provedených výpočtů vlastníci bývalých zemědělských usedlostí s rozlehlejšími stavbami, zaplatí vyšší daň z nemovitých věcí než vlastníci nemovitostí v novější zástavbě, které mají obvykle menší výměru zastavěné plochy.

4.5.3 Stavby pro podnikání v průmyslu a stavebnictví

Poměrně velký podíl na výnosu z DNV mají v obci Bělotín stavby pro podnikání v průmyslu a stavebnictví. Sazba daně takových staveb činí 10 Kč/m². Zastavěná plocha a nádvoří v okolí staveb pro podnikání bývá často zcela, nebo částečně zpevněná za účelem ukládání materiálů, parkování apod. Sazba DNV pro zpevněné plochy k podnikání v průmyslu a stavebnictví činí 5 Kč/m². Sazba daně pro zastavěnou plochu a nádvoří činí 0,20 Kč/m². Pro stavby k podnikání stanovila obec OZV pro všechna katastrální území obce koeficient podle § 11/3b ve výši 1,5.

Příklad 5: Pozemek evidovaný jako zastavěná plocha a nádvoří ve výměře 1 000 m², jeho součástí je stavba pro podnikání ve stavebnictví, přitom výměra zastavěné části stavbou je 150 m² a nemá žádné další nadzemní podlaží. Část pozemku evidovaného jako zastavěná plocha a nádvoří je zpevněná litým betonem a má výměru 400 m². Pro zpevněné plochy neplatí žádný z koeficientů podle § 6 a § 11. V obci není použit zvýšený místní koeficient.

a) *zvýšený koeficient podle § 11/3b, platný v roce 2016:*

stavby používané k podnikání: 150 m² x (10 Kč x 1,5) = 2 250 Kč

zpevněná plocha: 400 m² x 5 Kč = 2 000 Kč

zastavěná plocha a nádvoří: (1 000 m² – [150 m² + 400 m²]) x 0,20 Kč = 90 Kč

DNV = 2 250 + 2 000 + 90 = 4 340 Kč

Použití místního koeficientu 2: 4 340 Kč x 2 = 8 680 Kč

Použití místního koeficientu 3: 4 340 Kč x 3 = 13 020 Kč

Použití místního koeficientu 4: 4 340 Kč x 4 = 17 360 Kč

Použití místního koeficientu 5: 4 340 Kč x 5 = 21 700 Kč

b) *základní koeficient podle § 11/3b:*

stavby používané k podnikání: 150 m² x 10 Kč = 1 500 Kč

zpevněná plocha: 400 m² x 5 Kč = 2 000 Kč

zastavěná plocha a nádvoří: (1 000 m² – [350 m² + 400 m²]) x 0,20 Kč = 90 Kč

DNV = 1 500 + 2 000 + 90 = 3 590 Kč

Použití místního koeficientu 2: 3 590 Kč x 2 = 7 180 Kč

Použití místního koeficientu 3: 3 590 Kč x 3 = 10 770 Kč

Použití místního koeficientu 4: 3 590 Kč x 4 = 14 360 Kč

Použití místního koeficientu 5: 3 590 Kč x 5 = 17 950 Kč.

Provedené výpočty dokazují, že stavby pro podnikání v průmyslu a stavebnictví přináší do rozpočtu obce několikanásobně vyšší příjmy z DNV než podobně velké nemovitosti užívané k trvalému bydlení.

4.6 Vliv změny RUD na rozpočet obce Bělotín

Zásadním legislativním dokumentem, kterým se řídí rozdělování celostátních daňových výnosů jednotlivým úrovním veřejných rozpočtů, je zákon o rozpočtovém určení daní. Poslední novela zákona o rozpočtovém určení daní přinesla změny pro rok 2017,

kteře spočívají ve zrušení 30% podílu na dani z příjmů ze samostatně výdělečné činnosti a zvýšení podílu obcí na výnosu DPH z 20,8 % na 21,4 %.

Výpočet podílu jednotlivých obcí na celostátním výnosu sdílených daní je poměrně složitý a závisí na mnoha aspektech. Patří sem počet obyvatel, kritérium postupných přechodů, počet dětí navštěvujících základní školy zřizované obcí a katastrální výměra obce.

Procentní podíl jednotlivých obcí na části celostátního hrubého výnosu sdílených daní určené do rozpočtů obcí každoročně zveřejňuje MF ČR vyhláškou. Pro rok 2016 byla platná vyhláška 213/2015 Sb., o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů (dále jen vyhláška 213/2015). Procentní podíl na sdílených daních pro obec Běloutín na rok 2016 podle této vyhlášky činil 0,014228 % a procentní podíl na dani z příjmů fyzických osob z příznání (samostatně výdělečné činnosti) – 30 % motivace obcí činil 0,013539 %. Aktuálně pro rok 2017 je platná vyhláška 272/2016 Sb., o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů (dále jen vyhláška 272/2016). Tato vyhláška stanovuje pro obec Běloutín na rok 2017 procentní podíl na celostátním výnosu sdílených daní ve výši 0,013983 % a procentní podíl pro převod prostředků z daně z příjmů fyzických osob z příznání – 30 % motivace obcí ve výši 0,013698 %.

Predikovanou celkovou částku, která bude rozdělena v daném roce do rozpočtů obcí podle zveřejněných procentních podílů jednotlivých obcí, zveřejňuje MF ČR ve Zprávách pro finanční orgány obcí a krajů na svých internetových stránkách. Podle zpráv MF ČR pro finanční orgány obcí a krajů č. 1/2016 je predikce podílu výnosů sdílených daní určených do rozpočtu obcí 155,6 mld. Kč a navíc ještě 1,1 mld. Kč z daně z příjmů fyzických osob z příznání – 30 % motivace obcí. Zprávy MF ČR pro finanční orgány obcí a krajů č. 1/2017 uvádí predikci výnosů daňových příjmů veřejných rozpočtů a podíl obecních rozpočtů na sdílených daních pro rok 2017. Podle těchto informací by podíl obecních rozpočtů v roce 2017 měl činit 170,1 mld. Kč. Součástí zprávy je podíl na dani z příjmů fyzických osob z příznání – 30 % motivace obcí, ale ten byl pro rok 2017 zrušen a položka platí pro převod prostředků z roku 2016, které se nestihly převést do obecních rozpočtů do konce roku. Částka je však ve zprávě vyjádřena hodnotou 0,0 mld. Kč, což znamená, že do rozpočtu obcí nebudou převedeny žádné prostředky z této položky. Uvedená data je možné považovat

za východisko pro výpočet pravděpodobných očekávaných příjmů ze sdílených daní obce Bělotín pro rok 2016 a 2017.

Pro rok 2016 by podle výše uvedených dat měl být převeden do rozpočtu obce Bělotín součet podílu na celostátním výnosu sdílených daní a na 30% podílu na dani z příjmu fyzických osob z příznání, které byly do roku 2016 přiznávány obcím, jako motivace pro získávání zvýšení počtu podnikatelů se sídlem na území obce. Výše podílu na sdílených daních se vypočítá vynásobením procenta stanoveného vyhláškou 213/2015 a částky celostátně stanoveného podílu na sdílených daních vyjádřeného v Kč, vyděleného 100. Výše podílu na motivačním 30% podílu na dani z příjmů fyzických osob z příznání se vypočítá vynásobením procenta určeného vyhláškou 213/2015 a částkou celostátně stanoveného podílu na této dani vyjádřeného v Kč, vyděleného 100. Obě vypočítané částky se následně sečtou.

$$0,014228 \times 155\,600\,000\,000 \text{ Kč} / 100 = 22\,138\,768 \text{ Kč}$$

$$0,013539 \times 1\,100\,000\,000 \text{ Kč} / 100 = 148\,929 \text{ Kč}$$

$$22\,138\,768 \text{ Kč} + 148\,929 \text{ Kč} = 22\,287\,697 \text{ Kč}.$$

V roce 2016 by měla být celkovým příjmem obce Bělotín ze sdílených daní částka 22 287 697 Kč. K této částce se přičtou skutečné příjmy obce z DNV ve výši 2 910 374 Kč, jejichž částka byla získána z výpisu poskytnutého finančním úřadem. Výsledkem jsou daňové příjmy obce Bělotín z celostátně vybíraných daní v roce 2016 v částce 25 198 071 Kč. Je nutné vzít v úvahu, že do rozpočtové položky daňových příjmů jsou započítány i příjmy z různých poplatků obci. Rozpočet obce na rok 2016 počítá s příjmy z poplatků obci ve výši 5 557 000 Kč. Celkové daňové příjmy by pak činily 30 755 071 Kč. Obec v plánovaném rozpočtu na rok 2016 počítala s částkou daňových příjmů 27 820 000 Kč. Skutečné daňové příjmy pravděpodobně v roce 2016 převýší plánované daňové příjmy o 2 935 071 Kč.

Pro rok 2017 by měl být převeden do rozpočtu obce Bělotín pouze podíl na celostátním výnosu sdílených daní. Výše předpokládané částky se vypočítá vynásobením procenta stanoveného vyhláškou 272/2016 a predikovanou částkou celostátně stanoveného podílu na sdílených daních podle Zprávy MF ČR pro finanční orgány obcí a krajů 1/2017, vyděleného 100.

$$0,013983 \times 170\,100\,000\,000 \text{ Kč} / 100 = 23\,785\,083 \text{ Kč}$$

Celkovou částku předpokládané rozpočtové položky daňové příjmy je možné vypočítat pouze hypoteticky. Za předpokladu, že příjmy z DNV budou přibližně stejné jako v roce 2016, k daňovým příjmům ze sdílených daní připočteme částku 2 900 000 Kč. Celková předpokládaná částka daňových příjmů obce Bělotín ze státního rozpočtu by v roce 2017 činila 26 685 083 Kč. K daňovým příjmům ze státního rozpočtu je opět nutné připočítat poplatky obci, které jsou plánovány v rozpočtu obce na rok 2017 ve výši 4 882 000 Kč. Celkem by daňové příjmy obce v roce 2017 měly činit 31 567 083 Kč. Plánovaný rozpočet na rok 2017 počítá s daňovými příjmy ve výši 27 352 000 Kč. Vypočítané předpokládané daňové příjmy v roce 2017 by měly překročit plánovaný rozpočet o 4 215 083 Kč. Porovnání předpokládaných daňových příjmů obce Bělotín v letech 2016 a 2017 znázorňuje tabulka 20.

Tabulka 20 Hypotetické daňové příjmy obce Bělotín v letech 2016 a 2017

	Rok	
	2016	2017
Procentní podíl na sdílených daních v %	0,014228	0,013983
Procentní podíl na 30% motivační DPFO v %	0,013539	0,013698
Podíl na sdílených daních v Kč	22 138 768	23 785 083
Podíl na 30% motivační DPFO v Kč	148 929	0
Daň z nemovitých věcí v Kč	2 910 374	2 900 000
Celkové daňové příjmy ze stát. rozpočtu v Kč	25 198 071	26 685 083
Plánované poplatky obci v Kč	5 557 000	4 882 000
Předpokládané daňové příjmy v Kč	30 755 071	31 567 083
Plánovaný rozpočet obce – daňové příjmy v Kč	27 820 000	27 352 000

Zdroj: vlastní zpracování

Komparací vypočítaných částek předpokládaných daňových příjmů ze státního rozpočtu pro oba roky bylo zjištěno, že v roce 2017, po změně RUD, by částka daňových příjmů převedených ze státního rozpočtu do rozpočtu obce Bělotín byla o 1 487 012 Kč vyšší, než v roce 2016. Dá se předpokládat, že zvýšení podílu obcí na celostátním inkasu DPH bude mít větší vliv na výši daňových příjmů rozpočtu obce Bělotín, než zrušení motivačního 30% podílu na dani z příjmů fyzických osob z příznání. Z pohledu obce Bělotín se tak pravděpodobně změna RUD pro rok 2017 projeví v rozpočtu obce pozitivně.

5 Návrhy a doporučení na zlepšení hospodaření

Podle provedené analýzy jsou největším zdrojem příjmů rozpočtu obce Bělotín daňové příjmy. Jejich výši obec v podstatě nemůže ovlivnit, mimo příjmy z DNV. Její podíl na celkových daňových příjmech tvoří v poslední době přibližně 10 %. Podobná situace je i v obcích srovnatelné velikosti, jejichž hospodaření bylo porovnáváno s hospodařením obce Bělotín. Jedná se o obce Brodek u Přerova, Dřevohostice, Horní Moštěnice, Hustopeče nad Bečvou, Potštát, Rokytnice a Troubky.

5.1 Rozpočtové hospodaření

Komparace rozpočtového hospodaření obce Bělotín s vybranými obcemi prokázala, že obec Bělotín vykazuje z těchto obcí nejvyšší příjmy i výdaje, a to velmi výrazně, téměř ve všech položkách rozpočtu. Nejvyšší příjmy a výdaje má obec Bělotín v porovnání s ostatními vybranými obcemi nejen v nominální výši, ale i v přepočtu na jednoho obyvatele.

Největší rozdíly v daňových příjmech se projevily v porovnání s obcí Potštát, která má z vybraných obcí nejnižší daňové příjmy. Město Potštát má z porovnávaných obcí nejmenší počet obyvatel, a navíc je znevýhodněna svou odlehlou polohou v horské oblasti Oderských vrchů, na okraji vojenského újezdu Libavá. Ve městě chybí kanalizace a plynofikace. To snižuje její atraktivitu jak pro získávání nových obyvatel, tak pro podnikání.

Město Potštát má mezi porovnávanými obcemi nejnižší příjmy z dotací a největší rozdíl v této kapitole rozpočtu v porovnání s obcí Bělotín. Vzhledem k poloze obce lze doporučit zastupitelstvu obce Potštát zaměřit svoji pozornost na dotační tituly z fondů soudržnosti EU nebo Ministerstva pro místní rozvoj ČR, případně jiných dotačních možností. Kvalitně zpracované projekty by jistě byly cestou k získání dotací pro vybudování dostačující infrastruktury a zvýšení atraktivity obce například pro turisty. Zdánlivě nevýhodnou polohu v horách, přírodní prostředí, nebo existenci budovy zámku tak využít ve prospěch rozvoje obce.

Většina obcí vybraných k porovnání hospodaří s přebytkovým rozpočtem a současně nemá příliš vysoké příjmy z dotací v porovnání s obcí Bělotín. Přitom disponují potenciálem, který je možné v tomto směru využít. Ve většině obcí jsou nevyužité chátrající

budovy, které je možné využít pro nájemní bydlení, doplnění občanské vybavenosti, či turistické cíle. Jedná se o zámky, opuštěné budovy škol, nebo například bývalý cukrovar v Brodku u Přerova. Strukturální fondy EU poskytují možnosti, jak takové stavby přebudovat a prostřednictvím dotací, s využitím přebytku hospodaření, tak zvýšit atraktivitu obce nejen pro jejich obyvatele, ale i pro turisty.

V kapitole nedaňových příjmů a kapitálových příjmů vykazuje největší rozdíl ve srovnání s příjmy obce Běloutín obec Rokytnice. Totéž platí o provozních výdajích. Bez provedení podrobnější analýzy hospodaření obce však není možné určit příčinu.

Podrobná analýza hospodaření obce Běloutín ukázala, že zastupitelstvo obce zaměřuje svoji pozornost na zvyšování počtu obyvatel v obci a zatraktivnění obce pro podnikatele. Zdá se, že v tomto ohledu obecní zastupitelstvo vynakládá maximální úsilí. Nejvíce prostředků obec vynakládá na zlepšování, výstavbu a modernizaci infrastruktury v obci, výstavbu bytů, rekonstrukci základní školy a modernizaci kulturních a sportovních zařízení. Výsledek této rozpočtové politiky se odrazil na nárůstu počtu obyvatel v obci. Od roku 2006 se zvýšil počet obyvatel obce Běloutín o 241 obyvatel.

5.2 Daň z nemovitých věcí

Největší podíl na výnosu z DNV v obci Běloutín mají zemědělské pozemky. Vzhledem k jejich výměře je jejich zdanění poměrně nízké. Například zpevněné plochy využívané k podnikání jsou DNV zatíženy mnohonásobně více, ale jejich celková výměra v obci je zanedbatelná. Velký podíl na příjmech obce z DNV mají také stavby určené k bydlení společně s jejich příslušenstvím. Jak vyplývá z příkladů v podkapitole 4.5.2, vlastníci bývalých zemědělských usedlostí zaplatí na dani z nemovitých věcí obvykle mnohem větší částky, v závislosti na jejich rozloze než vlastníci domů v novější zástavbě. Přitom tržní hodnota staveb může být srovnatelná, u novostaveb často i vyšší než u starších zemědělských usedlostí, finančně náročných na údržbu. Přesto, že daň z nemovitých věcí by měla vystihovat hodnotu nemovitostí, v těchto případech tomu tak není.

Srovnání vybraných obcí podle výměry katastrálního území ukazuje na skutečnost, že obec Běloutín má největší rozlohu, ale půda zde má nejnižší kvalitu (mimo obec Potštát), což znamená také nižší průměrnou cenu půdy, která je základem pro výpočet DNV

ze zemědělských pozemků. Katastrální výměra, průměrná cena půdy a využívání možnosti měnit koeficienty jsou aspekty, které ovlivňují výši daňových příjmů z DNV.

Katastrální výměra obce Bělotín je 3 339 ha a rozkládá se na 4 katastrálních územích, shodných s místními částmi obce – Bělotín, Kunčice, Lučice a Nejdek. Podle zákona o dani z nemovitých věcí se řadí, stejně jako ostatní porovnávané obce, mezi obce s počtem obyvatel od 1 001 do 6000. Pro stanovení daně z nemovitých věcí proto platí podle § 6 a § 11 zákona o dani z nemovitých věcí koeficient 1,4, kterým se násobí základní sazby DNV. Obecní zastupitelstvo prostřednictvím aktuálně platné OZV zvýšilo v obci Bělotín koeficient podle § 6/4a i § 11/3a na hodnotu 1,6 a koeficient podle § 11/3b zvýšilo na hodnotu 1,5.

Východiskem pro následující dedukce a doporučení jsou výpočty a poznatky obsažené v předchozí kapitole. Předpokladem je, že struktura druhů nemovitostí a také struktura relativních výnosů z DNV je ve všech srovnávaných obcích podobná, stejně jako velikost obcí.

Nejnižší příjmy z DNV mezi srovnávanými obcemi vykazuje město Potštát. Podle počtu obyvatel je Potštát z vybraných obcí nejmenší, ale má největší katastrální výměru. Proto nejspíš největší podíl na příjmech DNV plyne obci ze zemědělských pozemků. Zvýšení koeficientu podle §11/3b obec využívá. V obci dosud nebyla vybudována kanalizace a obec není plynofikována. Vzhledem k malé atraktivitě obce pro získávání nových obyvatel i pro podnikání, by nebylo vhodné zvyšovat koeficient pro stavby k bydlení podle § 11/3a, ani pro stavební pozemky podle § 6/4a a zatěžovat tím obyvatele obce zvyšováním daní. Pro rozpočet obce by navíc nebyl přínos příliš znatelný, protože zvýšení koeficientu by bylo možné pouze z hodnoty 1,4 na výši 1,6. Staveb a pozemků, které by zvýšení podléhaly, je ve městě Potštát méně, než v obci Bělotín. V případě obce Potštát z uvedených důvodů nelze doporučit ani zvyšování místního koeficientu. Naopak snížení koeficientů podle § 6/4a a podle § 11/3b by nepředstavovalo neúnosnou zátěž pro obecní rozpočet, ale podle výpočtů v podkapitole 4.5.2 by znatelně snížilo daňové zatížení jednotlivých obyvatel města, kteří ve městě Potštát vlastní nemovitosti určené k bydlení. Obecnímu zastupitelstvu obce Potštát by bylo možné doporučit snížení koeficientů podle §6/4a a podle § 11/3a a současně ponechat v platnosti OZV, kterou je zvýšen koeficient podle § 11/3b.

Druhé nejnižší příjmy z DNV vykazuje obec Dřevohostice. Městys leží mezi městy Přerov, Lipník nad Bečvou, Holešov a Bystřice pod Hostýnem. Jeho katastrální výměra není příliš velká v poměru k počtu obyvatel. Poloha činí obec poměrně atraktivní k bydlení i podnikání. Lákadlem pro turistický ruch v obci je renesanční zámek se stálými expozicemi, hasičské muzeum a řada kulturních akcí pořádaných v průběhu roku. Příjmy z DNV ve výši 983 tis. Kč jsou v poměru k celkovým daňovým příjmům v částce 17,8 mil. Kč neobvykle nízké. Obec nevyužívá žádnou z možností zvýšení ani snížení koeficientů. Obecnímu zastupitelstvu by bylo možné doporučit zvýšit daňové příjmy obce. V tomto případě se jeví jako nejjednodušší a nejspravedlivější zvýšení místního koeficientu alespoň na hodnotu 2, kterým by se měl zvýšit poměr příjmů z DNV k celkovým daňovým příjmům na podobnou hodnotu jako u ostatních srovnávaných obcí. Zvýšení DNV prostřednictvím místního koeficientu na hodnotu 2 by sice zatížilo obyvatele obce, ale přineslo by žádoucí zvýšení příjmů obecního rozpočtu, které je možné využít ve prospěch místních občanů. Jako částečnou kompenzaci by bylo možné odpustit některé místní poplatky, například ze psů, nebo za svoz komunálního odpadu sociálně znevýhodněným občanům nebo seniorům, pro které by zvýšení DNV mohlo znamenat nadměrné finanční zatížení.

V úrodném rovinatém kraji oblasti Hané, mezi městy Olomouc a Přerov, leží obec Rokytnice. Příjmy obce z DNV nejsou příliš vysoké, a to platí i o celkových příjmech rozpočtu obce. Obec má v poměru k počtu obyvatel poměrně malou katastrální výměru, ale průměrná cena půdy je téměř nejvyšší z porovnávaných obcí. Obecní zastupitelstvo v současnosti nevyužívá možnosti změny koeficientů a ponechalo všechny koeficienty DNV v základní výši podle zákona o dani z nemovitých věcí. Mimo okolí návsi v obci převažuje řadová zástavba malých zemědělských usedlostí, doplněné pozemky zahrad. Zvýšení koeficientů podle § 6/4a i podle § 11/3a na hodnotu 1,6 a zvýšení koeficientu podle § 11/3b na hodnotu 1,5 by sice mírně zatížilo občany obce, ale do obecního rozpočtu by přineslo dodatečné příjmy, se kterými by obec mohla počítat pravidelně a dlouhodobě. Obecnímu zastupitelstvu v této obci lze doporučit buď zvýšení všech koeficientů podle § 6 a § 11, nebo zvýšení místního koeficientu na hodnotu 2. Takové zatížení by nebylo pro občany neúnosné. Poloha obce v úrodné oblasti, navíc s velmi dobrou dostupností okresního a krajského města zvyšuje tržní hodnotu nemovitostí. Jejich zvýšené zdanění by tak lépe vystihovalo užitek plynoucí ze staveb.

Střední hodnoty příjmů z DNV vykazuje obec Horní Moštěnice. Výhodná poloha obce, téměř navazující na okresní město Přerov, na frekventované trase mezi městy Přerov a Hulín zvyšuje její atraktivitu pro bydlení. Umístění obce v úrodné rovině Haná je charakteristické malou katastrální výměrou obce v poměru k počtu obyvatel. Průměrná cena půdy je tady nejvyšší z porovnávaných obcí. Obec nemá OZV stanovenou žádnou změnu koeficientů, ani místní koeficient. Dostatečná občanská vybavenost a infrastruktura v kombinaci s výhodnou polohou obce zvyšují tržní cenu nemovitostí v obci. Obytná zástavba v obci je charakteristická spíše stavbami s menší výměrou, kromě staveb v užším centru obce. Obecnímu zastupitelstvu je možné doporučit zvýšení všech koeficientů podle § 6 a § 11 na maximum i zvýšení místního koeficientu na hodnotu 2. Výrazně by se tím zvýšily příjmy obecního rozpočtu a zdanění nemovitostí v obci by více korespondovalo s jejich tržní hodnotou. Takto získané finanční prostředky by bylo možné použít například na příspěvky na hromadnou dopravu místním občanům. To by následně mohlo pomoci zlepšit ovzduší v obci blízko průmyslového centra.

Další obcí se středními příjmy z DNV je městys Hustopeče nad Bečvou, která leží v nejvýchodnějším cípu okresu Přerov, v podhorské oblasti Beskyd. Poblíž se nachází město Valašské Meziříčí s chemickým průmyslem. Obec má čtyři katastrální území shodné s místními částmi obce a využívá pestrou kombinaci koeficientů, odpovídající polohám místních částí. Daňové příjmy obce i celkové příjmy rozpočtu obce jsou nadprůměrné ve srovnání s ostatními vybranými obcemi. Obecní zastupitelstvo OZV stanovilo nejvyšší zdanění DNV využitím maximální výše koeficientů podle § 11/3a i podle § 11/3b pro centrum – místní část Hustopeče. Naopak snížení koeficientů podle § 11/3a stanovilo pro nejodlehlejší a infrastrukturou nejméně vybavenou místní část Hranické Loučky a samoty v obci. Nezměněné koeficienty podle § 11/3a platí v místních částech Vysoká a Poruba. Zvýšení koeficientu podle § 11/3b na hodnotu 1,5 platí pro stavby k rekreaci v celé obci a zdanění stavebních pozemků zůstává rovněž nezměněno ve všech místních částech. Zdá se, že obecní zastupitelstvo rozhodlo o změnách koeficientů po důkladném uvážení, podle oprávněných požadavků obce a s ohledem na potřeby svých občanů.

Brodek u Přerova je hanáckou obcí s výhodnou polohou na železniční trati mezi městy Přerov a Olomouc. Městys má velmi malou katastrální výměru v poměru k počtu obyvatel. Celkové ani daňové příjmy se výrazně neodlišují od ostatních porovnávaných obcí. Městys

má dvě katastrální území shodné s místními částmi. Občanská vybavenost v obci je obdobná, jako ve srovnatelných obcích. V okrajových částech obce je poměrně rozlehlá zástavba průmyslovými stavbami. Obecní zastupitelstvo rozhodlo snížit koeficient podle § 6/4a a podle § 11/3a na hodnotu 1 v celé obci. To se netýká zdanitelných jednotek. Zvýšení koeficientu podle § 11/3b obec nevyužívá. Zdá se, že koeficienty jsou v obci zbytečně podhodnoceny a jsou pouze populistickým výrazem zastupitelstva. Obecnímu zastupitelstvu by bylo možné doporučit ponechat minimálně pro část obce Brodek u Přerova koeficienty v zákonné výši a současně zvýšit koeficient podle § 11/3b, kterému podléhají také stavby k rekreaci a pro podnikání. V místní části Luková, kde je zhoršená dostupnost občanské vybavenosti je možné snížené koeficienty ponechat. Takové rozhodnutí zastupitelstva městyse by rozhodně neznamenalo neúnosnou daňovou zátěž pro občany městyse a znatelně by se zvýšily příjmy z DNV. Nejvíce by se zvýšení pravděpodobně projevilo u staveb pro podnikání. Takto získané finanční prostředky by bylo možné využít ke zlepšení životního prostředí v obci.

Druhé nejvyšší příjmy z DNV mezi vybranými obcemi má obec Troubky, která leží v oblasti Hané, v blízkosti soutoku řeky Bečvy a Moravy. Svým katastrálním územím přímo sousedí s městy Přerov, Tovačov a Kojetín. V nedávné minulosti se projevila blízkost velkých toků a rybníků rozsáhlými, ničivými povodněmi. V obci je plná občanská vybavenost a rozvinutá zmodernizovaná infrastruktura, přičemž důraz je kladen na informovanost občanů. Vybudován je obecní rozhlas, obecní infokanálový systém jako součást kabelové televize, zabezpečeno je zasílání krizových SMS občanům. Obecní zastupitelstvo ponechalo všechny koeficienty v zákonné výši. Přesto, že by jistě bylo možné zvýšení koeficientů, občané v této obci mají v paměti útrapy spojené se záplavami a často byli nuceni vynaložit nemalé prostředky do obnovy bydlení i podnikání v obci. V tomto případě by nebylo žádoucí koeficienty zvyšovat. Poměrně vysoké kladné saldo příjmů a výdajů ale dovoluje i snížení daňové zátěže. Stanovení koeficientů podle § 6/4a a podle § 11/3a ve výši 1 by nijak výrazně nesnížilo příjmy z DNV a obyvatelé obce by takové rozhodnutí jistě uvítali. Otázkou zůstává, jestli takový krok nemělo zastupitelstvo obce učinit již dříve.

Hlavní pozornost práce je zaměřena na obec Běloutín, která využívá maximální možné zvýšení koeficientů podle § 6 i podle § 11, ale nevyužívá možnosti násobit DNV místním koeficientem. Přitom má obec nejvyšší příjmy z DNV v porovnání s ostatními vybranými

obcemi. Vzhledem k poměrně vysokým příjmům z DNV není nutné stanovení místního koeficientu. Spíš by obec mohla v zájmu spravedlivého zdanění zvýhodnit obyvatele místních částí Nejdek a Lučice, kde není dobudována kompletní infrastruktura, je zhoršená dostupnost centra obce a občanské vybavenosti. V těchto místních částech není obchod ani služby, chybí kanalizace a plynofikace, jejich dopravní obslužnost je nedostatečná. Obecnímu zastupitelstvu je možné doporučit pro obě jmenované místní části snížení všech koeficientů podle § 6 a podle § 11 na hodnotu 1 a ostatní ustanovení OZV ponechat v platnosti. V současnosti plynou obci příjmy z DNV z území Lučic a Nejdku celkem ve výši 485 773 Kč. Po snížení všech koeficientů by tyto příjmy činily 421 717 Kč. Rozdíl by byl 64 056 Kč. Příjmy obce z DNV by se snížily pro obecní rozpočet téměř neznatelně.

Vzhledem k tomu, že nebyla hodnocena komplexní ekonomická ani politická situace jednotlivých obcí, jsou uvedená doporučení pouze teoretická. Je na důkladném zvážení vedení obcí, jak k nim přistoupí a zda doporučení využijí. Rozhodnutí o využívání koeficientů podle § 6, § 11 a § 12 zákona o dani z nemovitých věcí musí být nejen ekonomickým, ale i politickým rozhodnutím a mělo by být ve prospěch občanů konkrétní obce.

6 Závěr

Hlavním cílem práce byla analýza hospodaření obce Bělotín z dlouhodobého pohledu a v porovnání s hospodařením vybraného vzorku velikostně podobných obcí. Záměrem práce bylo také zjistit, jestli a jak obec Bělotín a další vybrané obce využívají možnosti regulace výše daně z nemovitých prostřednictvím změn koeficientů a poskytnout jim doporučení k jejich využívání. Výsledky práce by mohly být vodítkem pro efektivnější využívání možností, které legislativa poskytuje obcím ke zlepšení příjmové stránky jejich rozpočtu.

V analytické části práce bylo prokázáno, že nejdůležitějším příjmem rozpočtu obce Bělotín jsou daňové příjmy, stejně jako u ostatních srovnávaných obcí. Na výši daňových příjmů se podílejí především sdílené daně, o jejichž výnos se obec dělí s ostatními veřejnými rozpočty a v menší míře svěřené daně. V ČR je to daň z nemovitých věcí, která je příjmem obecního rozpočtu v plné výši, podle toho, kde je umístěna zdaňovaná nemovitost. Daň z nemovitostí je jedinou celostátně spravovanou daní, kterou obecní zastupitelstvo může svým rozhodnutím ovlivnit. Může tak učinit prostřednictvím změny koeficientů, kterými se vypočítaná částka daně násobí.

Výrazně se na daňových příjmech rozpočtu obce Bělotín podílí také poplatky, především poplatek za znečišťování životního prostředí v obci – za ukládání komunálního odpadu na skládce provozované na území obce. Pravidelným příjmem rozpočtu obce Bělotín jsou místní poplatky. Obec od občanů vybírá poplatky ze psů a za svoz a ukládání komunálního odpadu. V obci nejsou umístěny žádné výherní hrací automaty ani sázkové kanceláře, přesto, že je obec žádným způsobem nereguluje. To znamená, že obci nenáleží poplatky plynoucí z loterií a jiných podobných her.

Vyhodnocení struktury relativních příjmů obce Bělotín z DNV ukázalo, že největší podíl na příjmech z DNV mají zemědělské pozemky, dále pak stavby určené k individuálnímu bydlení, včetně jejich příslušenství a stavby užívané k podnikání. Naopak zanedbatelný příjem plyne do obecního rozpočtu z rekreačních staveb, stavebních pozemků a zpevněných ploch využívaných k podnikání.

Zdanění nemovitostí by mělo vystihovat tržní hodnotu nemovitostí. Zdanění zemědělských pozemků vychází z průměrné ceny půdy, která je stanovena vyhláškou Ministerstva zemědělství ČR pro jednotlivá katastrální území podle kvality a užitkovosti půdy. Základ daně pak i u ostatních nemovitostí stanovuje zákon o dani z nemovitostí. Pro jednotlivé druhy nemovitostí je stanovený základ daně bez rozlišení jejich umístění. Stejný základ daně platí pro nemovitosti na venkově i v městských aglomeracích. Vypočítaná daň se pak násobí koeficienty podle velikosti obce, ve které je nemovitost umístěna, ty podléhají možné regulaci ze strany obce.

Součástí praktické části práce bylo zhodnocení využívání možnosti regulace příjmů z daně z nemovitých věcí u vybraných obcí. V průběhu zpracování práce bylo zjištěno, že některé obce této možnosti využívají v různé míře, jiné ji nevyužívají vůbec. Otázkou zůstává, zda tak činí z vědomého politického či ekonomického rozhodnutí, nebo zda nemají dostatečné informace o této problematice.

Možnost zvýšit své daňové příjmy z DNV mezi srovnávanými obcemi v největší míře využívá obec Bělotín, která má v porovnání s těmito obcemi v současnosti nejvyšší příjmy z DNV. Zastupitelstvo obce Brodek u Přerova naopak pro rodinné bydlení a stavební pozemky snížilo koeficienty podle § 6/4a a podle § 11/3a na hodnotu 1. Zvýšení koeficientu podle § 11/3b na hodnotu 1,5 využívá kromě Bělotína také obec Potštát a částečně obec Hustopeče nad Bečvou, kde obec zvýšila i koeficient podle § 11/3a pro obytné domy, včetně jejich příslušenství a pro zdanitelné jednotky.

Provedené výpočty ukazují, jakým způsobem a v jaké výši by se v příjmech obecního rozpočtu obce Bělotín projevíly změny koeficientů. Bylo prokázáno, že v případě využití maximální výše všech koeficientů by bylo zvýšení daňových příjmů velmi výrazné. Naopak maximální snížení koeficientů by mělo pro obecní rozpočet zanedbatelný význam.

Komparací hospodaření vybraného vzorku obcí bylo zjištěno, že obec Bělotín měla v roce 2015 mezi srovnávanými obcemi nejvyšší příjmy i výdaje, a to ve všech kapitolách obecního rozpočtu i v přepočtu na jednoho obyvatele. Zároveň měla nejvyšší záporné saldo příjmů a výdajů. Provedením analýzy jednotlivých položek rozpočtu obce bylo prokázáno, že nejvyšší příjmy z dotací a zároveň nejvyšší investiční výdaje ukazují na snahu vedení obce investovat nemalé finanční prostředky do výstavby v obci a k tomu maximálně

využívat finanční podpory z různých dotačních titulů. Přitom nechybí ochota riskovat dočasné zadlužení obce v přijatelné míře s vědomím návratnosti investic v budoucnu.

Provedené hodnocení finanční situace obce Bělotín prokázalo, že záporné saldo příjmů a výdajů není znakem špatného rozhodování obecního zastupitelstva o rozpočtovém hospodaření obce. Hodnoty všech hodnotících ukazatelů se pohybují v doporučených mezích, spíše svědčí o velmi dobré finanční situaci obce.

Podrobnější analýza výdajové stránky rozpočtu obce Bělotín ukázala, že nejvíce finančních prostředků obec v posledních letech vynakládá na výstavbu bytů, zlepšování životního prostředí i na modernizaci, rozvoj a budování infrastruktury a občanské vybavenosti v obci. Tím přispívá ke zlepšování životního prostředí v obci a atraktivitu obce pro bydlení i podnikání. Úspěch zvolené komunální politiky je prokazatelný. Počet obyvatel se obci za posledních 10 let zvýšil o 241 obyvatel. V době, kdy se vesnice spíše vylidňují, je možné považovat zvolenou politiku za velmi úspěšnou a pro obec přínosnou.

7 Použité zkratky

aj.	a jiné
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
ČR	Česká republika
DNV	daň z nemovitých věcí
DPFO	daň z příjmů právnických osob
DPH	daň z přidané hodnoty
DPPO	daň z příjmů právnických osob
Kč	Korun českých (měna ČR)
MF ČR	Ministerstvo financí ČR
MZ ČR	Ministerstvo zemědělství ČR
mil.	milion
mld.	miliarda
např.	například
odst.	odstavec
písm.	písmeno
pozn.	poznámka
RUD	rozpočtové určení daní

8 Použité publikační zdroje

ČECHÁK, Vladimír. 2004. *Vývoj veřejné správy v Československu a České republice (1945-2004) 1. vyd.* Praha: Vysoká škola finanční a správní

ČERNOHORSKÝ, Jan a Petr TEPLÝ. 2011. *Základy financí*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, ISBN 978-80-247-3669-3.

GRUBER, Jonathan. 2011. *Public finance and public policy*. 3rd ed. New York: Worth Publishers, 768 s. ISBN 1429219491.

HINKE, Jana – BÁRKOVÁ, Dana. 2010. *Účetnictví 2: pokročilé aplikace*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 231 s. ISBN 978-80-247-3516-0

CHALUPA, Rostislav a kol., 2014. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2014*. 1. vyd. Olomouc: Anag, 424 s. ISBN 978-80-7263-862-8

JETMAR Marek, Jitka PEKOVÁ a Jaroslav PILNÝ. 2012. *Veřejný sektor - řízení a financování*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 488 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. 2012. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer, 300 s. ISBN 978-80-7357-910-4.

KALA, Václav, Jan PŘIKRYL a Jiří VRANÝ. 1992. *Správa a samospráva obce*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 111 s. ISBN 80-206-0237-2.

KOUDELKA, Zdeněk. 2000. *Obce a kraje podle reformy veřejné správy v roce 2000*. 1. vyd. Praha: Linde, 228 s. ISBN 80-7201-250-9.

LAJTKEPOVÁ Eva. 2007. *Veřejné finance*. 1. vyd. Brno: Ekonomické nakladatelství Cerm[®], 151 s. ISBN 978-80-7204-495-5.

LAJTKEPOVÁ, Eva. 2013. *Veřejné finance v České republice: teorie a praxe*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 130 s. ISBN 978-80-7204-861-8.

MAAYTOVÁ, Alena, František OCHRANA a Jan PAVEL. 2015. *Veřejné finance v teorii a praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 208 stran. ISBN 978-80-247-5561-8.

MAIER, Karel a Jiří ČTYROKÝ. 2000. *Ekonomika územního rozvoje*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 142 s. ISBN 80-7169-644-7.

MARKOVÁ, Hana. 2000. *Finance obcí, měst a krajů*. 1. vyd. Praha: Orac, 190 s. ISBN 80-86199-23-1.

MATES, Pavel a Wokoun, René a kol. 2001. *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Prospektum, 200 s. ISBN 80-7175-100-6

NAHODIL, František. 2009. *Veřejné finance v České republice*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 359 s. ISBN 978-80-7380-162-5.

NOVOTNÁ, Monika a Petr Koubovský. 2015. *Zákon o dani z nemovitých věcí: komentář*. 1. vyd Praha: Wolters Kluwer, ISBN 978-80-7552-002-9.

OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. 2010. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 264 s. ISBN 978-80-247-3228-2

PEKOVÁ, Jitka. 2008. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4. aktualizované a rozšířené vyd. Praha: ASPI, 579 s. ISBN 978-80-7357-358-4.

PEKOVÁ, Jitka. 2011. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, Česká republika, ISBN 978-80-7357-614-1.

PROCHÁZKOVÁ, Jana, ENGELMANNOVÁ, Věra a MIKUŠ, Martin. 2015. *Komentář k majetkovým daním a dani silniční s příklady: 2015 s výhledem pro rok 2016*. 1. vyd. Bohuňovice: Oswald, 200 s. ISBN 978-80-905690-9-6.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. 2009. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. aktualizované a rozšířené vyd. Praha: Grada Publishing, 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

ROSEN, Harvey S. a Ted GAYER. 2010. *Public finance*. 9th ed., McGraw-Hill international ed. New York: McGraw-Hill Higher Education, ISBN 978-007-126788-5.

SEDMIHRADSKÁ, Lucie. 2015. *Rozpočtový proces obcí*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 180 s. ISBN 978-80-7478-967-0.

ŠIROKÝ, Jan. 2008. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 304 s. ISBN 978-80-7400-005-8

TOMÁŠKOVÁ, Eva a Ivana PAŘÍZKOVÁ. 2015. *Veřejné finance - ekonomické souvislosti*. Brno: Masarykova univerzita, 132 s. ISBN 978-80-210-7749-2.

VIGODA, Eran. 2002. *Public administration: an interdisciplinary critical analysis*. New York: Marcel Dekker, 416 p. ISBN 0824707176.

Časopisy

HANKOVÁ, Jaroslava a Radek BÁRTU. 2015. *Nemovité věci v daních*. In Auditor. Praha: Komora auditorů České republiky, č. 10/2015. vychází 10 x ročně. ISSN 1210-9096

MATEJ, Miroslav. 2016. *Rozpočty obcí a krajů v roce 2016*. In Obec a finance. Praha: Triada,

Ministerstvo financí ČR (MF ČR). 2016. *Daňové příjmy obcí v roce 2016 a jejich alokace do území*. In Obec a finance. Praha: Triada, č. 2/2016. vychází 5x ročně. ISSN 1211-4189

OATES, Wallace E. 1999. *An Essay on Fiscal Federalism*. In Journal of Economic Literature. American Economic Association, vol. 37, No 3, 1120-1149.

Právní normy

Zákon 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ze dne 4. května 1992 ve znění pozdějších předpisů

Zákon 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, ze dne 3. prosince 1997 ve znění pozdějších předpisů

Zákon 128/2000 Sb., o obcích, ze dne 28. dubna 2000 ve znění pozdějších předpisů

Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ze dne 29. června 2000 ve znění pozdějších předpisů

Zákon 280/2009 Sb., daňový řád, ze dne 22. července 2009 ve znění pozdějších předpisů

Zákon 89/2012 Sb., občanský zákoník, ze dne 3. února 2012 ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška 215/1995 Sb., kterou se stanoví seznam katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ze dne 7. září 1995

Vyhláška 463/2002 Sb., kterou se stanoví seznam katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ze dne 1. prosince 2008

Vyhláška 412/2008 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ze dne 1. prosince 2008

Vyhláška 298/2014 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ze dne 11. prosince 2014

Vyhláška 213/2015 Sb., o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů, ze dne 25. srpna 2015

Vyhláška 272/2016 Sb., o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů, ze dne 25. srpna 2016

Internetové zdroje:

Informace o činnosti daňové a celní správy České republiky za rok 2009, Ministerstvo financí České republiky [online]. dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2016> [citováno 9. 2. 2017]

Internetové stránky Finanční správy ČR [online], Dostupné na: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/prijmy-kraju-a-obci/zakladni-informace> [citováno 9. 11. 2016]

Internetové stránky města Potštát [online], Dostupné na: <http://www.potstat.cz/index.php?nid=1017&lid=cs&oid=3324446> [citováno 9. 2. 2017]

Internetové stránky městyse Hustopeče nad Bečvou [online], Dostupné na: <http://hustopece.imunis.cz/edeska/> [citováno 9. 2. 2017]

Internetové stránky městyse Brodek u Přerova [online], Dostupné na: <http://www.brodekuprerova.cz/cs/uredni-deska/aktualni-oznameni-ud.html> [citováno 9. 2. 2017]

Internetové stránky obce Bělotín [online], Dostupné na: <http://belotin.cz/tema/tema.phtml?id=4166> [citováno 9. 2. 2017]

Internetové stránky obce Dřevohostice [online], Dostupné na: <http://www.drevohostice.cz/index.php?nid=1243&lid=cs&oid=208211> [citováno 9. 2. 2017]

Internetové stránky obce Horní Moštěnice [online], Dostupné na: <http://www.hornimostenice.cz/index.php?nid=917&lid=cs&oid=3063541> [citováno 9. 2. 2017]

Internetové stránky obce Rokytnice [online], Dostupné na: <http://www.obecrokytnice.cz/index.php?nid=13396&lid=cs&oid=4000717> [citováno 9. 2. 2017]

Internetové stránky obce Troubky [online], Dostupné na: <http://www.troubky.cz/urad-348/obecni-urad/uredni-deska/> [citováno 9. 2. 2017]

Internetové stránky Rozpočet veřejně o. s. [online], Dostupné na: <http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/512231-belotin#rok> [citováno 9. 2. 2017]

Malý lexikon obcí České republiky – 2016, Český statistický úřad [online]. dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2016> [citováno 9. 2. 2017]

Schéma rozpočtového určení daní pro rok 2016, Ministerstvo financí [online]. Dostupné na: http://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-kraje-a-obce/Schema_rozpocetoveho_urceni_dani_2016.pdf [citováno 9. 2. 2017]

Schéma rozpočtového určení daní pro rok 2017, Ministerstvo financí [online]. Dostupné na: http://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-kraje-a-obce/Schema_rozpocetoveho_urceni_dani_2017.pdf [citováno 9. 2. 2017]

Zprávy MF ČR pro finanční orgány obcí a krajů č. 1/2016, Ministerstvo financí [online]. Dostupné na: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/zpravy-mf-pro-obce-a-kraje/2016/zpravy-mf-cislo-1-2016-24378> [citováno 9. 2. 2017]

Zprávy MF ČR pro finanční orgány obcí a krajů č. 1/2017, Ministerstvo financí [online]. Dostupné na: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/zpravy-mf-pro-obce-a-kraje/2017/zpravy-mf-cislo-1-2017-27433> [citováno 9. 2. 2017]

9 Přílohy

Příloha 1 Schéma rozpočtového určení daní 2016 a 2017

Schéma rozpočtového určení daní pro rok 2016

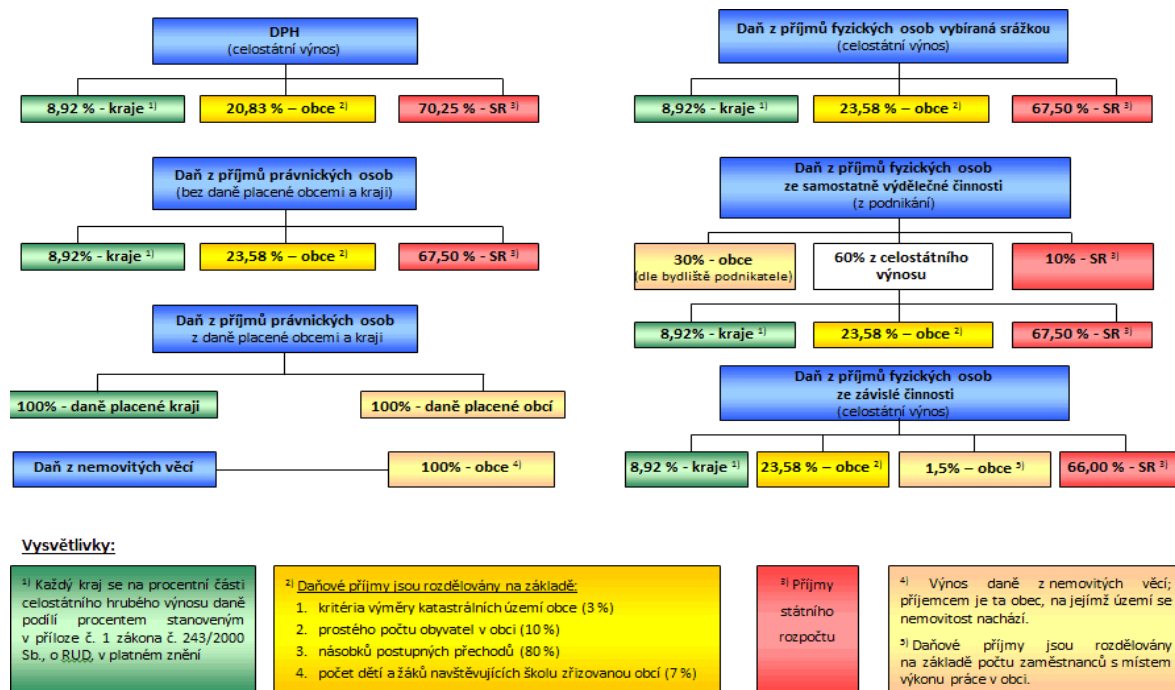
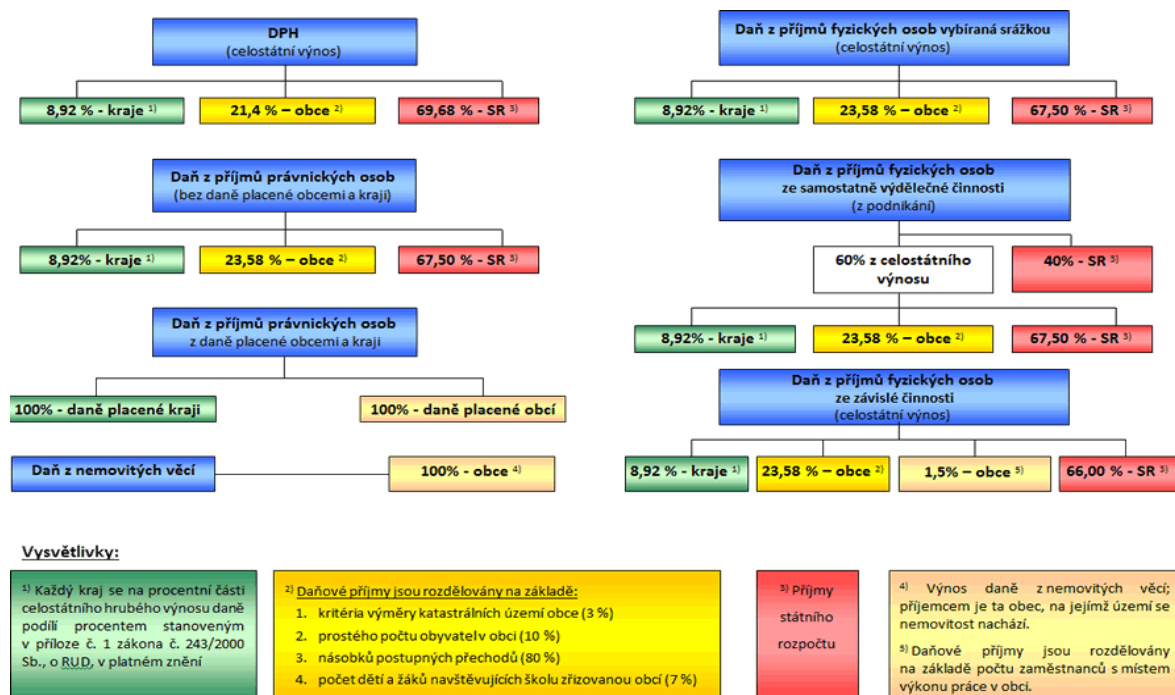

Schéma rozpočtového určení daní pro rok 2017

Zdroj: <http://www.financnisprava.cz>

Příloha 2 Koeficienty a násobky postupných přechodů

Obce s počtem obyvatel od-do	Koeficient postupných přechodů	Násobek postupných přechodů
0 – 50	1,0000	1,0000 x počet obyvatel obce
51 – 2000	1,0700	50 + 1,0700 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 50
2001 – 30000	1,1523	2136,5 + 1,1523 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 2000
30001 a více	1,3663	34400,9 + 1,3663 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 30000

Zdroj: Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům

Příloha 3 Návrh rozpočtu obce Běloutín na rok 2016 (strana 1)

NÁVRH ROZPOČTU OBCE BĚLOUTÍN NA ROK 2016

Část A - PŘÍJMY			
v tis. Kč			
PAR	POL	TEXT	tisíc Kč
	1111	Daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti	4 190
	1112	Daň z příjmu fyzických osob ze SVČ	201
	1113	Daň z příjmu fyzických osob z kapitálových výnosů	524
	1121	Daň z příjmu právnických osob	4 829
	1211	Daň z přidané hodnoty	9 518
	1333	Poplatky za znečišťování ovzduší	4 500
	1337	Poplatek za likvidaci komunálního odpadu	830
	1341	Poplatek ze psů	20
	1343	Poplatek za užívání veřejného prostranství	19
	1344	Poplatek ze vstupného	72
	1351	Odvod výtěžku z provozování loterií	81
	1361	Správní poplatky	35
	1511	Daň z nemovitosti	3 001
	2460	Splátky půjčených prostředků od obyvatel	98
1019		Pozemky	780
2119		Úhrady z dobývacích prostorů	102
2310		Vodní hospodářství – voda	370
2321		Vodní hospodářství – likvidace odpadních vod	75
3314		Činnosti knihovnické	2
3392		Zájmová činnost v kultuře	386
3612		Bytové hospodářství	3 305
3613		Nebytové hospodářství	332
3632		Pohřebnictví	9
3721		Sběr a svoz nebezpečného odpadu – zpětný odběr	5
3722		Sběr a svoz komunálního odpadu – firmy	58
3725		Tříděný odpad – EKO-KOM	105
3745		Péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň	2
6171		Činnost místní správy	16
6310		Obecné příjmy z finančních operací	252
		Příjmy celkem	33 717

Příloha 3 pokračování (strana 2)

Část B – VÝDAJE v tis. Kč			
PAR	POL	TEXT	tisíc Kč
1019		Pozemky	1 028
2212		Místní komunikace	2 090
2219		Ost. zál. poz. kom. - chodníky, parkoviště	1 050
2221		Výdaje na dopravní územní obslužnost	130
2310		Vodní hospodářství – voda	420
2321		Vodní hosp. – likvidace odpadních vod, kanalizace	4 149
2339		Protipovodňové opatření	31
3113		Školství	3 400
3314		Činnosti knihovnické	59
3315		Činnosti muzeí	7
3326		Kulturní památky	200
3341		Sdělovací prostředky	2
3392		Zájmová činnost v kultuře	2 129
3399		Ostatní záležitosti kultury	205
3419		Tělovýchovná činnost	150
3429		Hřiště	20
3612		Bytové hospodářství	2 569
3613		Nebytové hospodářství	109
3631		Veřejné osvětlení	400
3632		Pohřebnictví	20
3639		Komunální služby a územní rozvoj	3 170
3721		Sběr a svoz nebezpečného odpadu	40
3722		Sběr a svoz komunálního odpadu	922
3723		Sběr a svoz plastů a tetrapacků	145
3745		Péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň	1 330
5512		Požární ochrana	301
6112		Zastupitelstva obcí	905
6171		Činnost místní správy	4 970
6310		Obecné výdaje z finančních operací-popl.bance	32
6320		Obecné příjmy z finančních operací - pojištění	80
6399		Ostatní finanční operace-DPH	500
	8124	Splátky úvěrů	3 154
		Výdaje celkem	33 717

Rozpočet na rok 2016 je koncipován jako přebytkový

Příloha 3 pokračování (strana 3)

Třída 1	27 820
Třída 2	5 797
Třída 3	100
Příjmy celkem	33 717
Třída 5	24 043
Třída 6	6 520
Výdaje celkem	30 563
Třída 8	3 154
Financování celkem	3 154

Zdroj: <http://belotin.cz/tema/tema.phtml?id=4166>

Příloha 4 Návrh rozpočtu obce Běloutín na rok 2017 (strana 1)

NÁVRH ROZPOČTU OBCE BĚLOUTÍN NA ROK 2017			
Část A - PRÍJMY v tis. Kč			
PAR	POL	TEXT	tisíc Kč
	1111	Daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti	4 250
	1112	Daň z příjmu fyzických osob ze SVČ	240
	1113	Daň z příjmu fyzických osob z kapitálových výnosů	530
	1121	Daň z příjmu právnických osob	5 000
	1211	Daň z přidané hodnoty	9 650
	1333	Poplatky za znečišťování ovzduší	3 900
	1340	Poplatek za likvidaci komunálního odpadu	780
	1343	Poplatek za užívání veřejného prostranství	19
	1344	Poplatek ze vstupného	70
	1351	Odvod výtěžku z provozování loterií	83
	1361	Správní poplatky	30
	1511	Daň z nemovitosti	2 800
	2460	Splátky půjčených prostředků od obyvatel	99
1019		Pozemky	750
2119		Úhrady z dobývacích prostorů	120
2310		Vodní hospodářství – voda	400
2321		Vodní hospodářství – likvidace odpadních vod	70
3314		Činnosti knihovnické	2
3392		Zájmová činnost v kultuře	371
3612		Bytové hospodářství	3 540
3613		Nebytové hospodářství	360
3632		Pohřebnictví	15
3639		Komunální služby a územní rozvoj	20
3722		Sběr a svoz komunálního odpadu – firmy	62
3725		Tříděný odpad – EKO-KOM, ASEKOL, Elektrowin	150
3745		Péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň	2
5512		Požární ochrana	17
6171		Činnost místní správy	25
6310		Obecné příjmy z finančních operací	277
		Příjmy celkem	33 632

Příloha 4 pokračování (strana 2)

Část B – VÝDAJE v tis. Kč			
PAR	POL	TEXT	tisíc Kč
1019		Pozemky	64
2212		Místní komunikace	2 840
2219		Ost. zál. poz. kom. - chodníky, parkoviště	2 050
2221		Výdaje na dopravní územní obslužnost	130
2310		Vodní hospodářství – voda	500
2321		Vodní hosp. – likvidace odpadních vod, kanalizace	2 192
2339		Protipovodňové opatření	31
3113		Školství	2 400
3314		Činnosti knihovnické	52
3315		Činnosti muzeí	7
3326		Kulturní památky	200
3341		Sdělovací prostředky	2
3392		Zájmová činnost v kultuře	3 200
3399		Ostatní záležitosti kultury	155
3419		Tělovýchovná činnost	250
3429		Hřiště	10
3612		Bytové hospodářství	2 574
3613		Nebytové hospodářství	129
3631		Veřejné osvětlení	843
3632		Pohřebnictví	30
3639		Komunální služby a územní rozvoj	3 952
3699		Záležitost bydlení, komunální služby a územní rozvoj	20
3721		Sběr a svoz nebezpečného odpadu	45
3722		Sběr a svoz komunálního odpadu	923
3723		Sběr a svoz plastů a tetrapacků	150
3745		Péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň	1 550
5512		Požární ochrana	153
6112		Zastupitelstva obcí	955
6171		Činnost místní správy	5 400
6310		Obecné výdaje z finančních operací-popl.bance	235
6320		Obecné příjmy z finančních operací - pojištění	90
6399		Ostatní finanční operace-DPH	500
	8124	Splátky úvěrů	2 000
		Výdaje celkem	33632

Rozpočet na rok 2017 je koncipován jako přebytkový

Příloha 4 pokračování (strana 3)

Třída 1	27 352
Třída 2	6 180
Třída 3	100

Příjmy celkem 33 632

Třída 5	24 482
Třída 6	7 150

Výdaje celkem 31 632

Třída 8 2 000

Financování celkem 2 000

Zdroj: <http://belotin.cz/tema/tema.phtml?id=4166>

Příloha 5 Sazby daně z nemovitých věcí – výňatek ze zákona 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí

§ 6 Sazba daně

(1) Sazba daně činí u pozemků

- a) orné půdy, chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů 0,75 %,
- b) trvalých travních porostů, hospodářských lesů a rybníků s intenzivním a průmyslovým chovem ryb 0,25 %.

(2) Sazba daně u ostatních pozemků činí za každý 1 m² u

a) zpevněných ploch pozemků užívaných k podnikání nebo v souvislosti s ním sloužících pro

- 1. zemědělskou prvovýrobu, lesní a vodní hospodářství 1,00 Kč,
- 2. průmysl, stavebnictví, dopravu, energetiku, ostatní zemědělskou výrobu a ostatní druhy podnikání 5,00 Kč,

b) stavebních pozemků 2,00 Kč,

c) ostatních ploch 0,20 Kč,

d) zastavěných ploch a nádvoří 0,20 Kč.

§ 11 Sazba daně

(1) Základní sazba daně činí

a) u budovy obytného domu 2 Kč za 1 m² zastavěné plochy; u ostatní budovy tvořící příslušenství k budově obytného domu z výměry přesahující 16 m² zastavěné plochy 2 Kč za 1 m² zastavěné plochy,

b) u budovy pro rodinnou rekreaci a budovy rodinného domu užívané pro rodinnou rekreaci 6 Kč za 1 m² zastavěné plochy a u budovy, která plní doplňkovou funkci k těmto budovám, s výjimkou garáže, 2 Kč za 1 m² zastavěné plochy,

c) u garáže vystavěné odděleně od budov obytných domů a u zdanitelné jednotky, jejíž převažující část podlahové plochy je užívána jako garáž, 8 Kč za 1 m² zastavěné plochy nebo upravené podlahové plochy,

d) u zdanitelné stavby a u zdanitelné jednotky, jejichž převažující část podlahové plochy nadzemní části zdanitelné stavby nebo, nemá-li podlahovou plochu, zastavěné plochy zdanitelné stavby nebo podlahové plochy zdanitelné jednotky je užívána k

1. podnikání v zemědělské prvovýrobě, lesním nebo vodním hospodářství 2 Kč za 1 m² zastavěné plochy nebo upravené podlahové plochy,

2. podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě, energetice nebo ostatní zemědělské výrobě 10 Kč za 1 m² zastavěné plochy nebo upravené podlahové plochy,

3. ostatním druhům podnikání 10 Kč za 1 m² zastavěné plochy nebo upravené podlahové plochy,

e) u ostatní zdanitelné stavby 6 Kč za 1 m² zastavěné plochy,

f) u ostatní zdanitelné jednotky 2 Kč za 1 m² upravené podlahové plochy.

Zdroj: zákon 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí

Příloha 6 Aktuální znění Obecně závazné vyhlášky č. 2/2009 o stanovení koeficientu pro výpočet daně z nemovitostí

Obec Bělotín
Obecně závazná vyhláška č. 2/2009,
o stanovení koeficientu pro výpočet daně z nemovitostí

Zastupitelstvo obce Bělotín se na svém zasedání dne 19.11.2009 usnesením č.5 usneslo vydat na základě § 6 odst. 4 písm. b), § 11 odst. 3 písm. a) a b) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, a § 84 odst. 2 písm. h) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, tuto obecně závaznou vyhlášku:

Čl. 1
Pozemky

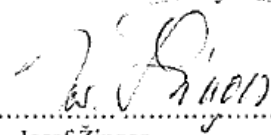
U stavebních pozemků v části obce Bělotín, Kunčice, Lučice a Nejdek se v souladu s ustanovením § 6 odst. 4 písm. b) zákona č. 338/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, stanovuje koeficient, kterým se násobí základní sazba daně, ve výši 1,6.

Čl. 2
Stavby

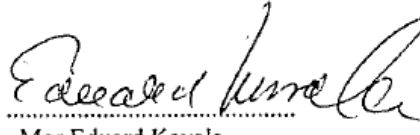
- (1) U staveb uvedených v § 11 odst. 1 písm. a) a písm. f) zákona č. 338/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se v části obce Bělotín, Kunčice, Lučice a Nejdek stanovuje koeficient, kterým se násobí základní sazba daně, případně sazba daně zvýšená podle § 11 odst. 2 zákona č. 338/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ve výši 1,6.
- (2) U staveb uvedených v § 11 odst. 1 písm. b) až písm. d) zákona č. 338/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů se v části obce Bělotín, Kunčice, Lučice a Nejdek stanovuje koeficient, kterým se násobí základní sazba daně, případně sazba daně zvýšená podle § 11 odst. 2 zákona č. 338/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ve výši 1,5.

Čl. 3
Účinnost

Tato obecně závazná vyhláška nabývá účinnosti dnem 1.1.2010.

.....
Josef Žingor
místostarosta

.....
Mgr. Eduard Kavala
starosta

Vyvěšeno na úřední desce dne: 25.11.2009
Sejmuto z úřední desky dne: 17.12.2009

Obecní úřad BĚLOTÍN
753 64 okr. Přerov
-1-

Zdroj: Obec Bělotín

Příloha 7 Znění Obecně závazné vyhlášky č. 1/2008, o stanovení místního koeficientu pro výpočet daně z nemovitostí

Obec Běloutín

Obecně závazná vyhláška č. 1/2008,

o stanovení místního koeficientu pro výpočet daně z nemovitostí

Zastupitelstvo obce Běloutín se na svém zasedání dne 8.7.2008 usnesením č. 8 usneslo vydat na základě § 12 zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, a § 84 odst. 2 písm. h) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, tuto obecně závaznou vyhlášku:

Čl. 1

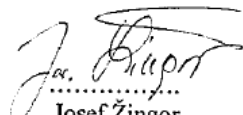
Místní koeficient

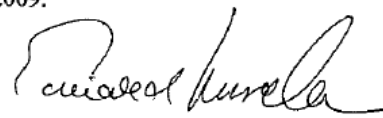
Na území obce Běloutín se stanovuje místní koeficient, kterým se násobí daňová povinnost poplatníka za jednotlivé druhy pozemků, staveb, samostatných nebytových prostorů a za byty, popřípadě jejich soubory, ve výši 2.

Čl. 2

Účinnost

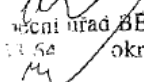
Tato obecně závazná vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2009.

.....
Josef Žingor
místostarosta

.....
Mgr. Eduard Kavala
starosta

Vyvěšeno na úřední desce dne: 9.7.2008
Sejmuto z úřední desky dne: 25.7.2008

Místní úřad BĚLOUTÍN
okr. Přerov

Zdroj: Obec Běloutín

Příloha 8 Znění obecně závazné vyhlášky č. 1/2009, kterou se zrušují některé obecně závazné vyhlášky obce

Obec Běloutín

**Obecně závazná vyhláška č. 1/2009,
kterou se zrušují některé obecně závazné vyhlášky obce**

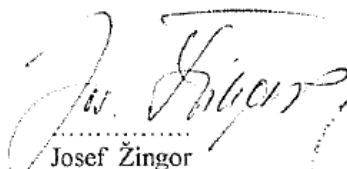
Zastupitelstvo obce Běloutín se na svém zasedání dne 19.11.2009, usnesením č.5, usneslo na základě ustanovení § 84 odst. 2 písm. h) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, vydat tuto obecně závaznou vyhlášku:

Čl. 1

Zrušuje se obecně závazná vyhláška obce Běloutín č. 1/2008 o stanovení koeficientů pro výpočet daně z nemovitostí ze dne 8.7.2008.

**Čl. 2
Účinnost**

Tato obecně závazná vyhláška nabývá účinnosti dnem 31.12.2009.

Josef Žingor
místostarosta

Mgr. Eduard Kavala
starosta

Vyvěšeno na úřední desce dne: 25.12.2009
Sejmuto z úřední desky dne: 18.12.2009

Obecní úřad BĚLOUTÍN
753 66 okr. Přerov

Zdroj: Obec Běloutín

Příloha 9 Výnosy daně z nemovitostí v roce 2015 a 2016 (podle druhů nemovitostí)

Ustanovení zákona (§)	Druh nemovitosti		Relativní výnos v %		Relativní výnos v Kč	
			2015	2016	2015	2016
6/1 a	A	orná půda, vinice, chmelnice, zahrady, ovocné sady	44,28	44,76	1285716	1302683
6/1 b	B	trvalé travní porosty	0,59	0,58	17131	16880
6/1 b	C	hospodářské lesy	1,65	1,66	47909	48312
6/1 b	D	rybníky s intenzivním průmyslovým chovem ryb	0,05	0,05	1452	1455
6/2 a 1.	X	zpevněné plochy pro zemědělskou prvovýrobu	0,62	0,51	18002	14843
6/2 a 2.	Y	zpevněné plochy pro ostatní druhy podnikání	7,47	7,57	216899	220315
6/2 b	F	stavební pozemky	0,30	0,31	8711	9022
6/2 c	G	ostatní plochy	5,69	5,27	165215	153377
6/2 d	E	zastavěné plochy a nádvoří	1,16	1,20	33682	34924
11/1 a	H	budovy obytných domů	9,18	9,41	266551	273866
11/1 a	I	budovy tvořící příslušenství k obytnému domu	5,14	5,13	149245	149302
11/1 b	J	budovy pro rodinnou rekreaci	0,34	0,32	9872	9313
11/1 b	K	budovy s doplňkovou funkcí k budovám pro rodinnou rekreaci	0,11	0,11	3194	3201
11/1 c	L	garáže vystavěné odděleně od obytného domu	0,99	0,98	28746	28522
11/1 d 1.	M	stavby pro podnikání v zemědělské prvovýrobě	2,20	2,17	63879	63155
11/1 d 2.	N	stavby pro podnikání v průmyslu, stavebnictví, dopravě	14,29	14,18	414925	412691
11/1 d 3.	O	stavby pro ostatní druhy podnikání	4,63	4,66	134437	135623
11/1 e	P	ostatní zdanitelné stavby	0,82	0,70	23810	20373
11/1 f	R	bytové jednotky	0,49	0,43	14228	12515
Celkem			100,00	100,00	2 903 605	2 910 373

Zdroj: vlastní zpracování podle dat obce Běloutín